

รัฐบาล ของประชาชน

แนวคิด และวิธีการบริหารประเทศ

1

หน้าว่าง

รัฐบาลของประชาชน 1
แนวคิดและวิธีการบริหารประเทศ

หน้าว่าง

คำนำ

รัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ได้เข้าบริหารประเทศ เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2544 ด้วยความตระหนักว่าภารกิจที่สำคัญที่สุดคือ การนำพาประเทศให้ก้าวพ้นจากวิกฤต ขณะเดียวกันก็ต้องสร้างประเทศให้มีความเข้มแข็ง และมีความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงแห่งอนาคต รวมทั้งการก้าวสู่การเป็นสังคมแห่งความรู้ เมื่อรัฐบาลได้แถลงนโยบายซึ่งเปรียบเสมือนพันธสัญญาที่จะต้องดำเนินการให้เกิดผลเป็นรูปธรรมภายในระยะเวลา 4 ปี รัฐบาลได้บริหารประเทศในรูปแบบที่แตกต่างจากเดิม เป็นการบริหารงานที่มีเป้าหมาย ทิศทาง และยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน ใช้ภาวะผู้นำที่กล้าคิด กล้าทำ และกล้าตัดสินใจ ที่จะริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ บนฐานของความรู้โดยให้ประชาชนเป็นศูนย์กลาง จึงนับเป็นรัฐบาลที่บริหารประเทศแนวใหม่อย่างแท้จริง

หนังสือ "รัฐบาลของประชาชน" ได้จัดทำเป็นชุด ประกอบด้วย 5 เล่ม เพื่อนำเสนอผลการดำเนินงานตามพันธสัญญาที่รัฐบาลได้ให้ไว้แก่ประชาชน โดยจัดทำรูปเล่ม ในลักษณะพกพา เพื่อประโยชน์และความสะดวกของผู้อ่าน เนื้อหาในเล่มนี้ได้เน้นเรื่อง แนวคิด การบริหารงาน และนโยบายสำคัญที่รัฐบาลได้ดำเนินการที่มีความเกี่ยวข้อง และเป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยตรง

คณะผู้จัดทำขอขอบคุณหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ที่ช่วยสนับสนุนข้อมูล และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือ "รัฐบาลของประชาชน" เล่มที่ 1 : แนวคิด และวิธีการบริหารประเทศแนวใหม่ฉบับนี้จะ เป็นประโยชน์สำหรับประชาชนผู้ที่สนใจ ทั้งนี้ หากมีข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นใด ๆ โปรดแจ้งไปยังสำนักโฆษก สำนักเลขาธิการ นายกรัฐมนตรี เพื่อจะได้นำไปปรับปรุงต่อไป

หน้าว่าง

สารบัญ

คำนำ

ส่วนที่ 1 แนวคิดและการบริหารราชการในรูปแบบใหม่	10
1. ที่มาของนโยบายรัฐบาล : คิดใหม่ ทำใหม่ เพื่อประชาชน	10
2. สร้างกลไกการบริหารงานใหม่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ	14
3. การบริหารประเทศแบบมียุทธศาสตร์	26
4. ระบบราชการยุคใหม่ : หัวใจ คือ ประชาชน	67
5. ระบบบริหารแบบบูรณาการเพื่อกระจายอำนาจสู่ประชาชน	75
6. ระบบการตรวจราชการแบบใหม่ โปร่งใส เน้นประสิทธิภาพ	96
7. ระบบงบประมาณแบบใหม่ คิดก่อนใช้ เพื่อประชาชน	101
ส่วนที่ 2 การบริหารประเทศที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง	110
1. รัฐบาลของประชาชน : ประชาชนเป็นศูนย์กลาง	110
2. โครงการรัฐบาลพบประชาชน	114
3. การถ่ายทอดสดการประชุมคณะรัฐมนตรีครั้งแรกในประวัติศาสตร์	118
4. รัฐบาลสื่อสารสู่สื่อท้องถิ่น	121
5. การตรวจเยี่ยมสอบถามปัญหาของประชาชน เพื่อติดตามการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล	123
6. การสื่อสารโดยตรงระหว่างนายกรัฐมนตรีกับประชาชน : รายการนายกฯ ทักซิณ คู่กับประชาชน	127
7. สร้างช่องทางในการติดต่อโดยตรงระหว่างนายกรัฐมนตรีกับประชาชน	131

หน้าว่าง

ส่วนที่ 1

แนวคิด และการบริหารราชการในรูปแบบใหม่

หน้าว่าง

ส่วนที่ 1

แนวคิด และวิธีการบริหารประเทศ

1. ที่มาของนโยบายรัฐบาล : คิดใหม่ ทำใหม่ เพื่อประชาชน

เมื่อรัฐบาลชุดปัจจุบันเข้ารับตำแหน่งในปี 2544 รัฐบาลต้องเผชิญความท้าทายอยู่ 2 ประการ ประการแรก คือ ความท้าทายในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยให้ขยายตัวท่ามกลางสภาพแวดล้อมของปัจจัยภายนอกที่ไม่เอื้ออำนวย ประการที่สอง คือ ความท้าทายที่จะรักษาการขยายตัวของเศรษฐกิจไทยในระยะยาว ท่ามกลางสภาพการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว วิกฤตเศรษฐกิจได้ทิ้งปัญหาต่อเนื่องหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นการใช้กำลังการผลิตที่ระดับต่ำ อุปสงค์ในประเทศหดตัว ความสามารถในการแข่งขันที่ลดลง และภาคการเงินที่ไม่ทำงาน พร้อมทั้งข้อจำกัดในการดำเนินนโยบาย การคลัง ในขณะที่ระบบเศรษฐกิจของโลกได้เปลี่ยนแปลงไป เมื่อประเทศจีน และอินเดีย เริ่มเข้ามามีบทบาทในเศรษฐกิจโลกมากขึ้น และมีแรงงานต้นทุนต่ำมาก เป็นปัจจัยการผลิตสินค้า ทำให้ผู้ผลิตทั่วโลกรวมถึงผู้ผลิตไทยจะต้องเปลี่ยนแนวคิดในการผลิตสินค้า นอกจากนี้ปัญหาทางสังคม ก็ยังเปราะบางในหลาย ๆ เรื่อง นับตั้งแต่ปัญหายาเสพติด ผู้มีอิทธิพล ปัญหาความยากจน ในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งจะต้องได้รับการเยียวยา

ในการจัดการกับความท้าทายดังกล่าวผู้ที่เข้ามาเป็นรัฐบาลจะต้องมีนโยบายที่จะบริหารประเทศให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เกิดขึ้น และตรงกับความต้องการของประชาชน รัฐบาลภายใต้การนำของ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้มีการศึกษาสภาพและสาเหตุของปัญหาต่าง ๆ ของประเทศไทยอย่างจริงจัง รอบคอบ มีการนำหลักวิชาการและความรู้สมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ มีการนำแนวนโยบายไปสอบถามความเห็นประชาชนระดับท้องถิ่นรากหญ้า เพื่อให้ได้ฉันทานุมัติจากประชาชนที่จะได้รับประโยชน์ และรัฐบาลได้รับข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาตามความเป็นจริงมากที่สุด

เพราะการมีข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วน คือ ก้าวแรกที่สำคัญที่จะนำไปบริหารราชการแผ่นดิน เมื่อมีข้อมูลสำคัญแล้ว ในขั้นถัดมา การคิดและมองปัญหาเพื่อกำหนดวิธีการแก้ไข ก็เป็นวิธีการคิดแบบใหม่ที่ไม่ยึดติดอยู่ภายในกรอบความคิดแบบเดิม แต่สามารถปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ซึ่งเป็นที่มาของวาระแห่งชาติ

“...ผมบริหารประเทศ ผมเรียนตรง ๆ ว่า ผมหลุดออกจากกรอบเดิมมาก เพราะ กระบวนทัศน์ปรับเปลี่ยนหมดทั้งโลกแล้ว แต่ถ้าเรายังอยู่ในกรอบเดิมเราไม่มีทาง เขาหมุน 180 องศา ถ้าเราอยู่ในกรอบเดิม เราหมุนได้อย่างเก่งไม่เกิน 10-20 องศา ซึ่งไปไม่รอด...”

การสร้างกรอบและแนวความคิดสำหรับการบริหารงานไม่เพียงแต่เป็นความคิดใหม่หรือสิ่งที่ได้พบหรือประสบการณ์ แต่จะต้องพิจารณาถึงความเป็นไปได้ ในทางปฏิบัติที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ขอบเขตของกฎเกณฑ์ที่บัญญัติเอาไว้ โดยเฉพาะแนวนโยบายของรัฐบาล ซึ่งแต่ละรัฐบาลก็มักมีนโยบายที่แตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับการมองสภาพปัญหาวิธีการที่จะแก้ปัญหาหรือแนวทางที่ได้เสนอไว้กับประชาชน ในช่วงหาเสียงในกรณีของรัฐบาลประชาธิปัตย์ โดยปกตินโยบายของรัฐบาลไทยจะต้องสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ตามที่ระบุไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ซึ่งตามมาตรา 88 บัญญัติไว้ว่า รัฐบาลจะต้องจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐด้วย ซึ่งแนวนโยบายรัฐบาลจะประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

1. นโยบายรัฐบาลที่สอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในด้านต่าง ๆ เหล่านี้ คือ ด้านความมั่นคงของชาติ ด้านการบริหารและอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน ด้านการเมือง การปกครอง ด้านศาสนา สังคม การศึกษาและสาธารณสุข ด้านเศรษฐกิจและด้านการต่างประเทศ

2. นโยบายอื่นนอกเหนือจากที่รัฐบาลได้แถลงต่อรัฐสภา ซึ่งอาจเป็นนโยบายต่อเนื่องหรือต่อยอด เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานให้นโยบายหลักตามที่แถลงต่อรัฐสภา บรรลุเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ หรือเป็นนโยบายอื่นนอกเหนือจากนโยบายหลักที่รัฐบาลได้แถลงไว้โดยเพิ่มภายหลัง ซึ่งในรัฐบาลชุดปัจจุบันภายใต้การนำของ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี มีอยู่เป็นจำนวนมาก

ผลจากความพยายามอย่างจริงจัง และการคิดในแนวใหม่สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจน ในนโยบายรัฐบาล ประการแรก โครงสร้างของนโยบายรัฐบาลที่ได้แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 ปรากฏเป็นสองส่วนสำคัญ คือ ส่วนที่เป็นนโยบายเร่งด่วน เพื่อเน้นให้ผู้ปฏิบัติทราบว่าเป็นเรื่องที่ต้องเร่งรัดการดำเนินการ และส่วนที่เป็นนโยบายทั่วไป ซึ่งก็เป็นเรื่องที่สำคัญและต้องผลักดันการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพ และมีความก้าวหน้าอย่างจริงจังต่อเนื่อง ประการที่สอง นโยบายรัฐบาลมีการบูรณาการ ให้เกิดความเชื่อมโยงและรับส่งระหว่างกันอย่างสอดคล้อง ด้วยตระหนักดีว่าการดำเนินงานในเรื่องหนึ่งย่อมจะส่งผลกระทบต่ออีกเรื่องหนึ่งเสมอ แต่ด้วยวิธีการคิดแบบใหม่ รัฐบาลสามารถคาดการณ์ล่วงหน้าและสร้างความเชื่อมโยงสัมพันธ์ระหว่างนโยบายต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินนโยบายแต่ละเรื่องไม่เป็นอุปสรรคซึ่งกันและกัน แต่กลับสามารถสนับสนุนซึ่งกันและกันให้บรรลุเป้าหมายรวมได้รวดเร็วยิ่งขึ้นนับเป็นการประหยัดทรัพยากรให้แก่ประเทศ ประการที่สาม ซึ่งนับว่าเป็นหัวใจของนโยบายรัฐบาล คือ การให้ประชาชนเป็นศูนย์กลาง นโยบายรัฐบาลทุกเรื่องจะกำหนดให้ความผาสุกของประชาชนเป็นเป้าหมายสูงสุดเสมอ สภาวะดังกล่าวส่งผลให้การกำหนดวิธีการ และการลงมือปฏิบัติจริง เพื่อแก้ไขปัญหา มีความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และให้ผลสัมฤทธิ์แตกต่างจากวิธีการเดิม ๆ อย่างชัดเจน

อาจกล่าวได้ว่ารัฐบาลชุดนี้มีการวางแผนนโยบายการบริหารประเทศ และมีทิศทางการดำเนินงานการให้บริการกับประชาชนที่ค่อนข้างชัดเจน และมีข้อผูกมัดตามที่ได้ให้สัญญาแก่ประชาชนในหลาย ๆ เรื่อง นับตั้งแต่การกำหนดนโยบายการดำเนินการเร่งด่วน 9 ประการ การพักชำระหนี้ให้กับเกษตรกรรายย่อย 3 ปี จัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาท จัดตั้งธนาคารประชาชน จัดตั้งธนาคารวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จัดตั้งบริษัทกลางในการบริหารสินทรัพย์ พัฒนาวิสาหกิจสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า จัดตั้งสถาบันบำบัดผู้ติดยาเสพติด และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน

“...ยุคใหม่นี้เป็นยุคที่นโยบายจะต้องถูกกำหนดโดยฝ่ายการเมือง ในสมัย
อดีตนั้นนโยบายการเมืองไม่เคยกำหนดนโยบาย เพราะการเมืองนั้นไม่ได้หาเสียงกับ
ประชาชนด้วยนโยบาย...”

คำกล่าวในรายการ “นายก ๆ ทักซิณ คุยกับประชาชน” วันเสาร์ที่ 27 กรกฎาคม 2545

๒. สร้างกลไกการบริหารงานใหม่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ

การบริหารงานของคณะรัฐมนตรีภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรี พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งเริ่มตั้งแต่วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 มีความแตกต่างจากคณะรัฐมนตรีชุดที่ผ่านมา ๗ มหาหลายประการ มีการปรับปรุงกระบวนการประชุมคณะรัฐมนตรีให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพราะเป็นจุดเริ่มต้นในการตัดสินใจเชิงนโยบายนำกลไกกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีมาใช้อย่างเต็มรูปแบบ มีการกระจายอำนาจให้รองนายกรัฐมนตรี สามารถตัดสินใจในงานที่รับผิดชอบกับกบฏแลสูงมาก ทั้งยังมีกลไกการประสานงาน และติดตามความก้าวหน้าของงานอย่างต่อเนื่อง นับเป็นการทำงานเป็นที่มออย่างจริงจังในระดับสูง เรื่องสำคัญที่ได้ดำเนินงาน ได้แก่

1. การปรับปรุงวิธีการประชุมคณะรัฐมนตรี

1.1 การเปลี่ยนแปลงเวลาประชุม

การประชุมคณะรัฐมนตรีถือเป็นกระบวนการตัดสินใจร่วมกันในเชิงนโยบายที่คณะรัฐมนตรีชุดปัจจุบันได้ให้ความสำคัญ ตั้งแต่เริ่มต้นเข้ามบริหารประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้เป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพ สนับสนุนให้คณะรัฐมนตรีสามารถที่จะตัดสินใจได้รวดเร็ว ถูกต้อง สมบูรณ์ และทันต่อสถานการณ์ด้วยการปรับเปลี่ยนวิธีการประชุมคณะรัฐมนตรีที่สำคัญ ได้แก่ รัฐบาลที่ผ่านมามีได้กำหนดให้มีการประชุมคณะรัฐมนตรีทุกวันอังคาร ณ ห้องประชุมคณะรัฐมนตรี ชั้น 5 ตึกบัญชาการ ทำเนียบรัฐบาล ตั้งแต่เวลา 09.30 น. เป็นต้นไป โดยไม่ได้กำหนดเวลาสิ้นสุดไว้ทั้งนี้ขึ้นกับความมากน้อยของจำนวนเรื่องที่บรรจุในระเบียบวาระปัจจุบันคณะรัฐมนตรีจะประชุมเป็นปกติทุกวันอังคารเช่นกัน แต่ได้ปรับเวลาการประชุมโดยเริ่มตั้งแต่เวลา 08.30 น. และเป็นที่รับทราบว่าจะให้เสร็จสิ้นภายใน เวลา 12.00 น. โดยใช้ห้องประชุมคณะรัฐมนตรีของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ในบริเวณทำเนียบรัฐบาลเป็นสถานที่ประชุมกำหนดเวลาเริ่มการประชุมอาจจะปรับเปลี่ยนให้เริ่มประชุมเร็วขึ้นเป็นพิเศษได้ ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีมีภารกิจอื่นที่สำคัญ เช่น คณะรัฐมนตรีมีภารกิจที่จะต้องเข้าร่วมประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ก็ได้มีการปรับเวลาเริ่มการประชุมคณะรัฐมนตรีในวันดังกล่าวเป็น 07.30 น. และเช่นเดียวกันสำหรับสถานที่ประชุมบางกรณีอาจจะจัดประชุม ณ สถานที่อื่นได้ตามความจำเป็น

อนึ่ง เมื่อเริ่มประชุมทุกครั้งนายกรัฐมนตรีจะใช้เวลาในช่วงวาระประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบในการให้ข้อคิดในการบริหารงาน และติดตาม สอบถามผลการนำนโยบายต่าง ๆ ไปสู่การปฏิบัติ รวมทั้งมักจะนำสาระจากหนังสือเล่มต่าง ๆ ที่ได้อ่านมาแล้วให้คณะรัฐมนตรีฟังซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจมากเพราะการที่ผู้มีส่วนและความรับผิดชอบสูงมาก ระดับนายกรัฐมนตรียังแบ่งเวลาเพื่ออ่านและศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ ย่อมเป็นการชี้ให้เห็นว่ารัฐบาลนี้ไม่เคยหยุดนิ่ง แต่มีการปรับปรุงการบริหารงานเสมอด้วยการศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ ตลอดเวลา

(งานแปลนิตยสารอินทนิลไทย ในวิสัยทัศน์ท่านนายกรัฐมนตรี ๑๔ พ.ย. ๒๕๔๕)

“...ผมมีหน้าที่อ่านหนังสือ ทุกวันอังคารต้องไปเล่าเนื้อหาในหนังสือใหม่ ๆ ให้คณะรัฐมนตรีฟัง เพราะต้องการให้คณะรัฐมนตรีทันสมัยตลอด...”

(คำบรรยายพิเศษหัวข้อ “แนวความคิดใหม่ของการบริหารราชการแผ่นดิน” แก่นักศึกษาของสถาบันพระปกเกล้า ๑๕ ม.ค. ๒๕๔๖ เวลา ๐๙.๔๕ น.)

“...การเรียนรู้จึงเป็นคุณลักษณะที่ดีของผู้ผู้นำในยุคใหม่ ต้องเต็มใจที่จะ **learning by doing** เรียนไปทำงานไป ทำไปด้วยเรียนไปด้วย เรียนรู้ไปด้วยกับการทำงาน แล้วเราก็จะพัฒนาตัวเองตลอดเวลา ถ้าเราคิดว่าเราไม่เรียนรู้อีกแล้ว ก็แสดงว่าเรากำลัง ปิดล้นชักปัญญาของเรา เพื่อจะไม่รับใหม่แล้ว...”

1.2 การจัดการจัดระเบียบวาระการประชุมคณะรัฐมนตรี

การที่กำหนดเวลาเริ่มและสิ้นสุดการประชุมคณะรัฐมนตรีไว้ชัดเจน ทำให้แนวคิดและวิธีการจัดเรื่องต่าง ๆ เข้าสู่ระเบียบวาระการประชุมคณะรัฐมนตรี จำเป็นที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยนด้วยจากเดิมซึ่งเคยมีเรื่องที่เสนอ เพื่อให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาคราวละ 10-15 เรื่อง ก็จะมีปริมาณลดลง การลดจำนวนเรื่องที่เสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาในวันประชุมคณะรัฐมนตรีแต่ละครั้งสามารถกระทำได้ เนื่องจากคณะรัฐมนตรี ชุดนี้ได้นำระบบการกลั่นกรองเรื่องสำคัญ ๆ โดยคณะรัฐมนตรีชุดย่อยมาใช้ซึ่งจะได้ กล่าวต่อไป

การที่คณะรัฐมนตรีมีเรื่องสำคัญตามระเบียบวาระการประชุมที่จะต้องพิจารณาในแต่ละครั้งเพียงไม่กี่เรื่องทำให้คณะรัฐมนตรีมีเวลาที่จะปรึกษาหารือหรือพิจารณาเรื่องอื่น ๆ หรือประเด็นอื่น ๆ ที่สำคัญที่มีการหยิบยกขึ้นมาโดยนายกรัฐมนตรีเองหรือรัฐมนตรีท่านใดท่านหนึ่ง นอกจากนี้ยังมีการจัดระเบียบวาระการประชุมคณะ

รัฐมนตรีรูปแบบใหม่เพื่อให้การประชุมคณะรัฐมนตรีเป็นกลไกในการพิจารณาตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ในเชิงนโยบายอย่างแท้จริง ดังนี้

(1) การจัดวาระทักท้วง คือ เรื่องทั่วไปที่มีใช้เรื่องสำคัญในเชิงนโยบาย แต่เป็นเรื่องที่มีข้อกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับกำหนดให้ต้องเสนอคณะรัฐมนตรีให้บรรจุมติ วาระการประชุมคณะรัฐมนตรีแยกต่างหาก เรียกว่า วาระทักท้วง โดยจัดทำเป็นตารางสรุป ไม่มีสำเนาเอกสารประกอบวาระ หากคณะรัฐมนตรีไม่มีข้อทักท้วงก็ให้ถือเป็นมติคณะรัฐมนตรี

(2) การจัดวาระสำคัญของรัฐบาล (Agenda based) เพื่อให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาเรื่องที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลอย่างเป็นระบบ เป็นหมวดหมู่ และเห็นภาพรวมของเรื่องทั้งหมด ช่วยให้สามารถตัดสินใจด้วยความรอบคอบ และเกิดบูรณาการ การจัดวาระการประชุมคณะรัฐมนตรีให้ยึดหลักเรื่องสำคัญตามนโยบายเดียวกัน หรือเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน รวมไปถึงในการประชุมคณะรัฐมนตรีคราวเดียวกัน โดยจัดวาระลักษณะนี้เดือนละ 1 ครั้ง ให้สอดคล้องกับข้อมูล ข้อเท็จจริง สถานการณ์ ความสำคัญ และความเร่งด่วนของนโยบายต่าง ๆ ตามความเหมาะสม และจำเป็น ตัวอย่างเรื่องที่ได้ดำเนินการไปแล้ว เช่น เรื่องแผนกลยุทธ์ด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2549)

(3) การจัดวาระพื้นที่ (Area based) เป็นการจัดวาระการประชุมโดยยึดหลักเรื่องสำคัญตามพื้นที่เรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวข้อง และอยู่ในเขตพื้นที่/ภูมิภาคเดียวกันจะจัดไว้ในการประชุมคณะรัฐมนตรีคราวเดียวกัน โดยจัดวาระลักษณะนี้เดือนละ 1 ครั้ง เพื่อให้การตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ในเชิงนโยบายของคณะรัฐมนตรีสอดคล้องกับข้อเท็จจริง สภาพปัญหา ข้อเรียกร้องของประชาชนและองค์กรในภูมิภาคต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว เป็นระบบ ทันเหตุการณ์ สอดคล้องกับการมอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรีกำกับการบริหารราชการในส่วนภูมิภาค และนโยบายที่นายกรัฐมนตรีให้จัดประชุมคณะรัฐมนตรีอย่างเป็นทางการนอกสถานที่ตามจังหวัดต่าง ๆ เดือนละครั้ง

นอกจากนี้ ยังได้มีการจัดทำวาระการประชุมคณะรัฐมนตรีล่วงหน้า 8 สัปดาห์ แสดงบัญชีรายชื่อเรื่องที่คาดหมายว่าจะนำเสนอคณะรัฐมนตรีในแต่ละสัปดาห์ เป็นการล่วงหน้าถึง 8 สัปดาห์ การจัดวาระดังกล่าวทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบกำหนดเวลาและสามารถเตรียมความพร้อมล่วงหน้าได้ดียิ่งขึ้น เป็นการเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพให้แก่

กระบวนการตัดสินใจของคณะรัฐมนตรี รวมทั้งยังเป็นการสร้างความโปร่งใสและการตรวจสอบได้ด้วยเพราะแต่ละเรื่องจะระบุขั้นตอนการดำเนินการไว้อย่างชัดเจน

1.3 การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการประชุมคณะรัฐมนตรี

ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับสนับสนุนกระบวนการตัดสินใจของคณะรัฐมนตรี เพื่อรองรับ และสนับสนุนการประชุมคณะรัฐมนตรีได้รับการปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยได้นำมาใช้ทั้งในขั้นตอนก่อนการประชุมคณะรัฐมนตรี ซึ่งได้แก่ การจัดทำระเบียบวาระการประชุมในรูปแบบของแผ่นซีดี ซึ่งนอกจากจะเป็นการลดภาระความสับสนในเรื่องของการจัดทำเอกสารระเบียบวาระการประชุมแล้ว ยังจะเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่รัฐมนตรีแต่ละท่านที่สามารถสืบค้นข้อมูลเรื่องต่าง ๆ ในระเบียบวาระได้อย่างรวดเร็วโดยใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ด้วย

สำหรับในขั้นตอนนี้ระหว่างการประชุมคณะรัฐมนตรี ได้ใช้ระบบการนำเสนอข้อมูลผ่านจอภาพใหญ่ในห้องประชุมคณะรัฐมนตรี และจอภาพส่วนตัวบนเครื่องคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กของรัฐมนตรีแต่ละท่าน ข้อมูลที่นำเสนอจะเป็นข้อมูลตามระเบียบวาระการประชุมข้อมูลรัฐมนตรีบางท่าน หรือผู้ชี้แจงได้นำมาเสนอต่อคณะรัฐมนตรี รวมทั้งอาจจะมีข้อมูลอื่น ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ประกอบการพิจารณาเรื่องนั้น ๆ ของคณะรัฐมนตรี เช่น มติคณะรัฐมนตรีเดิม ๆ ที่ผ่านมา ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบ และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการประเภทต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นคณะกรรมการที่ตั้งโดยนายกรัฐมนตรี คณะกรรมการที่ตั้งโดยคณะรัฐมนตรี หรือคณะกรรมการตามกฎหมาย เป็นต้น ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเก็บไว้ในฐานข้อมูลของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี และมีการเชื่อมโยงมาให้สามารถเรียกใช้โดยให้ปรากฏบนจอภาพใหญ่ และจอภาพส่วนตัวของรัฐมนตรีได้ ในระหว่างที่มีการประชุมด้วย นอกจากนี้ ยังได้จัดใส่ชุดทัศนูปกรณ์ เพื่อการนำเสนอข้อมูลนอกระบบที่กล่าวมาแล้วในรูปแบบอื่น ๆ ด้วยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร (ICT) มาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการประชุมคณะรัฐมนตรีก้าวไกลถึงขั้นระบบการประชุมทางไกล หรือ tele-conference โดยนายกรัฐมนตรี และคณะ หรือผู้เข้าร่วมประชุม หรือผู้ชี้แจง หรือผู้ให้ข้อมูล ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบมติคณะรัฐมนตรีได้รวดเร็วขึ้น นั่นหมายถึงการนำมติในเรื่องต่าง ๆ ไปดำเนินการในทางปฏิบัติสามารถเริ่มต้นได้เร็วขึ้นด้วย

(สารเนื่องในโอกาส “วันเด็กแห่งชาติ” ประจำปีพุทธศักราช 2546 11 ม.ค. 2546)

“...ผู้ที่มีเทคโนโลยีเหนือกว่าเท่านั้นคือผู้ชนะ ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีระดับสูงกำลังก้าวเข้ามาแทนที่เทคโนโลยีแบบเก่า ๆ ตลอดเวลา หากเราไม่รู้จักเทคโนโลยีหรือก้าวตามไม่ทัน เราก็จะไม่ประสบความสำเร็จหรือไม่สามารถชนะใครได้เลย...”

1.4 การลดจำนวนผู้เข้าร่วมการประชุมคณะรัฐมนตรี

เดิมผู้ที่เข้าร่วมประชุมคณะรัฐมนตรีนอกจากจะประกอบด้วย คณะรัฐมนตรีแล้ว ยังมีข้าราชการการเมือง หัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในห้องประชุม มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 71 คน คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การประชุมคณะรัฐมนตรีมีความกระชับรัดกุมและคล่องตัว จึงได้ปรับลดจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในห้องประชุม คงเหลือจำนวนผู้ที่อยู่ร่วมในห้องประชุม คณะรัฐมนตรีทั้งสิ้น 52 คน การปรับลดจำนวนผู้เข้าร่วมการประชุม และผู้ปฏิบัติงานในการประชุมคณะรัฐมนตรีนี้ ได้เริ่มถือปฏิบัติมาตั้งแต่การประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2544 เป็นต้นมา

1.5 การประชุมคณะรัฐมนตรีอย่างไม่เป็นทางการในช่วงปิดสมัยประชุมรัฐสภา

คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเห็นว่าในช่วงปิดสมัยประชุมรัฐสภาสภามควรจัดให้มีการประชุมคณะรัฐมนตรีอย่างไม่เป็นทางการ เพื่อระดมสมองกำหนดยุทธศาสตร์เรื่องต่าง ๆ ตามนโยบายของรัฐบาล และเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการตามยุทธศาสตร์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งที่ผ่านมาได้มีการประชุม อย่างไม่เป็นทางการไปแล้ว 4 ครั้ง เพื่อพิจารณากำหนดยุทธศาสตร์ 4 เรื่อง คือ

- ยุทธศาสตร์การสร้างแรงจูงใจให้ชาวต่างประเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจ
- ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ของไทย
- ยุทธศาสตร์การพัฒนาแผนแม่บทอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
- ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความยากจนแบบยั่งยืน รวมถึงผู้ด้อยโอกาส (มาตรการอื่นนอกจากการเกษตร)

1.6 การลดจำนวนเรื่องที่น่าเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการประชุมคณะรัฐมนตรี

การลดจำนวนเรื่องที่น่าเสนอคณะรัฐมนตรีเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการประชุมคณะรัฐมนตรี เนื่องจากเรื่องที่น่าเสนอราชการนำเสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีนั้น หลายเรื่องเป็นเรื่องที่มีลักษณะเป็นงานประจำมากกว่างานในเชิงนโยบายแต่จำเป็นต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบ หรือข้อกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ที่กำหนดให้ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีทราบ ให้ความเห็นชอบหรืออนุมัติ แล้วแต่กรณีซึ่งเมื่อพิจารณาในแง่ความสำคัญ หรือประเด็นของเรื่องที่จะต้องเสนอคณะรัฐมนตรีแล้วพบว่าบางเรื่องไม่จำเป็นต้องเสนอคณะรัฐมนตรี หรือกำหนดให้เป็นอำนาจของคณะรัฐมนตรี รัฐบาลจึงได้พิจารณาสมควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวบรวมเรื่องที่น่าเสนอคณะรัฐมนตรีในลักษณะนี้ ดำเนินการแก้ไขระเบียบ หรือข้อกฎหมายให้เหมาะสม เพื่อเป็นการลดภาระและลดจำนวนเรื่องที่ต้องเสนอต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป

2. การใช้กลไกกลั่นกรองเรื่องก่อนนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

คณะรัฐมนตรีได้นำระบบการกลั่นกรองเรื่องโดยคณะรัฐมนตรีชุดย่อยมาใช้เพื่อเป็นกลไกที่จะลดภาระของคณะรัฐมนตรีชุดใหญ่ และเพื่อให้เรื่องสำคัญต่าง ๆ ได้ผ่าน การตรวจสอบ กลั่นกรอง ทั้งในเรื่องของข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย ความจำเป็น ความเหมาะสม ตลอดจนความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลมาอย่างรอบคอบ โดยมีข้อมูลทุกด้าน มีการรับฟังความเห็นของผู้ปฏิบัติและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย คณะรัฐมนตรีชุดย่อยทำหน้าที่กลั่นกรองเรื่องในลักษณะดังกล่าวมานี้ เรียกว่า “คณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี” โดยมีรองนายกรัฐมนตรีแต่ละท่านเป็นประธานและมีรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายเป็นรองประธานในกรณีที่รองนายกรัฐมนตรีที่เป็นประธานติดภารกิจอื่นใด คณะกรรมการกลั่นกรอง ฯ ก็ยังสามารถเรียกประชุม และพิจารณาตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ที่มีการนำเสนอได้อย่างต่อเนื่องไม่ชะงักงัน คณะกรรมการแต่ละชุดมีองค์ประกอบและขอบเขตของเรื่องที่คณะกรรมการ แต่ละคณะได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่จะแตกต่างกันไป เรื่องต่าง ๆ ที่เสนอผ่านคณะกรรมการกลั่นกรอง ฯ เมื่อคณะกรรมการกลั่นกรอง ฯ ได้มีมติแล้วประธานคณะกรรมการกลั่นกรอง ฯ จะเสนอเรื่องต่อนายกรัฐมนตรี เพื่ออนุมัติให้นำเสนอเข้าที่ประชุมคณะรัฐมนตรีให้รับทราบเพื่อถือเป็นมติคณะรัฐมนตรีต่อไป ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบตามมติคณะกรรมการกลั่นกรอง ฯ

แต่หากคณะรัฐมนตรี มีความเห็นเป็นอย่างอื่น คณะรัฐมนตรีก็จะหยิบยก ขึ้นมาอภิปรายและมีมติที่แตกต่างไปจากมติของคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้

การจัดตั้งคณะกรรมการกฤษฎีกาเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี ทำให้สามารถ ลดภาระหรือแบ่งเบาภาระการพิจารณาตัดสินใจของคณะรัฐมนตรี โดยคณะกรรมการ กฤษฎีกา จะปฏิบัติหน้าที่ในการพิจารณาเรื่องต่าง ๆ อย่างรอบคอบ และกระทำการ ตัดสินใจแทนคณะรัฐมนตรีอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3. การประชุมระดมสมองหรือการประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop)

การแก้ไขปัญหาในเรื่องที่รัฐบาลเห็นว่าเป็นปัญหาสำคัญเร่งด่วนต้อง กำหนดมาตรการในการแก้ไขโดยเร็วภายใต้การได้รับรู้ข้อมูลสภาพปัญหาจากทุก หน่วยงานและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องรัฐบาลได้ใช้วิธีการจัดประชุมระดมสมองหรือการประชุม เชิงปฏิบัติการ (workshop) ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดในการ บริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลที่เน้นวิธีการมองปัญหาของประเทศแบบองค์รวม ไม่แยกส่วน และมุ่งให้ได้ข้อยุติในการแก้ไขปัญหา นั้น ๆ ภายใต้การประสานงานอย่างเป็น ระบบและมีเอกภาพระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อระดมสมองในลักษณะนี้ได้ดำเนินการ มาแล้วหลายเรื่องหลายครั้งที่สำคัญ เช่น เรื่องการจัดตั้งบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย เรื่อง ยาเสพติด เรื่องการพิทักษ์ชนชั้นกลางรกรายย่อย เรื่องการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า เรื่อง กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เรื่องการส่งเสริมการท่องเที่ยว เรื่องการ ปฏิรูปการศึกษา เรื่องการปฏิรูประบบราชการ เป็นต้น ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการนี้ เมื่อได้ข้อยุติแล้ว จะมีการนำเสนอเข้าสู่การประชุมของคณะรัฐมนตรีอีกชั้นหนึ่ง เป็นการ นำเรื่องเข้าสู่ระบบเพื่อให้มีการตัดสินใจในเชิงนโยบายได้มีการมอบหมายให้หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติ ตลอดจนเพื่อสร้างระบบการติดตามผลการดำเนินการที่มี ประสิทธิภาพด้วย

สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

“...ในวันนี้ที่รัฐบาลได้พยายามทำการระดมความคิดที่เรียกว่า *workshop* ก็เพราะว่าต้องการให้ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และส่วนราชการ ต่าง ๆ ของรัฐมาร่วมกันคิดอย่างนี้ เพื่อจะได้ตกผลึกทางความคิด เมื่อตกผลึกทางความคิดทิศทางไปทางเดียวกันแล้ว การแก้ปัญหาจะมีพลัง ไม่ใช่แก้กันไป ทำลายกันไป วันนี้ 1 ส่งเงินไป 10 ทำลาย 8 เหลือ 2 เหมือนลิงใต้เสาน้ำมัน การที่ผมพูดว่าการบริหารเหมือนลิงใต้เสาน้ำมันก็คือว่า ใต้เสาน้ำมันขึ้นไปสักนิด มันก็ลื่นลงมาแล้วก็ขึ้นไปอีกขึ้นไป 3 ฟุต ลงมา 2 ฟุต มันซ้ำกว่าจะถึงยอดเสา เพราะมีแรงเสียดทานของเราอย่างนี้ เพราะฉะนั้นวันนี้ผมถึงพยายามอย่างยิ่งที่จะพยายามปรับแนวทางให้ทุกคน ได้คิดร่วมกัน เห็นร่วมกัน แล้วก็ทำร่วมกัน...”

(พิธีเปิดการประชุม “ยุทธศาสตร์พาณิชย์ ขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย” และมอบนโยบาย การดำเนินงานแก่กระทรวงพาณิชย์ 12 ก.พ. 2546)

“...การร่วมคิดร่วมทำเป็นหัวใจสำคัญของความสำเร็จ...”

4. การประชุมคณะรัฐมนตรีรูปแบบพิเศษ

รัฐบาลได้จัดการประชุมคณะรัฐมนตรีในส่วนภูมิภาค เพื่อให้คณะรัฐมนตรีได้ร่วมกันกำหนดยุทธศาสตร์และมาตรการในการพัฒนาพื้นที่ การติดตามความคืบหน้าผลการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลที่สำคัญและเร่งด่วน และได้มีโอกาสสัมผัสกับบรรยากาศและสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ รวมทั้งได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้นำท้องถิ่น ในปี 2547 ได้มีการจัดการประชุมคณะรัฐมนตรีอย่างเป็นทางการนอกสถานที่ ดังนี้

จังหวัด	วัน-เดือน-ปี	เรื่อง
ประจวบคีรีขันธ์	วันเสาร์ที่ 29 พฤศจิกายน 2546	<ul style="list-style-type: none"> ยุทธศาสตร์กระทรวงน้ำร่อง 4 กระทรวง (อก. พณ. กค. และ ยช.)
กาญจนบุรี	วันเสาร์ที่ 24 มกราคม 2547	<ul style="list-style-type: none"> การแก้ไขปัญหาความยากจน การแปลงสินทรัพย์เป็นทุน
นครพนม	วันอาทิตย์ที่ 22 กุมภาพันธ์ 2547	<ul style="list-style-type: none"> การบริหารจัดการน้ำ ยุทธศาสตร์การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ปัตตานี	วันอังคารที่ 16 มีนาคม 2547	<ul style="list-style-type: none"> ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
ลำพูน	วันอังคารที่ 29 มิถุนายน 2547	<ul style="list-style-type: none"> แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาให้ประเทศไทย เป็นศูนย์กลางสุขภาพของเอเชีย และแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สมุนไพร ยุทธศาสตร์การส่งเสริมพระพุทธศาสนา

ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2547

นอกจากนี้ รัฐบาลได้พัฒนา และกระชับความสัมพันธ์ระหว่างคณะรัฐมนตรีไทยกับคณะรัฐมนตรีของประเทศเพื่อนบ้าน ให้ก้าวหน้าไปอย่างมากมาย โดยได้จัดการประชุมคณะรัฐมนตรีร่วมระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน หรือประเทศในภูมิภาคใกล้เคียง ส่งผลให้การแก้ไขปัญหาและการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง มีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว และเป็นไปด้วยบรรยากาศของมิตรไมตรี

ผลการประชุมคณะรัฐมนตรีร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านที่สำคัญ

● การประชุมคณะรัฐมนตรีร่วมไทย-มาเลเซีย

การประชุมมีขึ้นเมื่อวันอาทิตย์ที่ 22 ธันวาคม 2545 โดยแบ่งรัฐมนตรีของทั้งสองฝ่ายให้แยกพบหารือกลุ่มย่อย มีการหารือเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนผู้กระทำความผิดอาชญากรรมและการก่อการร้ายที่เป็นอันตรายต่อความมั่นคงและความปลอดภัยของประเทศทั้งสอง การส่งเสริมการค้าตามแนวชายแดนให้มีความสะดวกยิ่งขึ้น และการปรับปรุงพิธีการศุลกากร

● การประชุมคณะรัฐมนตรีร่วมไทย-กัมพูชา

การประชุมคณะรัฐมนตรีร่วมไทย-กัมพูชา จัดขึ้นระหว่างวันที่ 31 พฤษภาคม -1 มิถุนายน 2546 ณ เมืองเสียมราฐ ประเทศกัมพูชา และจังหวัดอุบลราชธานี ประเทศไทย ซึ่งมีผลการประชุมที่สำคัญคือ การตกลงเรื่องการใช้บัตรผ่านแดน การยกระดับจุดผ่านแดนให้เป็นจุดผ่านแดนถาวร (International Point of Entry) เพิ่มอีก 3 จุด การจัดระเบียบตามแนวชายแดน และการพัฒนาความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวไทย-กัมพูชา

● การประชุมคณะรัฐมนตรีร่วมไทย-เวียดนาม

การประชุมคณะรัฐมนตรีร่วมไทย-เวียดนาม จัดขึ้นระหว่างวันที่ 20-21 กุมภาพันธ์ 2547 ณ นครดานัง ประเทศเวียดนาม และจังหวัดนครพนม ประเทศไทย ซึ่งมีผลการประชุมที่สำคัญคือ การจัดทำสนธิสัญญา 3 ฉบับ ได้แก่ สนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดน สนธิสัญญาโอนตัวนักโทษ และสนธิสัญญาความร่วมมือด้านอาญา การเปิดเส้นทางการบินใหม่ ๆ การตกลงเกี่ยวกับการเข้าไปสำรวจแหล่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติในภาคใต้ของเวียดนาม และการซื้อ-ขายปิโตรเลียมระยะยาวระหว่างกัน และความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว

● การประชุมคณะรัฐมนตรีร่วมไทย-ลาว

การประชุมคณะรัฐมนตรีร่วมไทย-ลาว มีขึ้นเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2547 ณ เมืองปากเซ แขวงจำปาสัก ประเทศลาว และจังหวัดอุบลราชธานี ประเทศไทย ซึ่งมีผลการประชุมที่สำคัญคือ การเปิดช่องทางผ่านแดนระหว่างกันเพิ่มมากขึ้น การแจ้งยกเว้นการตรวจลงตรา ความร่วมมือเพื่อขจัดปัญหาเสพติด และความร่วมมือด้านการขนส่ง เกษตร แรงงานและการศึกษา

5. การกระจายงาน

การมอบหมายอำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีให้แก่รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ถือเป็นแนวทางปฏิบัติปกติของคณะรัฐมนตรีที่ผ่าน ๆ มาแต่สำหรับในสมัยของรัฐบาลชุดนี้ มีการมอบหมายกระจาย หน้าที่ในการกำกับดูแลงานสำคัญ ๆ ในเชิงนโยบายของรัฐบาลมากขึ้น ซึ่งรวมทั้งการมอบหมายให้รัฐมนตรีว่าการบางกระทรวงกำกับดูแลงานที่อยู่ในหน้าที่ความรับผิดชอบของนายกรัฐมนตรี การมอบหมาย ให้รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี กำกับดูแลงานสำคัญในเชิงยุทธศาสตร์บางเรื่อง การมอบหมายให้กำกับติดตามดูแลการดำเนินการตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลแก้ไขปัญหาเก่า ๆ ที่ค้างค้ำ และพัฒนาสร้างสิ่งใหม่ ๆ มากมาย ให้ลุล่วงไปได้ด้วยความรวดเร็ว มีพลังและต่อเนื่อง

(ตรวจเยี่ยมการรถไฟแห่งประเทศไทย 17 มี.ค. 2546 เวลา 09.00 น.)

“...ความพยายามที่จะทำเองทุกอย่างเป็นความคิดโบราณ...”

(ปาฐกถา เรื่อง “อนาคตประเทศไทยที่ผมอยากเห็น” ในพิธีมอบรางวัลแก่นักเรียนทุนรัฐบาลไทย 26 ส.ค. 2544 เวลา 11.30 น.)

“...คนที่มีอำนาจที่แท้จริงคือคนที่กระจายอำนาจอย่างหมดสิ้น นั่นคือ คนที่มีอำนาจแท้จริงในโลกยุคใหม่ ใครที่หวงอำนาจจะเป็นคนที่ไม่มีความอำนาจในโอกาสต่อไป...”

6. การมอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรีกำกับดูแลพื้นที่

ในอดีตรองนายกรัฐมนตรีจะไม่มีบทบาทหรือหน้าที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาพื้นที่จังหวัดต่าง และการแก้ไขต้องเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน ยังไม่ได้รับการแก้ไข รัฐบาลนี้จึงได้มีการมอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรีแต่ละคนรับผิดชอบดูแลกลุ่มจังหวัดครบทั้ง 75 จังหวัด ทำให้ทุกจังหวัดในประเทศไทยได้รับการดูแลเอาใจใส่โดยตรงจากผู้บริหารระดับสูง

ระบบการทำงานของรองนายกรัฐมนตรีในการดูแลพื้นที่จังหวัด ได้รับการพัฒนาให้เกิดการบูรณาการ และประสานงานกันอย่างใกล้ชิด ก่อให้เกิดเอกภาพ ในการทำงาน ซึ่งทุกเดือนนายกรัฐมนตรีและรองนายกรัฐมนตรีทุกคนจะหารือร่วมกันเกี่ยวกับความก้าวหน้าและปัญหาอุปสรรคของงานที่ได้ดำเนินการไปแล้ว และงานใหม่ที่กำหนด จะดำเนินการส่งผลให้การทำงานเป็นไปด้วยความราบรื่น

การมอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรีรับผิดชอบดูแลพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ นับเป็นเรื่องใหม่ที่มีการดำเนินการเป็นครั้งแรก เพื่อให้ทุกพื้นที่ในประเทศไทยมีเจ้าภาพในการดูแลงานทุกด้านไม่ว่าจะเป็นการประสานติดตาม เร่งรัดและช่วยเหลือ เพื่อพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ หรือแก้ไขปัญหาในพื้นที่เป็นไปด้วยความเรียบร้อยรวดเร็ว โดยไม่มีอุปสรรคด้านกลไกการบริหารราชการแผ่นดิน เนื่องจากรองนายกรัฐมนตรีได้รับมอบหมายอำนาจอย่างเต็มที่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบ เช่น รองนายกรัฐมนตรีสามารถวินิจฉัยสั่งการเรื่องของทุกกระทรวง กรม ที่อยู่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบได้ แม้ว่าหน่วยงานดังกล่าวจะไม่ใช่ภายใต้หน่วยงานที่รับผิดชอบ ทั้งนี้ ได้มีการจัดสรรงบประมาณให้รองนายกรัฐมนตรีสามารถใช้เพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่ได้โดยตรง

3. การบริหารประเภทแบบมิกซ์ศาสตร์

นับแต่รัฐบาลโดยการนำของ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา โดยได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ พันธกิจ และเป้าหมายของประเทศ และบริหารราชการแผ่นดินตามภารกิจเร่งด่วน และสำคัญยิ่งของรัฐบาลที่กำหนดไว้เพื่อหยุดการหดตัวของเศรษฐกิจ แก้ไข ปรับเปลี่ยนโครงสร้างใหม่ให้กับระบบ เศรษฐกิจ และสังคม เพื่อไปสู่การมีเสถียรภาพและความมั่นคงที่ยั่งยืนของประเทศ

ในการบริหารราชการแผ่นดินในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา **ทางด้านเศรษฐกิจ** รัฐบาลยังคงสานต่อการดำเนินนโยบายแบบคู่ขนาน ที่เรียกว่า Dual Tracks Policy ดังเช่นในรอบปีที่สองที่ผ่านมา คือการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจพื้นฐานด้วยการเพิ่มอำนาจให้กับประชาชนในระดับรากหญ้า (Grass-root levels) เพื่อเข้าถึงทุนสำหรับการเติบโตภายในประเทศควบคู่กับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการเพื่อการส่งออกทั้งตลาดในประเทศและต่างประเทศ การรักษาเสถียรภาพค่าเงิน เพื่อสร้างบรรยากาศที่มีความแน่นอนสำหรับนักลงทุนต่างประเทศ การลดการกักขังเงินจากต่างประเทศ และการนำเข้าจากต่างประเทศ นอกจากนี้รัฐบาลยังได้ดำเนินการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการภาครัฐ เช่น การพักชำระหนี้เกษตรกร โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และการปรับปรุงการบริหารจัดการตลาดเพื่อเพิ่มราคาสินค้าเกษตร **ทางด้านสังคม** รัฐบาลได้ดำเนินการในเชิงรุก เช่น การปฏิรูปการศึกษา การประกันสุขภาพถ้วนหน้า การปราบปรามยาเสพติด การป้องกันการค้าการร้าย การปราบปรามผู้มีอิทธิพล และการจัดระเบียบสังคม

ด้านการบริหารราชการ รัฐบาลได้ดำเนินการปฏิรูประบบราชการ ซึ่งทำให้ทุกส่วนราชการ กระหรวง กรม ได้มีความเข้าใจทิศทางการพัฒนาประเทศไปในแนวเดียวกัน และจากผลการดำเนินการดังกล่าว ได้ส่งผลให้สถานการณ์ต่าง ๆ ของประเทศในทุกด้าน ได้ปรับตัวในทางดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม เศรษฐกิจไทยหยุดชะงักตัวแต่ได้มีการฟื้นตัวอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว มาตั้งแต่ปี 2545 และเป็นฐานในการฟื้นตัวของระบบเศรษฐกิจ อย่างเป็นรูปธรรม โดยเศรษฐกิจในไตรมาสแรกของ ปี 2546 ได้มีการขยายตัว

ร้อยละ 6.7 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการฟื้นตัวแบบก้าวกระโดด และการฟื้นตัวดังกล่าวเป็นไปอย่างสมดุล ทุกภาคส่วนของสังคม คือ ภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน ตามการคาดการณ์ทางเศรษฐกิจของสำนักวิเคราะห์เศรษฐกิจต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศอยู่ในระดับที่น่าพอใจ เมื่อเปรียบเทียบกับสภาพการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจคู่ค้าของไทย

อย่างไรก็ตามรัฐบาลตระหนักดีว่าปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศยังมีอยู่มาก อาทิ ปัญหาการสู้รบในประเทศอิรัก การแพร่ระบาดของโรคซาร์ส และไข้หวัดนก ที่ส่งผลกระทบต่อแรงงานในธุรกิจบางสาขา คือ การท่องเที่ยว โรงแรม สายการบิน เป็นต้น และการอ่อนตัวของค่าเงินดอลลาร์สหรัฐและเงินหยวนของจีน รวมทั้งความไม่แน่นอนของการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก อาจส่งผลให้การส่งออกของประเทศขยายตัวช้าลงได้ แต่การขยายตัวทางเศรษฐกิจที่ผ่านมากลับพบว่าประเทศไทยอยู่เป็นอันดับสองของเอเชีย คือ รองจากประเทศจีน

รัฐบาลภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรี พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ได้กำหนดเป้าหมายหลักและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่จะใช้เป็นกรอบภารกิจในการบริหารราชการแผ่นดินที่มีความชัดเจน อันนำไปสู่ **“การสร้างเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจ จัดปัญหาความยากจน และสร้างฐานเศรษฐกิจให้เข้มแข็งในระยะยาว”** ด้วยการปรับโครงสร้างด้านเศรษฐกิจภายในประเทศอย่างเข้มแข็งและจริงจัง จะช่วยสนับสนุนให้การขยายตัวทางเศรษฐกิจของไทยสูงขึ้น ซึ่งเป็นภารกิจที่สำคัญที่รัฐบาลต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เศรษฐกิจไทยมีความมั่นคง คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น และพร้อมที่จะก้าวสู่เศรษฐกิจยุคใหม่ มีภูมิคุ้มกันพร้อมรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ของโลกที่จะมีการแปรเปลี่ยนและผันผวนได้ตลอดเวลาดังนี้

1. ยุทธศาสตร์การฟื้นฟูและพัฒนาเศรษฐกิจ

ผลจากการพัฒนาเศรษฐกิจของไทยที่ผ่านมาชี้ให้เห็นว่าเศรษฐกิจไทยได้พึ่งพิงเศรษฐกิจโลกมาก แต่มีการพัฒนาศักยภาพเศรษฐกิจภายในประเทศน้อย เช่น มีการพึ่งทุนและเทคโนโลยีจากต่างประเทศสูง ในขณะที่แรงงานมีการศึกษาและมี ค่าจ้างต่ำ การขยายตัวและการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจกระจุกตัวอยู่ในกรุงเทพฯ และเป็นด้านปริมาณมากกว่าด้านคุณภาพ ส่งผลให้การฟื้นตัวของเศรษฐกิจของประเทศ

ยังไม่กระจายไปยังทุกภาคส่วนของสังคมซึ่งเป็นรากฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน ในการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจของประเทศจำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟูและพัฒนาให้เกิด เสถียรภาพ จะหวังพึ่งเศรษฐกิจโลกมากอย่างเดียวไม่ได้ ดังนั้น รัฐบาลปัจจุบัน จึงได้ ดำเนินการพัฒนาควบคู่กันสองด้านภายใต้กรอบการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจมหภาค ที่มั่นคง ที่เรียกว่า “Dual track plus” Development Model คือมีการเชื่อมโยงกับ เศรษฐกิจโลกอย่างรู้เท่าทัน และมีการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศโดยการใช้ความรู้ ความสามารถในประเทศให้มากขึ้น ในระยะ 2 ปีผ่านม รัฐบาลจึงได้เสริมสร้างความ เข้มแข็งของเศรษฐกิจภายในประเทศควบคู่กับการเสริมสร้างขีดความสามารถในการ แข่งขันของผู้ประกอบการส่งออก ได้ส่งผลให้เศรษฐกิจไทยมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจ อย่างรวดเร็วและเป็นฐานในการฟื้นตัวของระบบเศรษฐกิจอย่างเป็นรูปธรรม

ในรอบปีที่ 3 ของการบริหารราชการแผ่นดิน รัฐบาลได้แก้ไขวิกฤติเศรษฐกิจ ที่ผ่านมาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศฟื้นตัวได้ในระดับหนึ่ง แต่เนื่องจาก ในช่วงต้นปี 2546 ประเทศไทยต้องเผชิญกับความไม่แน่นอนจากปัจจัยต่าง ๆ หลาย ประการ อาทิ ภาวะความขัดแย้งระหว่างประเทศสหรัฐอเมริกากับประเทศอิรัก ซึ่งส่งผลต่อ ราคาน้ำมันในตลาดโลก แรงกดดันจากราคาสินค้าในตลาดต่างประเทศที่ปรับตัวลดลง หรือที่เรียกว่า สถานการณ์อัตราเงินเฟ้อลดลง (Disinflation) รวมทั้ง ความผันผวนของ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศ รัฐบาลจึงได้เร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาในการ ฟื้นตัวทางเศรษฐกิจดังกล่าว และในปีงบประมาณ 2546 ได้จัดสรรงบประมาณรายจ่าย เพื่อดำเนินการตามยุทธศาสตร์การฟื้นฟูและพัฒนาเศรษฐกิจ จำนวน 153,333 ล้านบาท หรือร้อยละ 15.3 ของงบประมาณทั้งหมดเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้บรรเทา เบาบางลง

1.1 ฐานะการเงินการคลังของประเทศ

ผลจากการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องในปี 2545 และปี 2546 ตลอดจนความพยายามในการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ของรัฐบาล ทำให้ สามารถจัดเก็บรายได้มากกว่าเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้เดิม โดยในระยะครึ่งปีแรกของ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2546 ได้ส่งผลให้เงินคงคลังเพิ่มสูงขึ้น ณ เดือนมิถุนายน 2546 โดยมียอดรวมทั้งสิ้น 110,093.2 ล้านบาท

และจากการจัดอันดับขีดความสามารถด้านการแข่งขันของโลก (Global Competitiveness Rating) ของสถาบัน World Economic Forum : WEF พบว่าการสำรวจ Growth Competitive Index Ranking ประจำปี 2546 ได้ระบุขีดความสามารถทางด้านการแข่งขัน (Growth Competitiveness Index) ของประเทศไทยปรับขึ้น 5 อันดับ โดยในปี 2545 อยู่ในอันดับที่ 37 ในจำนวน 80 ประเทศ มาเป็นอันดับที่ 32 ในจำนวน 102 ประเทศ โดยใช้หลักการการจัดอันดับ จากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง การไม่มีปัญหาเงินเฟ้อและการมีเงินทุนสำรองระหว่างประเทศเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ในการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันระหว่างประเทศไทยกับประเทศคู่แข่งสำคัญที่มีประชากร 20 ล้านคน ของสถาบัน International institute for Management Development : IMD พบว่าในปี 2545 ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 13 และสามารถปรับขึ้นมาเป็นอันดับที่ 10 ในปี 2546 ทั้งหมดนี้สะท้อนให้เห็นถึงอัตราการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจและการลงทุนของประเทศ รวมถึงงบประมาณการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาลว่ามีทิศทางแบบก้าวกระโดดไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่อง

ในปี 2546 และต้นปี 2547 รัฐบาลยังคงใช้มาตรการต่าง ๆ เพื่อการกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศส่งผลให้มีการขยายตัวสูงขึ้น ร้อยละ 6.7 การใช้จ่ายภายในประเทศเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนการบริโภคและการลงทุนภาคเอกชนในไตรมาสแรก ขยายตัว ร้อยละ 6.5 และ 18.9 ตามลำดับ แต่สำหรับการลงทุนภาครัฐ ลดลง ร้อยละ 20.8 เมื่อเทียบจากไตรมาสที่สี่ในปีที่ผ่านมา ลดลง 16.6 สำหรับด้านการผลิตภาคการเกษตรขยายตัว ร้อยละ 8.1 ควบคู่กับการปรับตัวสูงขึ้นของระดับราคาสินค้า เกษตร ร้อยละ 7.5 ส่งผลให้รายได้ของเกษตรกรจากการขายพืชผลเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง การผลิตภาคอุตสาหกรรมขยายตัวร้อยละ 11 ตามการขยายตัวของความต้องการในประเทศ และการส่งออกผลิตภัณฑ์อาหาร ในด้านการจ้างงานของประเทศขยายตัว ร้อยละ 3.1 สะท้อนให้เห็นถึงภาวะการจ้างงานที่ปรับตัวดีขึ้นโดยตลอด ในภาคการค้ากับต่างประเทศ ดุลการค้า และดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุลอย่างต่อเนื่องโดยในไตรมาสแรกของปี 2546 เกินดุลโดยรวม 1,096 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และ 2,567 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตาม ลำดับ ส่งผลให้เงินสำรองระหว่างประเทศ ณ สิ้นเดือนมีนาคม 2546 มีจำนวน 37,600 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือเท่ากับ 3 เท่าของหนี้ต่างประเทศระยะสั้นหรือประมาณ 6-8 เดือนของการนำเข้าสินค้า ซึ่งนับว่ามีนัยคง เมื่อเปรียบเทียบกับความเสี่ยงที่เกิดจากภาวะสงครามและการชะลอตัวของเศรษฐกิจภายนอกประเทศ

และจากการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา United Nation Conference Trade and Development : UNCTAD (อังกฤษัด) ได้เผยแพร่รายงานผลการสำรวจความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการลงทุนระหว่างประเทศ ที่ได้รับการยอมรับทั่วโลก 87 คน เมื่อวันที่ 14 เมษายน 2547 ที่ผ่าน มาพบว่าการจัดอันดับแหล่งนำดึงดูดสำหรับการลงทุนข้ามชาติในตลาดทุนโลก ผลปรากฏว่าประเทศไทยถูกจัดให้อยู่ในอันดับ 4 ของประเทศที่น่าจะได้รับ ความสนใจในการลงทุนโดยตรงจากต่าง ประเทศ รองจากประเทศจีน อินเดียและสหรัฐอเมริกา ตามลำดับ

การขยายตัวของเศรษฐกิจในไตรมาสที่สามและที่สี่ของปี 2546 ยังคงมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องและมั่นคง โดยมีปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ คือ การใช้กำลังการผลิตอย่างเต็มที่มีแนวโน้มการลงทุนเพิ่มขึ้น การจ้างงานเพิ่มขึ้น อัตราดอกเบี้ยอยู่ในระดับต่ำ ราคาดินค้าทางการเกษตรมีแนวโน้มดีขึ้น รวมทั้งนโยบายของรัฐบาลที่ส่งเสริมการลงทุนและการใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ ในช่วงที่การลงทุนของภาครัฐ ลดลงสำหรับปัจจัยเสี่ยงที่อาจเกิดจากการชะลอตัวของ การท่องเที่ยวจากต่างประเทศ รัฐบาลได้พยายามเร่งรัดแก้ไขทุกวิถีทางในการประชาสัมพันธ์ในเชิงรุก เพื่อการเสริมสร้างความมั่นใจให้นักท่องเที่ยวและนักลงทุนต่างชาติ ซึ่งผลจากการดำเนินการดังกล่าว จะปรากฏเป็นปัจจัยบวกในครึ่งปีหลังและส่งผลให้เศรษฐกิจไทยโดยรวมในปี 2546 ขยายตัวไม่น้อยกว่า ร้อยละ 5

ความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจประเทศของรัฐบาล ที่ได้ดำเนินการปรับนโยบายทางเศรษฐกิจที่เรียกว่า นโยบาย 2 แนวทาง คือ แนวทางการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจภายในประเทศไปพร้อมกับแนวทางการแก้ไขเศรษฐกิจที่เกิดจากการส่งออก การลงทุนจากต่างประเทศและการท่องเที่ยว ส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศฟื้นตัว ได้อย่างรวดเร็วและมีความเข้มแข็ง สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนจากต่างประเทศและเป็นที่ยอมรับในสายตาของต่างประเทศ ได้แก่

● **การใช้หนี้กองทุนการเงินระหว่างประเทศก่อนครบกำหนด** การที่รัฐบาลสามารถชำระหนี้กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund : IMF) ที่มีอยู่ทั้งหมดเกือบ 510,000 ล้านบาท ได้เร็วกว่ากำหนดถึง 2 ปี เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2546 ซึ่งนับเป็นช่วงเวลาแห่งการจารึกไว้เป็นประวัติศาสตร์ในการ

พลิกฟื้นภาวะเศรษฐกิจ และสถานะการเงินการคลังของประเทศเป็นอย่างดี ทั้งนี้เนื่องจากประเทศไทย เป็นประเทศแรกที่สามารถชำระหนี้งวดสุดท้ายให้กับ IMF จำนวน 60,000 ล้านบาท

ในการนี้รัฐบาลได้มอบนโยบายให้สถานที่ราชการระดับจังหวัดไทย เพื่อให้คนในชาติเกิดความภาคภูมิใจในความเป็นไทย และสร้างขวัญและกำลังใจให้คนในชาติ โดยรัฐบาลมีความเชื่อมั่นในการดำเนินการปรับนโยบาย และการพลิกฟื้นสถานการณ์ ต่าง ๆ ของประเทศได้เป็นอย่างดี เห็นได้จากตัวเลขการขยายตัวทางเศรษฐกิจหลายสาขา เช่น ในภาคการเกษตร พบว่าเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง คือเมื่อต้นปี 2543 รายได้ของเกษตรกร ตีตลาด 30-40% ในปี 2544 มีรายได้เพิ่มขึ้น 8.1% ปี 2545 เพิ่มขึ้น 11.7% และในปี 2546 เพิ่มขึ้นเป็น 25 % ในภาคอุตสาหกรรม มีกำลังการผลิต เมื่อปี 2544 อยู่ที่ 53.5% ปี 2545 เพิ่มขึ้น เป็น 59.9% และในครึ่งปีแรกของปี 2546 พบว่ามีการเพิ่มขึ้นอยู่ที่ 66.6% สำหรับอัตราการว่างงาน พบว่าในปี 2543 อยู่ที่ 3.6% มาในปี 2544 ลดลงที่ 3.2% ปี 2545 ลดลงอยู่ที่ 2.2% และสำหรับในปี 2546 มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง และในการชำระหนี้เงินกองทุน ฯ เร็วกว่ากำหนดดังกล่าว ได้ส่งผลให้ประเทศไทยสามารถช่วยประหยัดเงินตราของประเทศ ที่ต้องนำไปชำระเป็นค่าดอกเบี้ย ได้เกือบ 5,000 ล้านบาท อีกทั้งยังทำให้เกิดความเชื่อมั่นในการเข้ามาลงทุนจากต่างประเทศโดยเห็นว่าประเทศไทย มีความพร้อม และสามารถฟื้นฟูเศรษฐกิจให้กลับมา มีความเข้มแข็งได้อย่างยั่งยืน ซึ่งทั้งหมดนี้ ส่งผลให้ภาระหนี้/งบประมาณปีงบประมาณ 2547 เท่ากับ ร้อยละ 13.26 และหนี้สาธารณะคงค้าง/GDP ณ สิ้นเดือน สิงหาคม 2546 เท่ากับ ร้อยละ 49.34 อยู่ภายใต้ตัวชี้วัดผลการดำเนินการที่กำหนด (ภาระหนี้/งบประมาณ ไม่เกินร้อยละ 16 และหนี้สาธารณะคงค้าง/GDP ลดลง ไม่เกินร้อยละ 65 ระหว่างปีงบประมาณ 2545-2549)

● **การจัดตั้งกองทุนพันธบัตรเอเชีย (เอเชีย บอนด์) Asia Bond Fund**

: **ABF** ที่ลงทุนในสกุลดอลลาร์ประเทศไทย ได้ริเริ่มหารือในที่ประชุมสมาชิกกลุ่มความร่วมมือเอเชีย หรือ ACD และธนาคารแห่งประเทศไทย ได้สานต่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศในภูมิภาคเพื่อพัฒนาพันธบัตรของภูมิภาค ซึ่งสมาชิกในกลุ่ม EMEAP (Executive Meeting of East Asia and Pacific Central Banks) ประกอบด้วย ธนาคารกลางจากประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกและแปซิฟิก จำนวน

ii ประเทศ ร่วมมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างประสิทธิภาพของกระบวนการระดมทุน และจัดสรรเงินทุนในภูมิภาค ได้ตกลงในหลักการที่จะลงทุนในกองทุนพันธบัตรเอเชีย ซึ่งมีวงเงินแรกเริ่ม จำนวน 1,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ การจัดตั้งเอเชียบอนด์จึงเป็นการอำนวยความสะดวกให้มีการนำเงินสำรองระหว่างประเทศ กลุ่มประเทศเอเชียแปซิฟิกกลับมาพัฒนาภูมิภาค ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ธนาคารแห่งประเทศไทย นำเงินสำรองทางการไปร่วมลงทุนในการจัดตั้ง เอเชียบอนด์ ในวงเงิน 200 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เนื่องจากการที่ประเทศสมาชิก EMEAP มีความสนใจร่วมลงทุนทั้ง 11 ประเทศ ประเทศไทยจึงเหลือวงเงินร่วมลงทุนเพียง 120 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ผลประโยชน์ที่ประเทศต่าง ๆ จะได้รับจากการลงทุน คือผลตอบแทนจากการลงทุน และสิ่งที่มีค่ามากที่สุด คือการสร้างความเข้มแข็งในตลาดพันธบัตรเอเชีย การสร้างความร่วมมือทางการเงินที่นำเงินของประเทศในเอเชีย มาสร้างความมั่นคง ให้กับประเทศในเอเชีย

● **การบริหารการคลังอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน** รัฐบาลได้บริหารและจัดการหนี้สาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยดำเนินการควบคู่กับการดำเนินนโยบายการคลัง นโยบายการเงิน และนโยบายเศรษฐกิจของประเทศในภาพรวม ดังนี้

- **การฟื้นฟูและรักษาเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจ** รัฐบาลได้ดำเนินการฟื้นฟูให้ประเทศมีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง และมีเสถียรภาพซึ่งช่วยให้ภาระหนี้สินต่าง ๆ ของประเทศโดยรวมลดลง และทำให้การบริหารจัดการหนี้สาธารณะเป็นไปอย่างล้มลุกติดผล โดยมีเป้าหมายที่จะรักษาระดับการขยายตัวทางเศรษฐกิจให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ควบคุมให้อัตราเงินเฟ้ออยู่ในระดับที่เหมาะสม รักษาระดับอัตราดอกเบี้ยให้อยู่ในระดับต่ำที่เหมาะสม เพื่อการกระตุ้นการลงทุนภายในประเทศ และรักษาเสถียรภาพของค่าเงินบาทให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมและเอื้ออำนวยต่อการส่งออก

- **การเสริมสร้างความมั่นคงของภาคการเงินและระบบสถาบันการเงิน** การเร่งรัดการปรับโครงสร้างระบบสถาบันการเงินเพื่อให้สามารถกระจายเม็ดเงิน เพื่อหล่อเลี้ยงระบบเศรษฐกิจ โดยเร่งรัดกระบวนการปรับโครงสร้างหนี้ภาคเอกชน เพื่อให้หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของระบบสถาบันการเงินลดลงโดยเร็ว เสริมสร้างความมั่นคงของระบบสถาบันการเงิน การกำกับและดูแลสถาบันการเงินให้มีประสิทธิภาพ

● **การรักษาวินัยทางการคลังอย่างเคร่งครัด** รัฐบาลได้ดำเนินนโยบายเพื่อ

เพิ่มประสิทธิภาพทางการคลังและวิธีการงบประมาณของประเทศ ควบคุมการขยายตัวรายจ่ายประจำของประเทศ และปรับปรุงพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการงบประมาณเงินคงคลัง และเงินกู้ภาครัฐ โดยบริหารงบประมาณโดยให้ความสำคัญต่อผลงาน และประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับภายใต้หลักการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ เน้นประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ และเน้นหลักความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ ปรับปรุงโครงสร้างและฐานภาษี โดยการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษี เร่งรัดดำเนินการตามแผนแปรรูปรัฐวิสาหกิจ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความสามารถในการแข่งขันเชิงพาณิชย์ รวมทั้งลดเพดานแผนการก่อหนี้เงินกู้ต่างประเทศ โดยให้ความสำคัญในการลงทุนในโครงการที่ก่อให้เกิดการเพิ่มผลผลิตให้แก่ระบบเศรษฐกิจ สร้างรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศรวมทั้งส่งเสริมให้มีความสามารถในการแข่งขันในระยะยาว

1.2 การส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ

รัฐบาลมีนโยบายที่มุ่งส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ (Quality Destination) และเป็น "ศูนย์กลางการท่องเที่ยวแห่งเอเชีย" สร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน ปรับบทบาทการท่องเที่ยวให้สามารถประสานการทำงานร่วมกับภาคเอกชนและหน่วยงานภาครัฐ พัฒนาลิขสิทธิ์ด้านการท่องเที่ยวตามธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประเพณี ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่น การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมและอนุรักษ์วัฒนธรรม อันเป็นมรดกของไทยให้มั่นคงและยั่งยืน โดยจะพัฒนาสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับโลก (World class Destination) ต่อไป โดยมีผลการดำเนินงานต่าง ๆ ในการส่งเสริมคุณภาพระดับมาตรฐาน และความหลากหลายของการท่องเที่ยวและบริการ

- การบริหารจัดการให้มีมาตรฐานสากล ได้ดำเนินการยกระดับงานด้านการท่องเที่ยวของประเทศให้มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของนานาประเทศ ปัจจุบันธุรกิจ ด้านนี้สร้างรายได้ให้กับประเทศอย่างมากหลายแสนล้านบาท และมีแนวโน้มการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง คาดว่าในระยะเวลาอันใกล้ประเทศไทยจะกลายเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวและศูนย์กลางการจัดการด้านกีฬาของเอเชียตามที่คาดหวัง และแม้ประเทศไทยจะได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โรคทางเดินหายใจเฉียบพลัน (SARS) ส่งผลให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยได้รับผลกระทบ รัฐบาลได้ดำเนินการกระตุ้นและส่งเสริมให้ธุรกิจการท่องเที่ยวของไทยฟื้นตัวอย่างรวดเร็ว

● **การจัดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน** ได้แก่ การส่งเสริมการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนาการท่องเที่ยว (Long Stay) การพัฒนาและฟื้นฟูการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ พัฒนาการวางแผนการท่องเที่ยว การสนับสนุน สภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์ ศิลปวัฒนธรรมประเพณีพื้นบ้าน วิถีชีวิตและภูมิปัญญา การบริหารจัดการกำหนดมาตรฐานบริการสาธารณะ เพิ่มการจ้างงาน สร้างรายได้กระจายสู่ชุมชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นในการจัดการวางฐานร่วมกับการพัฒนาสังคมและชุมชนให้เข้มแข็ง มีศักยภาพที่รองรับการบูรณาการ การท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับสมาคมไทย ธุรกิจท่องเที่ยว สมาคมมัดคุดเทคก้อชีพ สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว สถาบันการศึกษาที่พัฒนาศักยภาพบุคคล เพื่อผนึกกำลังกันขับเคลื่อนการพัฒนาและการบริหารจัดการเพื่อให้ไทยก้าวไปสู่มหานครการท่องเที่ยวของเอเชียได้อย่างสมบูรณ์แบบ

● **การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านการท่องเที่ยว** เพื่อรองรับการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวแห่งเอเชียภายใน ปี 2549 ได้ทำการพัฒนาหลักสูตรและความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว

● **การส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวในประเทศแทนการไปท่องเที่ยวในต่างประเทศ** โดยดำเนินการโครงการเปิดมุมมองประเทศไทย (Unseen in Thailand) พร้อมการจัดทำเอกสารเผยแพร่ในสื่อต่าง ๆ ส่งผลให้ผู้ประกอบการในธุรกิจทุกประเภทเกิดการตื่นตัว โครงการ Thailand Privilege Card โดยออกบัตรสมาชิกพิเศษ ภายใต้ชื่อ Elite Card ที่เน้นการท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพสำหรับสมาชิกที่มีชื่อเสียง ระดับโลก เพื่อให้เกิดความถี่ในการเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยมากขึ้น การบริการเดินทางท่องเที่ยวและการลงทุนด้านธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยมีรายได้เพิ่มขึ้นถึง 1 ล้านล้านบาท ในอีก 5 ปีข้างหน้า การจัดทำบัตรสมาชิกแห่งชาติ (Member Card Thailand) เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวและจูงใจนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาเมืองไทยมากขึ้น ตลอดจนส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็น "ศูนย์กลางการดูแลสุขภาพ" รัฐบาลได้ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดตั้งองค์กรโดยบริหารงานในรูปแบบบริษัทเพื่อการประสานกับสถานบริการต่าง ๆ โดยเปิดรับสมาชิกจากทั่วโลก

● **การทำให้ประเทศไทยเป็นประตูทางผ่านหลักของการท่องเที่ยวในภูมิภาค** ในปี 2546 ได้มีประเทศในแถบภูมิภาค จำนวน 17 ประเทศ ที่ได้ทำข้อตกลง

ให้ความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว เพิ่มขึ้นจากปี 2545 จำนวน 2 ประเทศ มีการแลกเปลี่ยนข่าวสาร ข้อมูลการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การ Link Website ความร่วมมือด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและบุคลากร ความร่วมมือด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ การแลกเปลี่ยน การเยือนระหว่างกันในระดับผู้บริหาร และการดำเนินกิจกรรมด้านการตลาด เช่น การจัด Roadshow, Fame Trip เพื่อกระตุ้นการเดินทางของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศคู่สัญญา

1.3 การส่งเสริมด้านกีฬาให้กับประชาชน

รัฐบาลได้มุ่งการบริหารจัดการที่ดี โดยสนับสนุนด้านการพัฒนา และสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนได้ตื่นตัวในการเล่นกีฬาและออกกำลังกาย เพื่อการมีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์ มีจิตใจงดงาม และมีน้ำใจเป็นนักกีฬา รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพของนักกีฬา เพื่อก้าวสู่การเป็นนักกีฬาอาชีพ สามารถหาชื่อเสียง และรายได้สู่ประเทศในอนาคต ดังนี้

● การเล่นกีฬาพื้นบ้าน กีฬาสาธิต และส่งเสริมความเป็นเลิศด้านกีฬาอาชีพ

รัฐบาลได้ส่งเสริมให้ประชาชนตื่นตัวหันมาเล่นกีฬาพื้นบ้าน และกีฬาสากลรวมทั้งส่งเสริมความเป็นเลิศด้านกีฬาอาชีพ โดยการจัดทำโครงการ “มหกรรมกีฬาทั่วไทย ห่างไกล ยาเสพติด” การเปิดโอกาสให้เยาวชน และประชาชนทั่วไปได้ใช้สนามกีฬาจังหวัด และอำเภอสาธิตกีฬาในหมู่บ้าน ตำบลกว่า 6,000 แห่งทั่วประเทศ นอกจากนี้ยังได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ สนับสนุนส่งเสริมจัดกิจกรรมด้านกีฬา เช่น การแข่งขันกีฬานักเรียนในระดับชาติ กระบี่เกมส์ โครงการอนุรักษ์ศิลปมวยไทย โครงการ Sport For all เป็นต้น

● การส่งเสริมกิจกรรมและบริการชุมชนและโรงเรียน

ได้มีการดำเนินงาน คือการจัดโครงการส่งเสริมพลศึกษา สุขภาพ นันทนาการ และคุณธรรม จริยธรรม จัดกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดโดยใช้กีฬาเป็นยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานโครงการจัดกิจกรรมส่งเสริมผู้นำการออกกำลังกาย ประจำอำเภอ (โครงการนาร่อง) ได้ดำเนินการจัดจ้างผู้นำการออกกำลังกายจำนวน 51 คน ให้ 6 จังหวัด 51 อำเภอ ทำหน้าที่ในการส่งเสริมให้ความรู้แก่เยาวชนและประชาชนในด้านการออกกำลังกายและเล่นกีฬา ส่งผลให้ประชาชนมีสุขภาพแข็งแรงปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ

นอกจากนี้ยังได้จัดให้มีโครงการส่งเสริมการแข่งขันกีฬาตำบล อำเภอ และจังหวัด ได้ดำเนินการจัดการแข่งขันกีฬา ทั้งหมด 7,988 ตำบล 876 อำเภอ 75 จังหวัดทั่วประเทศ

● การสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพโดยการออกกำลังกาย

ในปี 2546 มีจำนวนผู้ร่วมกิจกรรมทั้งสิ้น 28.09 ล้านคน ได้แก่ โครงการส่งเสริมกีฬาเพื่อสุขภาพมวลชน ได้ดำเนินการทั้งหมด 75 จังหวัดทั่วประเทศ โครงการมหกรรมกีฬาแชนเลนจ์เดย์ ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โครงการฝึกสอนกีฬาภาคฤดูร้อน “ร้อนนี้เพื่อลูกรัก” ดำเนินการฝึกสอนกีฬาให้แก่นักเรียน นักศึกษา และเยาวชน จำนวน 14 ชนิดกีฬา มีผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 4,035 คน โครงการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพสำหรับมวลชน นำเต้นแอโรบิคที่สวนลุมพินีและหน้าสนามกีฬาแห่งชาติ โดยมีเด็ก เยาวชน และประชาชนมาใช้บริการเพิ่มขึ้น 9,393 คน

● การส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนา กีฬา กอล์ฟ และ กีฬา อื่นๆ

ได้ดำเนินการส่งเสริม และพัฒนา กีฬา กอล์ฟ และ กีฬา อื่นๆ ทั้งหมด 6 ชนิดกีฬา ได้แก่ กีฬาฟุตบอล ตะกร้อ สก๊อตเทนนิส และรถจักรยานยนต์ โดยได้ดำเนินการจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลและตะกร้ออาชีพดิวิชั่น 1-2 ขึ้น ในปี 2546 ดำเนินการจัดขึ้นทะเบียนนักกีฬามวยอาชีพ โดยในขณะนี้มีนักมวยและบุคลากรกีฬามวยอาชีพที่ขึ้นทะเบียนกับการกีฬาแห่งประเทศไทย จำนวนกว่า 13,211 คน

1.4 การส่งเสริมการส่งออก

จากการที่รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนและยกระดับความสามารถในการแข่งขันของภาคเอกชนให้พร้อมในการเผชิญหน้ากับการแข่งขันเสรีในเวทีการค้าระหว่างประเทศ โดยใช้แนวความคิดการตลาดสมัยใหม่ ได้แก่ การส่งเสริมการกระจายตลาด (Market Diversification) เพื่อลดการพึ่งพาสตลาดหลัก โดยผลักดันการเปิดตลาดใหม่ ๆ ให้เพิ่มขึ้นจากสัดส่วนการส่งออก ร้อยละ 30 ให้เป็นร้อยละ 40 ในปี 2548 ได้ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของผู้ส่งออกไทยให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดต่างประเทศ โดยจัดการฝึกอบรมให้มีความรู้เกี่ยวกับการส่งออกทั่วไป และเฉพาะเรื่องของระบบการค้าระหว่างประเทศทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดโดยในปี 2546 มีผู้เข้ารับการฝึกอบรมประมาณกว่า 14,000 ราย และสำหรับการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าของผู้ประกอบการในภูมิภาค โดยเฉพาะสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ได้ส่ง

ผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศไปให้คำแนะนำในการผลิตสินค้าให้ตรงกับความต้องการของตลาดและมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น

สำหรับตัวเลขการส่งออกสินค้าของไทยอยู่ในระดับที่น่าพอใจ แม้ว่าในปี 2544 จะติดลบ 1.7% โดยมีสาเหตุจากกรณีวันที่ 11 กันยายน 2545 ที่สหรัฐอเมริกา ส่งผลให้ตัวเลขการส่งออกลดลง แต่ในปี 2545 ตัวเลขการส่งออกได้สูงถึง 5.7% และสำหรับ ปี 2546 ในเดือนแรกของปีเท่ากับ 58,329 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เมื่อเปรียบเทียบกับระยะเวลาเดียวกันของปี 2545 เท่ากับ 50,466 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยมีอัตราการขยายตัวของมูลค่าการส่งออก 9 เดือนแรกของปี 2546 เพิ่มขึ้นร้อยละ 15.6 ซึ่งในระยะเวลาเดียวกันของปี 2545 อัตราการขยายตัวร้อยละ 2.42 ซึ่งตัวเลขการส่งออกรัฐบาลมีความมั่นใจว่าจะยังคงสูงขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากตลาดในต่างประเทศยังมีความต้องการสินค้าไทยอีกมาก สำหรับรายได้ภาครัฐในภาพรวมได้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยปี 2546 มีรายได้เพิ่มขึ้นกว่า 900,000 ล้านบาท ณ เดือนกันยายน 2546 ซึ่งเท่ากับรายได้ที่จัดเก็บของปี 2543 รวมกันทั้งปี การจัดเก็บรายได้ในอัตราที่สูงขึ้นส่งผลให้การจัดท่างบประมาณรายจ่ายของประเทศที่ได้มีการขาดดุลงบประมาณมาโดยตลอด มีสถานการณ์ด้านงบประมาณที่ดีขึ้นมาก และมีแนวโน้มว่าจะดีต่อไป ซึ่งรัฐบาลคาดการณ์ว่าภายในปี 2550 จะสามารถจัดท่างบประมาณของประเทศเป็นแบบสมดุล

เครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจที่สำคัญภายใต้รัฐบาลชุดปัจจุบัน

**เศรษฐกิจไทยขยายตัวดีขึ้น		
%	Nation GDP	Real GDP
2543	6.3	4.6
2544	4.7	1.9
2545	6.0	5.3
2546	9.0	6.7

1.5 การส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการสร้างงานสร้างรายได้ในระบบ

● การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจการประกอบการ :

- โครงการชูชีพิตธุรกิจไทย มีเป้าหมายให้บริการปรึกษาแนะนำแก่วิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม จำนวน 2,600 ราย แต่ได้มีวิสาหกิจสมัครเข้าร่วมโครงการรวมทั้งสิ้น 3,917 ราย และได้ให้คำปรึกษาแนะนำเชิงลึก ที่เข้าร่วมโครงการเสร็จสิ้นแล้ว คิดเป็น ร้อยละ 89.57 ณ วันที่ 25 มีนาคม 2546 ที่เหลือคาดว่าจะแล้วเสร็จภายในเดือนเมษายน 2546 โดยมีสถาบันวิจัยเศรษฐกิจการคลังเป็นหน่วยติดตาม และประเมินผลโครงการ

- การเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ การดำเนินงานเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ เป็นรูปแบบหนึ่งของการสร้างผู้ประกอบการด้วยการเรียนลัดและผสมผสานการเรียนรู้และประสบการณ์เพิ่มเติมในการพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2542 ในปี 2545 รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม โดยเฉพาะการสร้างผู้ประกอบการรุ่นใหม่ ทั้งนี้ในปี 2546 ณ วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2546 ได้มีผลสัมฤทธิ์ของการจัดตั้งและการประกอบธุรกิจ จำนวน 902 กิจการ คิดเป็นการลงทุนทั้งสิ้น 3,259.2 ล้านบาท ส่งผลให้เกิดการจ้างงาน 5,664 คน

นอกจากนี้ สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ โดยใช้งบประมาณรวมทั้งสิ้น 431.7 ล้านบาท เพื่อพัฒนากลุ่มเป้าหมายให้เกิดผลผลิตหรือมีผู้ได้รับการพัฒนาเรียนรู้การเป็นผู้ประกอบการ รวม 43,331 ราย ทั้งนี้โดยคาดว่าจะเกิดการตั้งธุรกิจ ประมาณ

2,341 ราย อย่างไรก็ตามสัดส่วนผู้ประกอบการต่อจำนวนประชากรทั้งหมด ของไทย เมื่อเทียบกับประเทศพัฒนาแล้วยังอยู่ในระดับต่ำ โดยไทยมีสัดส่วน 1 ต่อ 120-130 ในขณะที่ประเทศพัฒนาแล้ว มีสัดส่วนประมาณ 1 ต่อ 20-30

รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญในการเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ ให้เกิดขึ้นเนื่องจากในระบบเศรษฐกิจเสรี ผู้ประกอบการจะเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจเสรี ตามแผนเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่แห่งชาติ พ.ศ.2546-2547 มีเป้าหมายเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ จำนวน 50,000 ราย ดำเนินการ 2 แนวทาง คือ 1) การฟื้นฟูเศรษฐกิจ ให้มีการขยายตัว และดำเนินการมาตรการช่วยเหลือที่จะเอื้ออำนวย หรือจูงใจให้มีส่วนช่วยเสริมสร้างบรรยากาศให้มีผู้สนใจการลงทุนประกอบการหรือจัดตั้งธุรกิจต่าง ๆ ตาม สถานการณ์ 2) การดำเนินการภายใต้กระบวนการเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ โดยคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายที่มีศักยภาพเข้ามาพัฒนาด้วยกระบวนการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การปรึกษา แนะนำ การจัดให้มีพี่เลี้ยงพร้อมทั้งประสานแหล่งเงินทุน สนับสนุนแผนธุรกิจ และการจัดให้เข้าถึงแหล่งตลาดของกลุ่มเป้าหมาย

จำนวนผู้ประกอบการรายใหม่ (หน่วย: ราย)								
ปี	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
2545								112*
2546	9	15	11	14	345	462	515	327

หมายเหตุ * จำนวนผู้ประกอบการใหม่ ในปี 2545 เป็นยอดสะสม ตั้งแต่ ม.ค.-ก.ย. 45 ผู้ประกอบการใหม่ในปี 2546 เป็นผู้ประกอบการที่จดทะเบียนในปี 2546

● ผู้ประกอบการรายใหม่ ๆ ในธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม จากการศึกษาประเทศไทยต้องเผชิญกับปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจ รัฐบาลได้พยายามหาแนวทาง และมาตรการต่าง ๆ เพื่อที่จะเร่งฟื้นฟูและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถ อยู่รอดและขับเคลื่อนต่อไปได้โดยมุ่งเน้นการสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการขนาดกลาง และขนาดย่อมหรือผู้ประกอบการใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้น รัฐบาลได้สนับสนุนให้คำแนะนำ

และถ่ายทอดความรู้ในการจัดตั้งธุรกิจ เสริมสร้างผู้ประกอบการ ภายใต้ "โครงการเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ (New Entrepreneurs Creation : NEC)" ซึ่งเป็นโครงการหนึ่ง ภายใต้มาตรการเพื่อการกระตุ้นเศรษฐกิจปีงบประมาณ 2545 โดยได้รับงบกระตุ้นเศรษฐกิจมาดำเนินงาน จำนวน 174.5 ล้านบาท และในปี 2546 รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณเป็นเงิน 123.2 ล้านบาท เพื่อดำเนินงานส่งเสริมผลักดัน เพื่อให้เกิดการสร้างผู้ประกอบการใหม่ รวมทั้งพัฒนาขีดความสามารถให้กับผู้ประกอบการใหม่ที่มีศักยภาพเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ระบบเศรษฐกิจไทย ภายใต้การค้าเสรียุคใหม่ โดยนำประสบการณ์ ความชำนาญในการส่งเสริมพัฒนาผู้ประกอบการมาบูรณาการเข้ากับกิจกรรมด้านการตลาด การเงิน การลงทุนร่วมและอื่น ๆ เพื่อสนับสนุนผู้ที่มีการศึกษาและมีประสบการณ์การทำงานหรือมีความรู้ความสามารถ ให้ก้าวเข้ามาเป็นผู้ประกอบการสามารถก่อตั้งกิจการได้

สรุปรวมผลการดำเนินงานโครงการทั้ง 2 ปี ผู้เข้าร่วมโครงการ ๆ จำนวน 16,223 ราย ก่อให้เกิดการจัดตั้งธุรกิจใหม่ เกิดการขยายธุรกิจ และการรับช่วงธุรกิจ จำนวน 1,822 ราย กระจายไป 53 จังหวัดทั่วประเทศ ก่อให้เกิดการลงทุน 6,139 ล้านบาท เกิดการจ้างงานใหม่จำนวน 10,119 ราย

1.6 การเพิ่มบทบาทการเจรจาในเวทีการค้าโลก

เป็นการผลักดันและสนับสนุนให้ภาคเอกชนมีความพร้อมในการแข่งขันเสรีการค้าระหว่างประเทศ โดย

- การเข้าร่วมงานแสดงสินค้าในประเทศและต่างประเทศ มีจำนวนผู้เข้าร่วมงาน 541 ราย เพื่อสนับสนุนให้ผู้ผลิต/ผู้ส่งออกมีโอกาสนำเสนอ ขายสินค้า และพัฒนากลยุทธ์การตลาดต่างประเทศ ตลอดจนได้ศึกษาความต้องการของตลาด ที่ผู้ผลิตและผู้ส่งออกได้มีโอกาสไปเข้าร่วมงานแสดงสินค้าในตลาดนั้น

- การจัดการแสดงสินค้านานาชาติในประเทศ ได้ดำเนินการจัดงานแสดงสินค้านานาชาติในประเทศเพื่อให้ผู้ผลิต/ผู้ส่งออกสินค้าไทยได้มีโอกาสพบกับผู้นำเข้าจากต่างประเทศและเกิดการเจรจาธุรกิจจำนวน 11 ครั้ง จำนวนผู้เข้าร่วมงาน 2,868 บริษัท ได้แก่ งานแสดงสินค้า Bangkok International Fashion Fair, Bangkok International Leather Fair, Bangkok Gems & Jewelry Fair (2 ครั้ง) Thailand International Furniture Fair, Bangkok International Gift & Houseware Fair (2 ครั้ง) Thaixex & Thaimex, Thailand Health & Beauty Show

งานแสดงสินค้าเครื่องปรับอากาศและเครื่องทำความเย็น และงาน
นิทรรศการและสัมมนาการศึกษานานาชาติของไทย

- การจัดงานแสดงสินค้าในต่างประเทศ (Solo Show) เพื่อแนะนำ
สินค้าไทยให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายยิ่งขึ้น กรมส่งเสริมการส่งออกจึงได้นำผู้ผลิต/ผู้ส่งออก
- การสนับสนุนและผลักดันให้ภาคเอกชนยกระดับความพร้อมในการ
เผชิญการแข่งขันเสรีในเวทีการค้าระหว่างประเทศด้วยการจัดประกวดผลงานสร้างสรรค์
ทรัพย์สินทางปัญญา ด้านการประดิษฐ์และการออกแบบผลิตภัณฑ์ จำนวน 6 สาขา ได้แก่
การประดิษฐ์ที่เกี่ยวกับอาหารและเครื่องดื่มที่ทำจากผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร หรือ สมุนไพร
การประดิษฐ์ที่เกี่ยวกับเครื่องอุปโภคที่ทำจากผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร หรือ วัสดุพืช
การประดิษฐ์ที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากไม้ หิน โลหะ แก้ว ผ้า เซรามิค ดินเผา
เครื่องหนังและอื่น ๆ

1.7 การส่งเสริมการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

- ผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ขนาดกลางและขนาดเล็ก ที่มา
ขึ้นทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ที่ออกตามพระราชบัญญัติ
ทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. 2499 ตั้งแต่แรกเริ่มที่กฎหมายมีผลใช้บังคับจนถึงปัจจุบันนี้ จำนวน
726 ราย 1,139 Website

- การจัดทำโครงการส่งเสริมการส่งออกผ่านระบบ พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์
โดยคัดเลือกบริษัทเอกชนผู้ให้บริการ e-Market ให้เป็นผู้ดำเนินการพัฒนาและสร้าง
Website แก่ผู้ส่งออกที่เป็นสมาชิกกรมฯ เพื่อให้ผู้ส่งออกได้ทดลองนำระบบพาณิชย์
อิเล็กทรอนิกส์มาใช้เพื่อประโยชน์ทางการค้าและบริหารงาน ตลอดจนสร้างความคุ้นเคย
กับระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน โดยเมื่อสิ้นสุดโครงการมีจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ
4,749 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 61 ของจำนวนสมาชิกผู้ส่งออก ณ วันเริ่มโครงการ

ผลจากการดำเนินการส่งเสริมการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ทำให้ผู้
ประกอบการมีความตื่นตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในธุรกิจส่งออกในการนำเทคโนโลยี
สารสนเทศมาใช้ในการประกอบธุรกิจ ได้แก่ จำนวนผู้ประกอบการที่มี Website เพิ่มขึ้น
7,870 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 80.58 ของจำนวนผู้ส่งออก 9,766 บริษัท

1.8 การปรับปรุงระบบภาษีให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ

การปรับปรุงระเบียบวิธีปฏิบัติของทางราชการให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานสรรพสามิต จำนวน 2 เรื่อง คือ การแก้ไข การจัดเก็บภาษีจากการตัดแปลงรถยนต์โดยสารที่มีที่นั่งเกิน 10 คน และรถตู้ที่บ ขณะนี้ อยู่ระหว่างการนำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ และการแก้ไขปัญหา ภาษีสุราซ้ำซ้อน สืบเนื่องจากกรณีการนำเข้าสุรจากต่างประเทศ โดยใช้สิทธิประโยชน์ ทางภาษีภายใต้เขตการค้าเสรีอาเซียน

1.9 การสร้างความเป็นธรรมในระบบการจัดเก็บภาษี

การจัดทำระบบเศรษฐกิจและธุรกิจนอกระบบ นายกรัฐมนตรี ได้มอบให้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กำหนดกรอบเพื่อหา แนวทางดึงเงินจากธุรกิจนอกระบบให้มาเข้าสู่ในระบบ โดยนำรายได้ส่วนหนึ่งมาใช้ในการ ช่วยเหลือเป็นทุนการศึกษาให้กับนักเรียนนักศึกษาที่ยากจนได้มีโอกาสได้เล่าเรียน ในระดับต่าง ๆ ซึ่ง เป็นการช่วยให้เพิ่มมูลค่าการผลิตที่ถูกต้องและเพิ่มรายได้จากการ เก็บภาษีให้กับรัฐได้นำไปใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ได้มากขึ้น

การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา-นิติบุคคล-ภาษีมูลค่าเพิ่ม

หน่วย: ล้านบาท

รายได้จากการจัดเก็บภาษี	ก่อนเป็นรัฐบาล		ช่วงเข้ามาเป็นรัฐบาล	
	ปี 2543	ปี 2544	ปี 2545	ปี 2546
ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (เพิ่มขึ้น%)	87,420 (-13.6)	97,009 (11.0)	103,194 (6.3)	86,696 (8.3)
ภาษีเงินได้นิติบุคคล (เพิ่มขึ้น%)	137,370 (35.6)	139,621 (1.6)	157,196 (12.6)	123,896 (26.0)
ภาษีมูลค่าเพิ่ม (เพิ่มขึ้น%)	137,735 (4.4)	127,542 (-7.4)	138,717 (8.8)	118,347 (8.7)

ที่มา : กรมบัญชีกลาง

2. ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างของประเทศเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันที่ยั่งยืน

ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศไทย ร่วมคิด ร่วมสานฝัน เพื่อพัฒนาประเทศไทย เมื่อวันที่ 20 มกราคม 2546 ที่จังหวัดเชียงใหม่ ได้สรุปแนวทางการพัฒนาประเทศที่เหมาะสมกับสภาพการณ์เงื่อนไขของสังคม และสภาพแวดล้อมภายนอกเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ คือ การสร้างรากฐาน การพัฒนาประเทศที่เข้มแข็งเป็นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจากการพัฒนาที่ก่อให้เกิดการจ้างงาน และนำไปสู่ความอยู่ดีมีสุขของประชาชนอย่างยั่งยืน ในระยะยาวการพัฒนานวัตกรรมสู่ความเป็นเลิศทางธุรกิจโดยให้ความสำคัญกับการสร้างมูลค่าใหม่ ซึ่งต้องอาศัยการปฏิบัติทางความคิดของคนในประเทศไปสู่ฐานความรู้ที่หลากหลายและทันต่อการเปลี่ยนแปลงการกำหนดกลไกหลักเพื่อดำเนินการและตรวจสอบให้แนวทางการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในทุกภาคส่วนเป็นทิศทางเดียวกัน โดยได้ประเมินศักยภาพ และความเป็นไปได้ในการใช้ประโยชน์จากข้อได้เปรียบที่ประเทศไทยมีอยู่ และกระบวนการพัฒนาของประเทศ นำไปสู่การสร้างฝัน 7 ประการของไทย คือ

1) การมีฐานรากการพัฒนาเศรษฐกิจที่มั่นคง 2) การมีบทบาทที่เข้มแข็งในเวทีระหว่างประเทศ 3) มีความเป็นเลิศในบางกลุ่มสินค้าในตลาดโลก 4) เป็นประเทศที่สามารถผลิตนวัตกรรม 5) เป็นสังคมผู้ประกอบการ 6) เป็นสังคมที่มีความเชื่อมั่นและภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตนและ 7) เป็นสังคมที่มีสภาพแวดล้อมที่ดี

2.1 การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

การพัฒนาสมรรถนะและขีดความสามารถการแข่งขันในระดับประเทศให้สามารถเพิ่มรายได้จากการส่งออกสินค้าและบริการ รัฐบาลได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติเพื่อการแข่งขันด้านเศรษฐกิจภายใต้สถานการณ์เศรษฐกิจใหม่ของโลก ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (กพข.) เพื่อการผลักดันและกำกับการดำเนินงานพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

● การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตร โดยมีเป้าหมายในการกำหนดมาตรฐานและระบบควบคุมคุณภาพสินค้าเกษตรและอาหาร

ที่สามารถแข่งขันในตลาดโลกรวม 21 ชนิด กำหนดมาตรฐานฟาร์ม และผู้ประกอบการ ปศุสัตว์ 4,000 ฟาร์ม จัดทำและปรับปรุงพันธุ์เพื่อเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำ 1,950 ล้านตัว ปศุสัตว์ 2.1 ล้านตัว ผลิตพันธุ์หลักกระจายพันธุ์ในเขตเศรษฐกิจ 99 ชนิด ในพื้นที่ที่เหมาะสม 100,000 ไร่ ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ถั่วเหลืองคุณภาพดี 24,800 ตัน รวมทั้งวิจัย พันธุ์พืชใหม่ และเทคโนโลยีด้านการเกษตร

- การพัฒนาระบบการตลาดสินค้าเกษตรสมัยใหม่ ให้การซื้อขายผ่านตลาดซื้อขายล่วงหน้า

- การพัฒนาตลาดกลางสินค้าเกษตรให้ได้เกณฑ์มาตรฐาน การยกระดับราคาสินค้าเกษตรเพื่อแก้ไขและบรรเทาราคาพืชผลทางนาชาติ ประชุมเรื่อง "The 3rd ASEAN Task Force on Codex" เมื่อวันที่ 2-3 มิถุนายน 2546 และ ประชุมเรื่อง "The 3rd ASEAN-ILSI Training Workshop on Safety and Risk Assessment of Agriculture Related GMOs" เมื่อวันที่ 13-15 สิงหาคม 2546

2.2 การปรับปรุงโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคม

เพื่อให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศมีเสถียรภาพและสังคม มีความมั่นคงและยั่งยืน สามารถปรับตัวได้เมื่อได้รับผลกระทบจากการผันผวนของระบบเศรษฐกิจของโลก โดยการสนับสนุนให้มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศมุ่งเน้นการบูรณาการ ก่อให้เกิดการปฏิรูปการจัดการกลไกของภาครัฐในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน เพื่อสนับสนุนการทำงานของภาคเอกชนให้เข้มแข็งสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก

- การบริหารจัดการที่ดี ได้ส่งเสริมให้ยึดถือหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน โดยการปรับโครงสร้างหน่วยงานภาครัฐให้มีความเหมาะสม การพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยีสารสนเทศ การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงาน และพัฒนาบุคลากรภาครัฐอย่างเป็นระบบสนับสนุนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีขีดความสามารถในการแก้ไขปัญหาและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ส่งเสริมการบริหารอย่างสุจริต โปร่งใส และตรวจสอบได้การป้องกันและปราบปราม

การทุจริตประพฤติมิชอบในภาครัฐและภาคเอกชน และการสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ โดยการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอในการปฏิบัติงานด้วยความมีอิสระตามความจำเป็น และเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

● การเพิ่มศักยภาพเพื่อการแข่งขันกับนานาประเทศ รัฐบาลได้ส่งเสริมและเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการผลิต โดย

1) การผลักดันผลงานตามแผนยุทธศาสตร์การวิจัยด้านเทคโนโลยีชีวภาพ โดยศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ ได้ดำเนินการตามยุทธศาสตร์การวิจัย 5 ปี (พ.ศ.2545-2549) คือ (1) เทคโนโลยีชีวภาพข้าว (2) เทคโนโลยีชีวภาพกุ้ง (3) อุตสาหกรรมชีวภาพและอุตสาหกรรมอาหาร (4) การจัดการและพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพเพื่อการอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพเพื่อการเกษตร การแพทย์และสิ่งแวดล้อม สำหรับการแปลงยุทธศาสตร์เป็นการปฏิบัติได้มีการขยายเครือข่ายร่วมกับสถาบันการศึกษาในภูมิภาค จัดโครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ระดับรากหญ้า เพื่อปรับปรุงการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุน ซึ่งส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ของชาวบ้าน ให้มีการพัฒนาตามความต้องการของตลาดมากยิ่งขึ้น รวมทั้งได้มีการวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ อาทิ ข้าวหอมมะลิ 105 ให้มีธาตุเหล็กเพิ่มขึ้น อ้อยที่เพิ่มความหวานและให้ผลผลิตสูง การพัฒนาพันธุ์กุ้งกุลาดำแจกจ่ายให้เกษตรกรในภาคใต้ การพัฒนายางที่มีคุณภาพของน้ำยางสูงและสามารถกรีดยางได้เร็วขึ้น เป็นต้น

2) การสนับสนุนความร่วมมือกับภาคเอกชนในการส่งเสริมงานวิจัย โดยการจัดตั้งอุทยานวิทยาศาสตร์แห่งแรกของประเทศ ซึ่งมีพื้นที่กว่า 200 ไร่ เพื่อให้การสนับสนุนให้ภาคเอกชนได้ใช้พื้นที่เป็นที่ตั้งของหน่วยงานวิจัยด้วยค่าเช่าพื้นที่ในราคาถูก และให้การสนับสนุนด้านเทคโนโลยีและนักวิจัย ปัจจุบันได้มีศูนย์วิจัยไปจัดตั้งแล้ว ได้แก่ ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ (ไบโอเทค) ศูนย์เทคโนโลยีโลหะและวัสดุแห่งชาติ (เอ็มเทค) และศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (เนคเทค)

3) การคิดค้นนวัตกรรมเพื่อทดแทนการนำสินค้าเข้าจากต่างประเทศ และใช้ในการแก้ไขปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น การคิดค้นชุดตรวจยาบ้า

ปัจจุบัน ได้ถ่ายทอดให้ภาคเอกชนนำไปผลิตจนเป็นที่ยอมรับ และมียอดขายนำเข้านละ 1.5 แสนชุด เครื่องมือชุดตรวจสารแอลฟาทอกซิลซึ่งช่วยลดปริมาณการนำเข้าจากต่างประเทศ และเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบสินค้าเกษตรเพื่อการส่งออก นอกจากนี้ ยังมีเครื่องบดเนื้อ เครื่องอบไส้กรอก เครื่องอบขนมปัง เครื่องบรรจุภัณฑ์สุญญากาศ ที่เก็บรักษาผลิตภัณฑ์แปรรูป เป็นต้น

4) การจัดตั้งคลินิกเทคโนโลยี โดยการให้บริการในการให้คำปรึกษาด้านเทคโนโลยี และบริการข้อมูลผลงานวิจัยและพัฒนา ตลอดจนเผยแพร่ภูมิปัญญาไทยในท้องถิ่น โดยได้มีการลงนามความร่วมมือกับสถาบันการศึกษารวม 17 แห่ง และได้จัดนิทรรศการการวิจัย และพัฒนาของสถาบันต่าง ๆ ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตปุ๋ยชีวภาพ และปุ๋ยอินทรีย์ให้แก่เกษตรกรเพื่อเพิ่มผลผลิต และได้มีการจัดสร้างเป็นโรงงานปุ๋ยอินทรีย์นำร่องเพื่อเป็นต้นแบบ จำนวน 10 แห่ง ซึ่งต่อไปจะขยายไปทั่วประเทศกว่า 30 แห่ง ซึ่งโครงการดังกล่าวจะช่วยลดการนำเข้าปุ๋ยจากต่างประเทศประมาณ 42 ล้านบาทต่อวงการเพาะปลูก

2.3 การเพิ่มศักยภาพของประเทศอย่างยั่งยืน

- การพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยการสร้างและสนับสนุนนักวิจัยที่มีคุณภาพสูง โดยการให้ทุนการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ เพื่อการพัฒนาทักษะและองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ

- โครงการสนับสนุนนักเรียนทุนรัฐบาลทางด้านวิทยาศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์ให้มีบุคลากรทางด้านวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้น โดยการจัดส่งบุคลากร ไปศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์ทั้งในและต่างประเทศในการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนวิศวกร และนักวิทยาศาสตร์ และการสนับสนุนการพัฒนาส่งเสริมขีดความสามารถในการพึ่งตนเอง ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในระยะยาว ในช่วง 6 เดือนแรกของปีงบประมาณ 2546 ได้ดำเนินการจัดส่งนักเรียนรัฐบาลไปศึกษา ณ ต่างประเทศ 1,766 คน และได้จัดส่งนักเรียนทุนรัฐบาลศึกษาภายในประเทศแล้วจำนวน 54 คน

- โครงการอุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย มีวัตถุประสงค์ให้เป็นศูนย์รวมในการทำงานด้านวิจัยและพัฒนาทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้เป็นสถานที่เชื่อมโยง

กลุ่มนักวิจัย บริษัทเอกชน หน่วยงานวิจัยภาครัฐ สถาบันการศึกษา องค์กรสนับสนุนต่าง ๆ ที่มีส่วนสำคัญในการพัฒนาความสามารถทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมเข้าด้วยกัน รวมทั้งช่วยผลิตและสร้างเสริมประสบการณ์ให้กับนักวิจัยไทย ได้มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น ร้อยละ 20

- การส่งเสริมให้ประชาชนมีคอมพิวเตอร์ไว้ใช้ในครอบครัว ได้แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการคอมพิวเตอร์ไอซีทีให้เป็นองค์กรรับผิดชอบ ในการเจรจากับผู้ประกอบการผลิตคอมพิวเตอร์และจัดหาสถาบันการเงิน เพื่อให้ประชาชนได้มีคอมพิวเตอร์ราคาต่อหน่วยต่ำ ทั้งนี้โดยมีสมาคมอุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์ไทยรับไปจัดสรรการผลิตเครื่องคอมพิวเตอร์แบบตั้งโต๊ะ (Desk Top) และเครื่องคอมพิวเตอร์แบบพกพา (Notebook) ตามคุณสมบัติที่กำหนด โดยมีสถาบันการเงินที่เข้าร่วมโครงการ คือ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) และธนาคารออมสิน มีประชาชนผู้สนใจสั่งจองเครื่องคอมพิวเตอร์ดังกล่าวเป็นจำนวนมาก

สำหรับการนำผลงานวิจัยไปใช้เพื่อการพัฒนาประเทศ ในปี 2546 ได้มีโครงการวิจัยและพัฒนาที่สามารถนำไปสู่การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์-สาธารณประโยชน์และองค์ความรู้เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งหมด 1,162 โครงการ

2.4 ศูนย์กลางการขนส่งทางอากาศในภูมิภาค

ในการผลักดันให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการขนส่งทางอากาศในภูมิภาคโดยการกำหนดแนวทางรองรับนโยบายรัฐบาลในส่วนต่าง ๆ ดังนี้

- การพัฒนาท่าอากาศยาน โดยการเร่งรัดการก่อสร้างท่าอากาศยานสุวรรณภูมิให้แล้วเสร็จในปี 2547 และสามารถเปิดให้บริการได้ในปี 2548 ซึ่งเป็นท่าอากาศยานที่สามารถรองรับผู้โดยสารได้ประมาณ 45 ล้านคนต่อปี ส่วนท่าอากาศยานกรุงเทพ (ดอนเมือง) มีแนวทางพัฒนาและขยายขีดความสามารถตามความเหมาะสมเพื่อสามารถรองรับผู้โดยสารอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพก่อนการเปิดใช้ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิด้วย และสำหรับท่าอากาศยานภูมิภาคได้สนับสนุนให้มีการขยายและปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจในภูมิภาค

- การพัฒนาการควบคุมการจราจรทางอากาศโดยการสร้างศักยภาพ ให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางหลักในการให้บริการควบคุมจราจรทางอากาศในภูมิภาค มุ่งเน้นที่จะก้าวเป็นผู้นำของภูมิภาคเอเชียโดยนำระบบ Communications Navigation Surveillance/Air Traffic Management : CNS/ATM มาใช้งานตามข้อกำหนดขององค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ (ICAO) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดขีดจำกัดในการควบคุมจราจรทางอากาศหรือการติดตั้งระบบเครื่องช่วยเดินอากาศเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักบินในการนำอากาศยานร่อนลงสู่ท่าอากาศยานได้อย่างแม่นยำและปลอดภัย เป็นต้น

- การพัฒนาสายการบิน โดยสนับสนุนการพัฒนาเครือข่ายการบิน และฝูงบินทางสายการบินของไทย เช่น ดำเนินการจัดหาเครื่องบิน พัฒนาเครือข่ายการบินให้สอดคล้องกับแผนการตลาด การทำการบินร่วมกับเอกชนในรูปแบบเที่ยวบินหรือทำการบินร่วมกันกับสายการบินพันธมิตรในประเทศและระหว่างประเทศ

- การพัฒนาให้ไทยเป็นศูนย์กลางการบินในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การผลักดันให้ไทยเป็นศูนย์กลางการบิน กระทรวงคมนาคม ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านโครงสร้างพื้นฐานการขนส่งเชื่อมโยง ได้กำหนดนโยบายหลายประการเพื่อผลักดันให้ไทยเป็นศูนย์กลางการขนส่งทางอากาศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น การเปิดเสรีการบิน ทั้งภายใต้กรอบอาเซียน/กรอบองค์การการค้าโลก (WTO) การส่งเสริมให้ท่าอากาศยานภูมิภาคเป็นศูนย์กลางการบิน โดยพิจารณาเลือกเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางการบินในภาคเหนือ ภูเก็ต ในภาคใต้ และอุบลราชธานี ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นต้น

ท่าอากาศยานที่เปิดให้บริการในปัจจุบันทั้งสิ้น 31 แห่ง โดยอยู่ในความรับผิดชอบของบริษัทการขนส่งทางอากาศ (ขอ.) 26 แห่ง ความรับผิดชอบของท่าอากาศยานแห่งประเทศไทย (ทอท.) 5 แห่ง และขณะนี้อยู่ระหว่างการก่อสร้าง 1 แห่ง คือ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบได้มีการปรับปรุงพัฒนาท่าอากาศยานที่อยู่ในความดูแลอย่างต่อเนื่อง โดยติดตั้งและปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพพิจารณาตามหลักการร่วม

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมการแก้ไขปัญหาความยากจน และยกระดับคุณภาพชีวิต

สภาพของปัญหาสังคมและความยากจนของประชาชนในประเทศ นายกรัฐมนตรีมีเจตจำนงอันแน่วแน่ที่จะเร่งรัดจัดปัญหาความยากจนของประชาชนให้หมดไป โดยให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมารวมพลังทุ่มเทสมองช่วยพลิกฟื้น สร้างความหวังที่เป็นรูปธรรมให้เกิดแก่พี่น้องเพื่อนร่วมชาติโดยเห็นว่าความยากจน สามารถแก้ได้ด้วยวิธีการให้โอกาสและการปลดปล่อยศักยภาพของคน ซึ่งจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่ยั่งยืน และประชาชนสามารถช่วยเหลือตนเองได้ โดยไม่ต้องเป็นรัฐสวัสดิการ (Welfare State)

ที่ผ่านมารัฐบาลได้ดำเนินนโยบาย “เศรษฐกิจรากหญ้า” โดยให้หลักประกันทางสังคมให้แก่คนยากจน คิดเป็นงบประมาณรวม 204,394.5 ล้านบาท โครงการที่ได้รับการจัดสรรมากที่สุด คือโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า 30 บาทรักษาทุกโรค ใช้งบประมาณรวม 110,712 ล้านบาท รองลงมาคือ โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง 74,276 ล้านบาท ลำดับต่อมา คือ โครงการพักชำระหนี้เกษตรกรรายย่อย 18,413 ล้านบาท โครงการ ธนาคารประชาชนที่ได้มีการปล่อยกู้ให้แก่ประชาชนไปแล้ว ประมาณ 5 แสนราย คิดเป็นเงินให้กู้รวมทั้งสิ้น 11,122.8 ล้านบาท โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ได้มีการสนับสนุนงบประมาณไปแล้ว จำนวน 800 ล้านบาท นอกจากนี้ ยังมีโครงการบ้านเอื้ออาทร โครงการบ้านมั่นคง โครงการประกันชีวิตวันละบาท ฯลฯ ซึ่งเป็นโครงการที่รัฐบาลได้จัดทำขึ้น เพื่อคนจนทั้งในเมืองและในชนบท ถือว่าเป็นการดำเนินงานของรัฐบาลไม่เป็นการสูญเปล่า เนื่องจากการสร้างหลักประกันในชีวิตให้แก่ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ และจากการประเมินของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ระบุว่า การดำเนินการนโยบายเศรษฐกิจรากหญ้า และหลักประกันทางสังคมให้แก่คนยากจน สามารถกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจได้ถึงร้อยละ 0.72 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ส่งผลให้การว่างงานในชนบทลดต่ำลงจากร้อยละ 3.41 ในปี 2544 เหลือร้อยละ 2.16 ในปี 2545 และทำให้ครัวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากปีละ 220,194 บาท เป็น 241,802 บาท ดังนั้น รัฐบาลจึงมีนโยบายใหม่ ๆ ที่จะมาช่วยแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างต่อเนื่อง นอกจากจะเป็นการเพิ่มโอกาสให้แก่คนจนแล้วยังเป็นการแก้ไขปัญหาสังคม และเศรษฐกิจของประเทศซึ่งจะมีผลต่อการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนของประเทศในอนาคตอีกทางหนึ่งด้วย

3.1 นโยบายการประกาศสงครามกับความยากจน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้นิยามคนจนในประเทศไทย คือ ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า 922 บาท/เดือน สำหรับ ในช่วงเวลา 3 ปี ที่ผ่านมา รัฐบาลได้ทุ่มเทงบประมาณจำนวนมากที่จะแก้ปัญหาความยากจน ซึ่งเป็น ปัญหาของคนส่วนใหญ่ของประเทศ โดยมุ่งปลดปล่อยศักยภาพของคนไทยทั้งประเทศ ให้มากที่สุด ให้ความหวัง และโอกาสอย่างเป็นทางการแก่เพื่อนร่วมชาติที่ยังอ่อนแออยู่ และในการประกาศสงครามกับความยากจนอย่างจริงจัง รัฐบาลได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาสังคมและความยากจนเชิงบูรณาการในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของประชาชนให้หมดไป อาทิ ปัญหาความยากจน ปัญหาผู้ประกอบการอาชีพผิดกฎหมายและปัญหาการล่อลวงคนจน เป็นต้น

การแก้ไขปัญหาความยากจน และยกระดับคุณภาพชีวิตทั้งในเมืองและชนบท รัฐบาลต้องการพลังในการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมให้เข้ามาร่วมกัน จัดการแก้ไขปัญหาของประเทศ รวมทั้งการสร้างโอกาสและพัฒนาศักยภาพให้คนยากไร้ ให้สามารถปรับตัวเองได้ มีภูมิคุ้มกันและพึ่งตนเองได้ โดยรัฐบาลได้วางเป้าหมาย ในการดำเนินการลดความยากจน โดยการเพิ่มศักยภาพและเพิ่มขีดความสามารถให้คนจน สามารถก่อร่างสร้างตัวและพึ่งตนเองให้ได้มากขึ้น ด้วยการลดช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจนให้ลดลง

รายได้ของประชาชนต่อหัวสูงขึ้น (บาท/หัว/ปี)

	ปี 2543	ปี 2544	ปี 2545
รายได้ต่อหัว :บาท	77,552.4	80,055.2	84,205.8
% การเปลี่ยนแปลง	6.2	3.2	5.2

1) การให้พลังแก่คนในชาติให้มีพลังกายและพลังสมองที่จะสร้างชีวิต สร้างครอบครัว สร้างสังคม และรวมพลังสร้างชาติให้เข้มแข็ง รัฐบาลได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาสังคมและความยากจน ในเชิงบูรณาการ เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2546 โดยมุ่งหวังให้ทุกฝ่ายรวมพลังพลิกฟื้นเศรษฐกิจของชาติ เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนด้วยการปลดปล่อยศักยภาพของคนไทยทั้งประเทศให้มีความหวังและโอกาสแก่เพื่อนร่วมชาติ ในการปรับโครงสร้างหนี้ของคนยากจน ทั้งนี้ มีแนวทางดำเนินการ รวม 7 เรื่อง คือ 1) ปัญหาที่ดินทำกิน

2) ปัญหาคนเร่ร่อน 3) ปัญหาผู้ประกอบอาชีพผิดกฎหมาย 4) ปัญหาการให้ความช่วยเหลือนักเรียน/นักศึกษาให้มีรายได้จากอาชีพที่เหมาะสม 5) ปัญหาการถูกหลอกลวง 6) ปัญหาหนี้สินภาคประชาชน และ 7) ปัญหาของคนจนที่ไม่มีที่อยู่อาศัย โดยได้มอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยรับผิดชอบในการรับลงทะเบียนเพื่อสำรวจความต้องการของประชาชนที่ประสบปัญหาทั้ง 7 ประเภท ดังกล่าว ทั้งนี้ ได้ให้ทุกจังหวัด/อำเภอ จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจน เพื่อรับผิดชอบในการประสานการปฏิบัติงาน

2) การเสริมสร้างศักยภาพ เสริมสร้างโอกาสให้คนยากจนเข้าถึงบริการของรัฐ สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในการประกอบอาชีพได้

การจัดประชุมชี้แจงแนวทางปฏิบัติในการแก้ปัญหาสังคม และความยากจนเชิงบูรณาการ ได้มีการประชุมชี้แจงให้แก่หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการรับจดทะเบียนปัญหาทั้ง 7 ปัญหา เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2546 ณ ศูนย์แสดงสินค้า อิมแพค เมืองทองธานี เพื่อชี้แจงแนวทางปฏิบัติและขั้นตอนในการดำเนินงานรับจดทะเบียนและสำรวจความต้องการของประชาชน โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานในการมอบนโยบาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ชี้แจงแนวทางการนำนโยบายไปปฏิบัติ

3) การให้โอกาสแก่คนในชาติเป็นการสร้างโอกาสทางสังคมให้กับผู้มีรายได้น้อยได้มีโอกาสและชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น รัฐบาลได้สนับสนุนให้ดำเนินการโครงการ “บ้านเอื้ออาทร” และโครงการ “บ้านมั่นคง” รัฐบาลได้เห็นชอบให้การเคหะแห่งชาติ จัดทำโครงการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย โครงการ “บ้านเอื้ออาทร” และโครงการ พัฒนาความมั่นคงที่อยู่อาศัยคนจนในชุมชนแออัด โครงการ “บ้านมั่นคง” สำหรับการ ดำเนินงานโครงการบ้าน “เอื้ออาทร” ในระยะที่ 1 นำร่อง 5 โครงการ 4,175 หน่วย เพิ่มโครงการบางโคลงอีก 1,084 หน่วย (จับสลากวันที่ 15 มิถุนายน 2546) ยื่นจอง 187,436 ราย ผู้มีสิทธิจับสลาก 183,726 ราย ระยะที่ 2 ในส่วนภูมิภาค 13 จังหวัด 3,715 หน่วย และเพิ่มที่สุโขทัย-โกสุมพิสัย 200 หน่วย มีผู้ยื่นจอง 41,089 ราย ระยะที่ 3 กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล (เปิดจอง 23-25 พฤษภาคม 2546) ประกอบด้วยโครงการบ้านเอื้ออาทร รังสิตคลองห้า 499 หน่วย โครงการบ้านเอื้ออาทรประชาสำราญ

480 หน่วย โครงการบ้านเอื้ออาทรลำลูกกา 214 หน่วย และโครงการ บ้านเอื้ออาทรนนทบุรี 1,360 หน่วย รวม 11,727 หน่วย วงเงินลงทุนรวมทั้งสิ้น 4,620.22 ล้านบาท

การดำเนินงานโครงการบ้านเอื้ออาทร จำแนกตามพื้นที่และปี พ.ศ.

พื้นที่	ปี 2546	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549	ปี 2550	รวม(หน่วย)
กทม.-ปริมณฑล	20,000	96,000	120,000	120,000	120,000	470,000
ภูมิภาค	10,000	24,000	30,000	30,000	30,000	130,000
รวม	30,000	120,000	150,000	150,000	150,000	600,000

โครงการบ้านมั่นคงเป็นการพัฒนาความมั่นคงให้ประชาชนในชุมชนแออัดได้มีที่อยู่อาศัย หน่วยงานภาครัฐได้ดำเนินการจัดทำ "โครงการบ้านมั่นคง" ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 14 มกราคม 2546 โดยใช้งบประมาณจำนวน 146.63 ล้านบาท เป็นการดำเนินโครงการนำร่อง 10 โครงการ และการจัดกระบวนการแก้ไขปัญหาตามแนวทางใหม่ที่มุ่งเน้นให้ชุมชน และท้องถิ่นเป็นแกนหลักใน 20 เมือง

ผลการดำเนินงานถึงปัจจุบัน ดังนี้

- 1) โครงการที่อยู่ในขั้นการพัฒนารูปแบบในการพัฒนาการอยู่อาศัย รวม 4 โครงการ คือ ชุมชนร่วมสามัคคี ชุมชนเก่าพัฒนา ชุมชนเก่าเลี้ยง ชุมชนคลองเตยลือค 7-12 ทั้งนี้ 2 ชุมชนที่เจ้าของที่ดินได้เห็นชอบการให้เช่าที่ดินแล้ว และอยู่ระหว่างการพัฒนารายละเอียด และเงื่อนไขการเช่า คือ ชุมชนเก่าเลี้ยงและชุมชนคลองเตยลือค 7-12 ส่วนอีก 2 ชุมชน ซึ่งอยู่ในที่ดินของสำนักงานทรัพย์สินฯ นั้น อยู่ระหว่างการพิจารณาของสำนักงานในข้อเสนอขอเช่าของชุมชน
- 2) โครงการที่อยู่ในขั้นการจัดกระบวนการกลุ่ม มี 1 โครงการ คือ ชุมชนไกลทิวลิป ซึ่งได้มีการประชุมสร้างความเข้าใจแนวทางบ้านมั่นคง กระบวนการทำงาน ที่ชุมชนเป็นแกนในการพัฒนาการสร้างทีมงาน และการจัดกิจกรรมเชิงพัฒนา ตลอดจนการสร้างประสบการณ์เรียนรู้แนวทางและรูปแบบของโครงการอื่น ๆ โดยทางด้านที่ดินนั้น เจ้าของที่ดิน คือ การรถไฟฯ ได้เห็นชอบการให้เช่าแล้ว
- 3) โครงการที่อยู่ในขั้นการก่อสร้าง/พัฒนาสาธารณูปโภค มี 2 โครงการ คือ ชุมชนเจริญชัย นิมิตรใหม่ ชุมชนคลองลำนูน
- 4) โครงการที่อยู่ในขั้นการก่อสร้างบ้านพักอาศัย มี 3 โครงการ คือ ชุมชน

แหลมรุ่งเรือง ชุมชนบึงคูก และชุมชนบ่อนไก่พัฒนา ซึ่งมีวงเงินสินเชื่อที่ได้รับการอนุมัติรวม 10,625,500 บาท และได้มีการเบิกจ่ายแล้วเป็นจำนวน 2,400,000 บาท

สำหรับการประกันภัยอุบัติเหตุเอื้ออาทร รัฐบาลได้สนับสนุน+ และส่งเสริมให้ประชาชนทุกคน โดยเฉพาะผู้มีรายได้น้อยให้มีหลักประกันความมั่นคงให้กับครอบครัว ได้มอบนโยบายให้หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดทำโครงการประกันอุบัติเหตุเอื้ออาทรได้ อนุมัติกรมธรรม์ประกันภัยอุบัติเหตุเอื้ออาทร ซึ่งมีบริษัทประกันวินาศภัย และบริษัทประกันชีวิต ร่วมเป็นผู้รับประกันภัย กำหนดอัตราเบี้ยประกันภัยที่ถูกเป็นพิเศษ คือ จ่ายเบี้ยประกันภัย เพียง 365 บาทต่อปี หรือเฉลี่ยเพียงวันละ 1 บาท โดยทายาทผู้รับประโยชน์หรือผู้เอาประกันภัยจะได้รับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทน 300,000 บาท และหากกรณีเกิดอุบัติเหตุ ทำให้ผู้เอาประกันภัยและคู่สมรสที่ถูกต้องตามกฎหมายเสียชีวิต หรือตกเป็นบุคคลทุพพลภาพาวร พร้อมกันในอุบัติเหตุเดียวกันนั้นก็จะได้รับค่าสินไหมทดแทนเพิ่มเป็นพิเศษอีก 100,000 บาท รวมเป็น 400,000 บาทต่อกรมธรรม์ แต่ทั้งนี้กรมธรรม์จะไม่คุ้มครองกรณีการเสียชีวิตหรือทุพพลภาพจากสาเหตุอื่น เช่น การฆ่าตัวตาย พยายามฆ่า ตัวตายหรือการตายหรือทุพพลภาพจากสงคราม เป็นต้น โดยกรมธรรม์จะมีระยะเวลาคุ้มครอง 1 ปีนับจากวันทำสัญญา ซึ่งประชาชนที่จะสามารถซื้อกรมธรรม์ต้องมีอายุ 15-70 ปี สามารถซื้อผ่านกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน หรือสาขาของบริษัทประกันภัย โดยเริ่มขายแล้วตั้งแต่ เดือนกันยายน 2546 ขณะนี้มีผู้เอาประกันภัยจำนวนทั้งสิ้น 19,237 ราย

3.2 การพักชำระหนี้เกษตรกร

รัฐบาลมีความประสงค์ให้เกษตรกรมีฐานะและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ได้สนับสนุนนโยบายการพักชำระหนี้เกษตรกร โดยให้เกษตรกรนำเงินรายได้ของตนเอง ไปลงทุนและพัฒนาอาชีพเพิ่มเติมแทนการชำระหนี้ ให้กับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ซึ่งรัฐบาลยังคงดำเนินนโยบายพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ให้กับเกษตรกร รวมทั้งการฟื้นฟูอาชีพให้กับเกษตรกรที่พักชำระหนี้อย่างต่อเนื่อง โดยมีผลการดำเนินงานในรอบปี 2546 ดังนี้

เกษตรกรรายย่อยที่ได้รับการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้เปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนด

การดำเนินการ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกรรายย่อยผู้มีสิทธิ์เข้าร่วมโครงการ	2,379,788	100.00
เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	2,309,966	97.06
พักชำระหนี้	1,171,817	49.24
ลดภาระหนี้	1,138,149	47.82

ในภาคการเกษตร พบว่าเกษตรกรมีรายได้ดีขึ้นคิดเป็นร้อยละ 14 จากราคาสินค้าเกษตรที่มีราคาสูงขึ้น ทั้งนี้มีผลจากนโยบายการแทรกแซงราคายางพาราและการรับจำนำข้าวเปลือก การปรับค่าแรงขั้นต่ำทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดเพิ่มสูงขึ้นอีก ร้อยละ 5.4 และการสร้างงานในระดับรากหญ้า รวมทั้งการสร้างโอกาสทางสังคมให้กับผู้มีรายได้น้อยได้มีโอกาสซื้อที่อยู่อาศัยในราคาถูก

ในการแก้ปัญหาหนี้สินของเกษตรกรอย่างเร่งด่วน ได้ดำเนินการวางระบบฟื้นฟูและให้ความช่วยเหลือปรับโครงสร้างการผลิตครบวงจรในการลดภาระหนี้ และฟื้นฟูเกษตรกร

(1) โครงการลดภาระหนี้ให้แก่เกษตรกรรายย่อยตามนโยบายรัฐบาล ผ่านระบบสถาบันเกษตรกรดำเนินการช่วยเหลือสมาชิกสถาบันเกษตรกร และมีหนี้ไม่เกิน 100,000 บาท โดยให้สถาบันเกษตรกรลดดอกเบี้ยลงร้อยละ 3 ต่อปี เป็นระยะเวลา 3 ปี รัฐบาลเป็นผู้รับภาระดอกเบี้ยในส่วนที่ลดแทนสถาบันเกษตรกร

- การจ่ายเงินให้สถาบันเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแล้ว 1,235 แห่ง สมาชิก ได้รับเงินชดเชยดอกเบี้ยแล้ว จำนวน 621,454 ราย เป็นเงิน 303,467 ล้านบาท

- การฟื้นฟูอาชีพแก่สมาชิกสถาบันเกษตรกร โดยจัดอบรมความรู้ขั้นพื้นฐานและถ่ายทอดเทคโนโลยีตามกิจกรรมทางเลือกของสมาชิก 171,792 ราย เป็นเงิน 173,224 ล้านบาท

- การสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกรที่ขอรับการสนับสนุน 212,546 ราย เป็นเงิน 637,638 ล้านบาท

(2) โครงการฟื้นฟูอาชีพเกษตรกรหลังการพักชำระหนี้ ช่วยเหลือเกษตรกรผู้พักชำระหนี้ ให้ได้รับการฟื้นฟูอาชีพทั้งอาชีพเดิม อาชีพเสริม เพื่อให้มีรายได้สามารถชำระหนี้ได้ในระยะต่อไป โดยถ่ายทอดเทคโนโลยีและสนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกรประมาณ 349,800 ราย และได้สร้างเกษตรกรผู้นำอาสา (ครูบัญชี 35,780 คน หมอдин 36,000 คน) จำนวน 71,780 คน (เป้าหมาย 71,780 คน) และฟื้นฟูอาชีพเกษตรกรจำนวน 247,332 ราย

(3) เกษตรกรและผู้ยากจนที่ได้รับการช่วยเหลือจากเงินทุน/กองทุนหมุนเวียนในการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน สามารถช่วยเหลือเกษตรกร และผู้ยากจน ด้านเงินกู้ เพื่อไถ่ถอนซื้อที่ดินคืนจากเจ้าหนี้ และสนับสนุนแหล่งเงิน เพื่อใช้ในการลงทุนประกอบอาชีพในที่ดินนั้น

ในปี 2546 (26-30 ก.ย.46) ได้ช่วยเหลือเกษตรกรจำนวน 328 ราย เป็นเงิน 43.29 ล้านบาท รวมทั้งดินที่ไถ่ถอน หรือซื้อคืน จำนวน 3,596.342 ไร่ เปรียบเทียบผลการช่วยเหลือในปี 2545 (26 ก.พ. 45-25 ก.พ. 46) ได้ช่วยเหลือเกษตรกรจำนวน 743 ราย เป็นเงิน 92.52 ล้านบาท ที่ดินที่/ไถ่ถอนคืน 7,426.136 ไร่ และในปี 2544 (26 ก.พ.44-25 ก.พ.45) ได้ช่วยเหลือเกษตรกรจำนวน 559 ราย เป็นเงิน 63.48 ล้านบาท ที่ดินที่ไถ่ถอนคืน 5,425.394 ไร่

3.3 การแปลงสินทรัพย์เป็นทุน/การเข้าถึงทุน

โดยเฉพาะที่อยู่ในครอบครองของคนจนให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์สร้างโอกาสแก่สมาชิกในชุมชนที่ได้รับหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดิน และเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบ โดยหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องจัดทำร่างระเบียบเกี่ยวกับการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน พร้อมกับสร้างระบบ Clearing House เพื่อจัดการประណอมหนี้้นอกศาล โดยเริ่มโครงการนำร่อง ที่นิคมสหกรณ์กบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำนวนสมาชิก 500 ราย พื้นที่ 5,000 ไร่ เขตปฏิรูปที่ดิน 8 จังหวัด พื้นที่ 184,000 ไร่ เกษตรกร 12,600 คน

4. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการประเทศ

การปฏิรูประบบราชการในช่วงกว่าหนึ่งปีที่ผ่านมา มีผลให้ระบบราชการไทยมีความก้าวหน้าขึ้นกว่าเดิม ไม่ว่าจะเป็นระบบและโครงสร้างของหน่วยงานราชการ ให้สามารถรองรับกับภาวะและยุทธศาสตร์ของชาติและของรัฐบาล ได้มีการปรับเปลี่ยนวิธีการ และวัฒนธรรมการทำงานให้มีลักษณะเชิงรุกมียุทธศาสตร์และเป้าหมายการทำงานที่ชัดเจน สามารถวัดผลสำเร็จได้ มีการจัดวางระบบการทำงานที่ชัดเจน สามารถวัดผลสำเร็จได้ ลดขั้นตอนการบังคับบัญชา มีเจ้าภาพหรือผู้รับผิดชอบการทำงานที่ชัดเจน ให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในรูปของรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ ที่ผ่านมามีปัญหาและอุปสรรคอยู่บ้างแต่ทุกฝ่ายได้ร่วมมือและแก้ไขอย่างจริงจัง

4.1 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ.2546-2550)

การดำเนินการผลักดันและพัฒนาระบบราชการเป็นไปอย่างต่อเนื่องที่สำคัญคือ การกำหนดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ.2546-2550) ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบราชการไทย ให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพโดยมีเป้าประสงค์หลัก 4 ประการ คือ 1) พัฒนาคุณภาพการให้บริการประชาชนที่ดีขึ้น 2) ปรับบทบาทภารกิจ และขนาดให้เหมาะสม 3) ยกระดับความสามารถและมาตรฐานการทำงานให้เทียบเท่าเกณฑ์สากล 4) ตอบสนองต่อการบริหารการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งทั้งหมดนี้รัฐบาลได้เร่งดำเนินการในการปรับเปลี่ยนกระบวนการและวิธีทำงาน การปรับปรุงโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดิน การรื้อปรับระบบการเงิน และการงบประมาณ การสร้างระบบการบริหารงานบุคคล และคำตอบแทนใหม่ การปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ วัฒนธรรมและค่านิยม การเสริมสร้างค่านิยมให้ทันสมัย และการเปิดระบบราชการให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม

4.2 พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

ที่ผ่านมาระบบราชการมีวิธีการทำงานโดยอิงกับระเบียบปฏิบัติมากเกินไป ไม่ได้ให้ความสำคัญถึงผลสุดท้ายหรือเป้าหมายของการปฏิบัติงานที่ยึด “ประชาชนเป็นศูนย์กลาง” และจากการปรับโครงสร้างกระทรวง ทบวง กรม เมื่อปี 2545 พบว่ายังไม่สามารถตอบคำถามอย่างเป็นรูปธรรมว่าประชาชนได้รับประโยชน์อะไรจากผล

การปฏิรูประบบราชการ รัฐบาลในปัจจุบันจึงได้พัฒนาปรับเปลี่ยนวิธีการบริหาร วิธีการทำงานของข้าราชการ เพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการที่ดีขึ้นและเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนอย่างแท้จริง จึงได้กำหนดแนวทางการพัฒนาระบบบริหารราชการให้สอดคล้องกับการปฏิรูประบบราชการ ด้วยการกระตุ้นจิตวิญญาณข้าราชการให้เน้นการปฏิบัติงานที่ให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด ประหยัดงบประมาณ สร้างเงื่อนไขการแข่งขัน พร้อมเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้าทำงานแทนหน่วยงานรัฐมากขึ้น พระราชกฤษฎีกาบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี มีเนื้อหาสาระครอบคลุมการบริหารราชการ 10 ด้านได้แก่

- 1) เพื่อประโยชน์ของประชาชน
- 2) สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายโดยเน้นการเสนอของบประมาณตามนโยบายรัฐบาล
- 3) มีประสิทธิภาพ ลดรายจ่าย
- 4) คุ่มค่าตามภารกิจของรัฐโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อประชาชน
- 5) ลดขั้นตอนหรือการบริหารแบบให้แล้วเสร็จ ภายในจุดเดียว
- 6) ลดภารกิจหน่วยงานโดยจะมีการทบทวน ประเมินผล
- 7) การกระจาย ภารกิจให้กับท้องถิ่นโดยจะทำสัญญาตามแผนการปรับปรุงคุณภาพ และการให้บริการ
- 8) อำนวยความสะดวกและสนองความต้องการของประชาชน
- 9) วิธีการบริหารกิจการ บ้านเมืองด้วยความรัดกุม และ
- 10) การกระจายอำนาจการตัดสินใจ มีการมอบอำนาจในทุกระดับเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารงาน จึงนับเป็นการบริหารราชการแนวใหม่ ที่ได้นำเจตนารมณ์ของมาตรา 3/1 แห่งกฎหมายระเบียบบริหารราชการแผ่นดินมายกร่างเป็นพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยมีหลักการว่าต้องเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีซึ่งมีผลใช้บังคับ เมื่อเดือนตุลาคม 2546

4.3 การปรับปรุงขั้นตอน ลดระยะเวลา และการยกระดับคุณภาพมาตรฐานการให้บริการ

ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2546 ที่ให้ทุกส่วน ราชการพิจารณาและดำเนินการลดขั้นตอน และระยะเวลาการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชนลง ร้อยละ 30-50 และให้มีผลบังคับใช้ก่อนเดือนตุลาคม 2546 ซึ่งขณะนั้นส่วนราชการก็ได้เสนอกระบวนการหลักซึ่งเป็นงานที่ประชาชนใช้บริการและร้องเรียนเข้ามา มากให้ดำเนินการลดขั้นตอนและระยะเวลาปฏิบัติงาน สำหรับกรณีการให้บริการประชาชนที่มีความเชื่อมโยงกัน หลายส่วนราชการก็ให้ร่วมปรับปรุงให้บริการประชาชนในรูปของ "ศูนย์บริการประชาชน" โดยพบว่า ส่วนราชการส่วนใหญ่ (ร้อยละ 49) สามารถลดขั้นตอน

และระยะเวลาการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชนลงได้ ร้อยละ 30-50 บางหน่วยลดได้มากกว่า ร้อยละ 50 โดยงานบริการส่วนใหญ่ของภาครัฐจะสามารถบริการแล้วเสร็จได้ภายใน 1 วัน นอกจากนี้ยังมีการจัดระบบการอำนวยความสะดวก ให้ประชาชนมีทางเลือกในการเข้ารับบริการหลายทาง และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของทางราชการได้โดยง่าย ทำให้ประชาชนได้รับประโยชน์ และประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายลง

หน่วยงานที่ประสบความสำเร็จอย่างยิ่งในการปรับลดขั้นตอนการดำเนินงานบริการดังกล่าว ได้แก่ กระทรวงมหาดไทยโดยได้พัฒนาระบบการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน จากเดิมที่มีขั้นตอนการดำเนินการ 10 ขั้นตอน และใช้เวลาถึง 30 วัน ขณะนี้สามารถจัดทำบัตรประชาชนได้ภายในเวลา 15 นาที โดยการนำระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยปฏิบัติงาน และพัฒนาเป็นระบบ Online ทั่วประเทศ การให้บริการประชาชนที่สะดวกรวดเร็วนี้เป็นส่วนหนึ่งใน 627 กระบวนงานที่หน่วยงานภาครัฐกว่า 204 แห่ง ได้ดำเนินการลดขั้นตอนการให้บริการประชาชน

- การปรับปรุงและพัฒนากระบวนการให้บริการประชาชน การบริการข้อมูลข่าวสารของทางราชการ ได้มีการปรับปรุงพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และดำเนินการเรื่องร้องเรียนกรณีหน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว ทั้งนี้ในปี 2546 มีเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของทางราชการ มายังคณะกรรมการ ข้อมูลข่าวสารของราชการรวม 160 เรื่อง ซึ่งคณะกรรมการ ฯ ได้ดำเนินการเพื่อให้หน่วยงานของรัฐ มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติแล้วเสร็จมากกว่าร้อยละ 90 ใช้ระยะเวลาไม่เกิน 30 วัน ตามกรอบเวลาที่กฎหมายกำหนดของเรื่องอุทธรณ์ที่เข้ามาทั้งหมด

- การรับรองประชาชนที่เดินทางมาพบและยื่นหนังสือร้องเรียนต่อ นายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ณ ทำเนียบรัฐบาล จำนวน 1,337 เรื่อง ซึ่งสามารถประสานงานจนได้ข้อยุติ จำนวน 433 เรื่อง หรือคิดเป็นร้อยละ 32.4 ของจำนวนเรื่องร้องเรียน

- การประสานการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน จำนวน 34,068 เรื่อง แบ่งเป็นหนังสือประสานงานเพื่อแก้ไขปัญหา 23,954 ฉบับ หนังสือที่ตอบ

ชี้แจงผู้ร้องเรียน 7,545 ฉบับ ซึ่งสามารถประสานงานจนได้ข้อยุติ จำนวน 18,512 เรื่อง หรือ คิดเป็นร้อยละ 54.33 ของจำนวนเรื่องร้องเรียน

- การปรับปรุงการให้บริการรับเรื่องร้องเรียน โดยนำเทคโนโลยี มาช่วยในการปฏิบัติบางส่วน มีการลดขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติราชการจากเดิม 17 วัน ทำการเหลือ 7 วันทำการ สำหรับเรื่องร้องเรียนกรณีปกติ ซึ่งไม่ต้องใช้เวลาในการ ตรวจสอบข้อเท็จจริงมาก และไม่ซับซ้อน มีผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพิจารณา ดำเนินการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนนั้น ๆ สามารถพิจารณาให้ความช่วยเหลือผู้ร้อง ได้รวดเร็วยิ่งขึ้น โดยในปี 2546 สามารถประสานงานจนได้ข้อยุติ 18,512 เรื่อง เพิ่มขึ้น จากปี 2545 จำนวน 6,656 เรื่อง หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 178

- การแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนของกลุ่มมวลชน รวม 6 เรื่อง โดย แต่งตั้งคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี เป็น ประธาน ดังนี้ การแก้ไขปัญหากรณีโครงการฝายราชสีไศล การแก้ไขปัญหาของสมัชชา คนจน การแก้ไขปัญหาตามข้อเรียกร้องขององค์กรประชาชนหรือกลุ่มบุคคล การแก้ไขปัญหาของสหพันธ์เกษตรกรภาคเหนือและเครือข่ายองค์กรประชาชนภาคเหนือ การใช้ ประโยชน์ที่ดินของรัฐเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน การแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิ มนุษยชน กรณีการก่อสร้างสะพานและทางหลวงสาย 219 บุรีรัมย์-สตึก ซึ่งได้มี การประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแนวทางการแก้ไขปัญหา รวม 20 ครั้ง

● การจัดหน่วยให้บริการประชาชนแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) การตั้งสำนักงานบริการประชาชนแบบเบ็ดเสร็จ เพื่อรวมศูนย์การให้บริการ ประชาชนของส่วนราชการ และรัฐวิสาหกิจ ใน 8 ที่ว่าการอำเภอนำร่อง คือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครราชสีมา อำเภอเมืองฯ จังหวัดอุดรธานี อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครปฐม อำเภอเมืองฯ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา

การตั้งสำนักงานบริการประชาชนแบบเบ็ดเสร็จ ในเขตกรุงเทพมหานคร
การไฟฟ้านครหลวง และการประปานครหลวง ได้จัดตั้งศูนย์บริการแบบ เบ็ดเสร็จ ณ ทุกสำนักงานเขตของหน่วยงาน โดยให้บริการประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

เกี่ยวกับการขอรับบริการด้านไฟฟ้า น้ำประปาและการขอเลขที่บ้าน การให้บริการ ศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) รวมทั้งการขอใช้น้ำประปาและโทรศัพท์ ณ จุดเดียวเบ็ดเสร็จ ซึ่งเปิดให้บริการครบทั้ง 14 การไฟฟ้าเขตแล้ว

- การจัดทำโครงการขยายเวลาการให้บริการประชาชน (Extra-Hour Service) สถานที่ที่ให้บริการประชาชน ได้แก่ ที่ว่าการอำเภอ/กิ่งอำเภอทุกแห่ง ได้ปรับขยายเวลาการให้บริการประชาชนช่วงเวลา 12.00-13.00 น. ในวันปกติ และเปิดบริการในวันเสาร์ เวลา 08.30-16.30 น. มาตั้งแต่ 2 พฤศจิกายน 2545 เป็นต้นมา มีผู้มาใช้บริการแล้ว จำนวน 2,096,383 ราย

- การให้บริการประชาชนด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Citizen) คณะรัฐมนตรี ได้กำหนดให้ปี 2546 เป็นปีแห่งการบริการประชาชนด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (Citizen e-Service) เพื่อให้ประชาชนขอรับบริการจากรัฐได้อย่างรวดเร็ว ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย โดยมอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการโครงการขยายการจัดทำระบบให้บริการประชาชนทางด้านการทะเบียนราษฎร และบัตรประจำตัวประชาชนแบบใหม่ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ On-Line และอินเทอร์เน็ต (Internet) ให้ครบทุกสำนักทะเบียน มีผู้ให้บริการ 170,301 ราย

นอกจากนี้ยังมีการให้บริการรูปแบบใหม่ เช่น โครงการสูบน้ำดื่มหยอดเหรียญ ได้เปิดให้บริการแล้ว 210 ตู้และจะเพิ่มเป็น 1,000 ตู้ ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โครงการน้ำประปาดื่มได้ในต่างจังหวัด โดยการประปาส่วนภูมิภาคร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข บริการแล้ว 45 แห่งในพื้นที่ทั่วประเทศ การใช้ระบบไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์ (Solar cell) เพื่อให้บริการประชาชนในท้องที่ห่างไกล หรือเป็นพื้นที่ในเขตป่าอนุรักษ์ที่ไม่สามารถขยายเขตระบบจำหน่ายไฟฟ้าด้วยวิธีปกติ (อยู่ระหว่างดำเนินการ) การให้บริการประชาชนต่างสำนักงานของกรมที่ดิน บริการเสร็จแล้วจำนวน 4,573 ราย การให้บริการด้วยระบบ Call Center โดยนำระบบศูนย์บริการข้อมูลผ่านสายโทรศัพท์ Call Center ให้คำแนะนำตอบปัญหา ข้อซักถาม เช่น การประปา นครหลวง หมายเลข 1125 และการไฟฟ้านครหลวง หมายเลข 1130

- การพัฒนา Website เพื่อรองรับ e-Government

ขณะนี้ทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทยได้จัดทำ Website

เพื่อให้บริการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารบนอินเทอร์เน็ตและบริการที่เป็น e-Service คือ ระบบบริการประชาชนผ่านอิเล็กทรอนิกส์ ที่ได้ดำเนินการไปแล้ว ที่ Website คนไทย ดอทคอม (Khonthai.com) ของกรมการปกครอง และมหาดไทยดอทคอม (Mahad thai.com)

- การจัดทำโครงการจัดซื้อครุภัณฑ์โดยวิธีการประมูลทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Auction) จากการดำเนินงานการจัดทำโครงการจัดซื้อครุภัณฑ์ โดยวิธีการประมูลทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Auction) ที่ผ่านมาของหน่วยงานต่าง ๆ สามารถประหยัดงบประมาณได้มากกว่าล้านบาท ซึ่งจะมีการขยายผลในทางปฏิบัติต่อไป

- การปรับปรุงกระบวนการรับชำระภาษีรถประจำปีเป็นแบบ One Stop Service โดยลดขั้นตอนและระยะเวลาการทำงานจากเดิม 4 ขั้นตอน เหลือ 1 ขั้นตอน และสามารถลดระยะเวลาจากเดิม 30 นาที/คัน เหลือ 3 นาที/คัน โดยเฉลี่ย การเปิดให้บริการรับชำระภาษีที่กรมการขนส่งทางบกหรือสำนักงานขนส่งจังหวัด และสำนักงานขนส่งสาขาทุกแห่งทั่วประเทศโดยไม่จำกัดภูมิภาค การเพิ่มเวลาให้บริการประชาชน เปิดให้บริการรับชำระภาษีประจำปี ตั้งแต่เวลา 7.30-16.30 น. (โดยไม่พักกลางวัน) เปิดให้บริการดำเนินการทางทะเบียนตั้งแต่เวลา 8.00-16.30 น. (โดยไม่พักกลางวัน) และเปิดให้บริการดำเนินการทางทะเบียน และภาษีรถทุกวันเสาร์แรกของเดือน (ตั้งแต่เวลา 8.30-16.30 น.)

นอกจากนี้ยังได้ดำเนินโครงการอบรมเสริมความรู้ให้แก่ผู้ขอรับใบอนุญาตขับรถโดยร่วมกับเอกชนดำเนินการในวันเสาร์และวันอาทิตย์ การบริการแก่ประชาชนนอกเวลาและเวลาทำการปกติ และดำเนินการปรับปรุงกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาในการให้บริการดำเนินการเพื่อขอรับใบอนุญาตขับรถ และผู้ประจำรถ ให้เป็นไปตามระเบียบกรมการขนส่งทางบก เพื่อความโปร่งใสและเกิดความสะดวกรวดเร็ว และยุติธรรม

- การพัฒนารัฐวิสาหกิจรัฐบาลได้พัฒนารัฐวิสาหกิจทั้งหมดเพื่อเป็นการพลิกฟื้นเศรษฐกิจของประเทศ โดยแก้ไขกฎหมายที่สำคัญ คือ พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 โดยรัฐบาลได้มีแนวทางการกระจายหุ้นรัฐวิสาหกิจในตลาดหลักทรัพย์ เพื่อเป็นการขยายตลาดลงทุนอันนำมาซึ่งการเพิ่มศักยภาพของการปรับปรุง

ประสิทธิภาพในองค์กรรัฐวิสาหกิจ มีการตรวจสอบได้ทั้งระบบของตลาดทุน ระบบของราชการ และตรวจสอบด้วยระบบของผู้ถือหุ้น สำหรับการแก้ไขกฎหมายทุนรัฐวิสาหกิจ ใช้วิธียกเลิกฉบับเดิม และจัดทำกฎหมายฉบับใหม่ คือ กฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงและพัฒนาธุรกิจแห่งชาติ วิธีการนี้จะทำให้การบริหารงานของรัฐวิสาหกิจมีมาตรฐาน และเกิดความโปร่งใส และหากธุรกิจต้องการลงทุนในโครงการใด ก็จะใช้วิธีเพิ่มทุนหรือขายหุ้นแทนการกู้ยืมเงินจากต่างประเทศ รัฐบาลได้เน้นให้รัฐวิสาหกิจปรับปรุงประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น อาทิ ในเรื่องของการบริหารจัดการภายในองค์กร การวางแผนกลยุทธ์ เพื่อกำหนดเป้าหมายขององค์กรที่ชัดเจน การพัฒนาคุณภาพบุคลากรภายในรัฐวิสาหกิจ ให้มีทักษะ ความรู้ และบทบาทหน้าที่ การมีโครงการเกษียณอายุก่อนครบอายุ การทำหีบuckerสอดคล้องกับปริมาณงาน รวมทั้งเรื่องการรายงานระบบตรวจสอบบัญชีให้กับสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) ทั้งหมดนำมาสู่การเพิ่มรายได้ให้กับรัฐวิสาหกิจ

- โครงการรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ หน่วยงานภาครัฐได้มีการใช้ระบบการจัดซื้อ จัดจ้างแบบอิเล็กทรอนิกส์ มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

- โครงการจัดทำระบบการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Auction) กระทรวงการคลังร่วมกับกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร คัดเลือกผู้ให้บริการตลาดกลางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อทำหน้าที่จัดการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ให้แก่ส่วนราชการ โดยได้คัดเลือกผู้ประกอบการที่เป็นบริษัทเอกชนที่มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในการดำเนินการจัดประมูลด้วยวิธีดังกล่าว

รายงานความคืบหน้าเกี่ยวกับการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Auction) ต่อคณะรัฐมนตรี 4 ครั้ง โดยครั้งสุดท้าย ณ วันที่ 29 กันยายน 2546 จากส่วนราชการระดับกรม ทั้งหมดจำนวน 152 แห่ง (ไม่นับรวมหน่วยงานอิสระ มหาวิทยาลัยและหน่วยงานย่อยภายในกระทรวงกลาโหม) และรัฐวิสาหกิจ 47 แห่ง (ไม่นับรวม สถาบันการเงินและบริษัทลูกของรัฐวิสาหกิจ) มีส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่ดำเนินการประมูลด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-Auction) เสร็จเรียบร้อยแล้วประกอบด้วยส่วนราชการ 113 แห่งและรัฐวิสาหกิจ 26 แห่ง รวมวงเงินงบประมาณ จัดหาพัสดุ 1,417.56 ล้านบาท เมื่อใช้วิธีจัดหาพัสดุด้วยการประมูลแบบ e-Auction ทำให้งบประมาณจัดหาฯ ลดลงเหลือเท่ากับ 1,178.96 ล้านบาท สามารถประหยัดเงินงบ

- การแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาระบบจัดซื้อจัดจ้างด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-Procurement) กระทรวงการคลังได้มีคำสั่งที่ 183/2546 เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาระบบจัดซื้อจัดจ้างด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-Procurement) มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้ (1) พัฒนาและกำหนดแผนกลยุทธ์ระบบการจัดซื้อจัดจ้างด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-Procurement) (2) กำหนดแผนปฏิบัติการพัฒนาระบบ e-Procurement ที่มีกรอบระยะเวลาดำเนินการอย่างชัดเจน (3) กำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบ e-Procurement (4) ติดตามความคืบหน้าและประเมินผลการพัฒนาระบบ e-Procurement รวมถึงการประมวลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Auction) (5) ปรับปรุงแก้ไขระบบการประมวลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ให้สมบูรณ์ (6) แก้ไขกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารพัสดุให้สอดคล้องเหมาะสมกับการนำระบบการจัดซื้อจัดจ้างด้วยอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ (7) จัดทำแผนและดำเนินการฝึกอบรมหัวหน้าส่วนราชการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายพัสดุภาครัฐในการจัดซื้อจัดจ้างตามระบบ e-Procurement (8) รายงานผลการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการพัฒนาระบบ e-Procurement ต่อกระทรวงการคลังและคณะรัฐมนตรีเป็นระยะ ๆ (9) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการและคณะทำงานเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการ และได้ดำเนินการจัดประชุมคณะกรรมการพัฒนาระบบการจัดซื้อจัดจ้างด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-Procurement) ครั้งแรก เมื่อวันที่ 10 กันยายน 2546

● การปรับปรุงวิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติราชการ ในการแก้ไขปัญหา เศรษฐกิจนอกระบบรัฐบาลได้ดำเนินการ แก้ไขปัญหา การทุจริตโดยการเรียกเก็บเงินนอกระบบหรือรับสินบนจากการขอรับบริการด้านต่าง ๆ จากรัฐ และเพื่อเป็นแรงจูงใจให้ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน ในการบริการประชาชน ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ได้มีการเก็บค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ในการติดต่อขอรับบริการ เรื่องต่าง ๆ ให้มีความเหมาะสม ครบถ้วน โปร่งใส ไม่เปิดช่องให้มีการรับเงินนอกระบบหรือรับสินบนใด ๆ โดยการนำเงินค่าบริการและค่าธรรมเนียมที่เก็บอย่างถูกต้องมาเฉลี่ยเป็นเงินตอบแทนให้ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐนอกเหนือจากเงินเดือนและค่าจ้างประจำ เพื่อให้การบริการประชาชนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

- การปรับปรุงและพัฒนาาระบบขั้นตอนและวิธีการให้บริการประชาชน

- ด้านการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว ได้มีการปรับปรุงระบบฐานข้อมูลการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อให้สามารถใช้วิเคราะห์และเปรียบเทียบข้อมูลในเชิงลึก ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการคาดการณ์แนวโน้มทางธุรกิจรวมทั้งประชาชนสามารถตรวจค้นข้อมูลได้ และพัฒนาระบบงานให้ผู้ประกอบธุรกิจสามารถยื่นคำขอผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยเริ่มจากการยื่นขอเปลี่ยนแปลงรายการทางทะเบียนก่อน

- ด้านการบริการข้อมูลธุรกิจ ได้มีการนำคอมพิวเตอร์ระบบ Image มาใช้ในการลดขั้นตอนในการให้บริการต่อประชาชนในการบริการตรวจค้นเอกสารทะเบียนธุรกิจ งบการเงินและบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น การบริการรับรองสำเนาเอกสารทะเบียนธุรกิจ งบการเงินและบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น การปรับลดขั้นตอนการตรวจความถูกต้องในการให้บริการหนังสือรับรองและสำเนาเอกสารการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว ซึ่งขั้นตอนการปฏิบัติงาน จาก 7 ขั้นตอน ลดเหลือ 6 ขั้นตอน โดยลดขั้นตอนการเบิกเพิ่มทะเบียน ซึ่งเดิมใช้เวลา 1-4 วัน รวมทั้งการนำระบบอินเทอร์เน็ตมาช่วยในการให้บริการด้านการบริการข้อมูลธุรกิจด้วย

- ด้านการจดทะเบียนธุรกิจ ได้ขยายการรับจดทะเบียนทางอินเทอร์เน็ตจากเดิม ให้บริการเฉพาะห้างหุ้นส่วนบริษัทที่มีสำนักงานแห่งใหญ่ ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยรับจดทะเบียนเพิ่มเติมขึ้นในเขตจังหวัดนนทบุรี สมุทรปราการ และปทุมธานี และการเปิดช่องทางพิเศษ (Fast Track) สำหรับคำขอจดทะเบียนที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน

- การปรับปรุงและพัฒนากระบวนการให้บริการประชาชนด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์

- การรับเรื่องร้องเรียนทางระบบจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ผ่านทาง Website "ระฆัง ท่วงโย...จากใจนายกรัฐมนตรี" โดยมี "ศูนย์บริการประชาชน" สำนักงานปลัดสำนัก นายกรัฐมนตรี เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินงาน และเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนให้หมดไปโดยเร็ว ได้มีการจัดทำโครงการพัฒนาการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Petitions) แทนการใช้เอกสารโดยไม่จำเป็นสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ ฯ มาบังคับใช้ มีการกำหนดมาตรการให้สอดคล้องกับระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2517 และระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ.2544

- การทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนด้วยคอมพิวเตอร์ โดยคณะกรรมการบูรณาการ และปฏิรูประบบการทะเบียนแห่งชาติที่มีนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน ได้กำหนดให้หน่วยงานภาครัฐยื่นยึดถือเลขประจำตัวประชาชนที่ปรากฏอยู่บนบัตรที่ได้ ออกให้ทุกคนตั้งแต่เกิด เป็นเลขมาตรฐานกลางที่จะใช้ร่วมกันเลขเดียว เช่น บัตรประกันสังคม ใบอนุญาตขับขี่ โดยบัตรประจำตัว On-Line เป็นบัตรพื้นฐานที่สามารถบรรจุ "ไอซีซีบี" ให้เป็นบัตร "สมาร์ทการ์ด" หรือบัตรอเนกประสงค์ที่บรรจุ ข้อมูลอื่นเพื่อลดปัญหาการพกบัตรหลายใบ โดยในเดือนกันยายน 2546 นี้ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย จะสามารถขยายบริการด้านการ ทะเบียน และเลข บัตรประจำตัวประชาชนแบบดังกล่าวครบทุกสำนักงานทะเบียนทั่วประเทศ จำนวน 1,077 แห่ง จากเดิมที่สามารถเชื่อมต่อได้เพียง 505 แห่ง และระบบใหม่นี้ใช้เวลาเพียง 15 นาที และทำได้ทุกแห่งโดยไม่ต้องเสียเวลาในการเดินทางกลับไปทำที่ภูมิลำเนา

- ในการดำเนินการเพื่อรองรับ e-Government โดยการให้บริการแบบ e-Service บน Website "คนไทยดอทคอม" และ "มหาดไทยดอทคอม" ประชาชนยังสามารถขอรับการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมประเภทที่ไม่ต้องมีการประกาศหรือการรังวัด ได้จากสำนักงานที่ดินต่างพื้นที่ได้ทุกแห่งได้อย่างรวดเร็ว ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย และตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2545-มีนาคม 2546 ได้มีผู้ยื่น คำขอรับบริการจดทะเบียนต่างพื้นที่ จำนวน 4,573 ราย

- โครงการและแผนงานปรับปรุงระบบการบริหารงานการคลังภาครัฐ ที่เกี่ยวกับระบบการเบิกจ่ายงบประมาณ ระบบการบัญชี ระบบการจัดซื้อและการว่าจ้าง มาตรฐานระบบบริหารหนี้ ระบบการตรวจสอบและประเมินผล โดยการนำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ เพื่อความรวดเร็ว รัดกุม โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ได้มีการ แต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงระบบการบริหารงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานและมีการรวม 19 ราย

- การจัดหาพัสดุในรูปแบบการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Auction) รัฐบาลได้กำหนดให้ทุกส่วนราชการต้องมี website และดำเนินการจัดซื้อ ในรูปแบบการประมูลผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ในระบบเครือข่าย internet อย่างน้อย 1 รายการ และให้เห็นขอบแนวทางการจัดหาพัสดุโดยโครงการประมูลด้วยระบบ

อิเล็กทรอนิกส์โดยได้จัดทำเป็นประกาศกระทรวงการคลัง เรื่องการกำหนดแนวทาง ขั้นตอนและหลักเกณฑ์สำหรับการดำเนินการจัดหาพัสดุในรูปแบบการประมูลด้วยระบบ อิเล็กทรอนิกส์ (e-Auction)

รายงานผลการจัดหาพัสดุในรูปแบบการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Auction)

ชื่อหน่วยงาน	จำนวน (แห่ง)	วงเงิน งบประมาณ. ที่ได้รับ จัดสรร (บาท)	ราคาพัสดุ ที่จัดหา ได้ด้วยวิธี e-Auction	ส่วน(ลด)/เพิ่ม เปรียบเทียบกับวงเงิน งบประมาณ	งบประมาณ ที่ประหยัดได้ คิดเป็นร้อยละ ของวงเงิน งบประมาณ
ส่วนราชการ	172	1,314,104,665	1,081,774,966	232,329,699	17.68
รัฐวิสาหกิจ	44	4,086,553,447	3,497,107,752	589,445,695	14.42
รวม	216	5,400,658,112	4,578,882,719	821,775,393	15.22

(ณ วันที่ 29 เมษายน 2547)

4. ระบบราชการยุคใหม่ : หัวใจ คือ ประชาชน

จากสภาพความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่บีบรัด เป็นปัจจัยที่ผลักดันให้ระบบราชการจะต้องได้รับการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพดังกล่าว แม้ว่าการปฏิรูปและพัฒนาาระบบราชการจะได้มีการดำเนินการโดยรัฐบาลที่ผ่าน ๆ มาทุกรัฐบาลอย่างต่อเนื่องก็ตาม แต่ก็อยู่ภายใต้ข้อจำกัดบางประการ ทำให้การดำเนินการในเรื่องนี้เป็นไปอย่างเฉพาะเรื่อง หรือเฉพาะจุด ในขณะที่การบริหารประเทศแนวใหม่จำเป็นต้องมีระบบราชการที่มีประสิทธิภาพ เพื่อขับเคลื่อนประเทศไปสู่การพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ รัฐบาลจึงให้ความสำคัญกับการปฏิรูป และพัฒนาภาคราชการทั้งระบบ ไม่ว่าจะเป็นในด้านโครงสร้างภารกิจ อำนาจ หน้าที่ ตลอดจนวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ทั้งนี้เพื่อให้ระบบดังกล่าวมีขนาดที่เหมาะสม สามารถทำงานได้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน

จุดเริ่มต้นของการปฏิรูปและพัฒนาาระบบราชการเริ่มต้นจากการปรับโครงสร้างและภารกิจของส่วนราชการ ให้เหมาะสมโดยตั้งอยู่บนหลักการว่าการปรับโครงสร้างจะต้องสะท้อนภารกิจ ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ทันกับความต้องการของประชาชน และมีขนาดคล่องตัวไม่ซ้ำซ้อน ในการนี้รัฐบาลได้ประกาศใช้ **พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545** และ **พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545** เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2545 การประกาศใช้กฎหมายทั้ง 2 ฉบับดังกล่าวส่งผลให้มีกระทรวงทั้งสิ้น 20 กระทรวง เป็น กระทรวงที่ตั้งใหม่ 6 กระทรวง เป็นกระทรวงที่เปลี่ยนชื่อใหม่ให้สอดคล้องกับภารกิจ 2 กระทรวง โดยมีโครงสร้างใหม่ดังนี้

1. สำนักนายกรัฐมนตรี	6. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
2. กระทรวงกลาโหม	7. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
3. กระทรวงการคลัง	8. กระทรวงคมนาคม
4. กระทรวงการต่างประเทศ	9. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
5. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	10. กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

11. กระทรวงพลังงาน	16. กระทรวงวัฒนธรรม
12. กระทรวงพาณิชย์	17. กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
13. กระทรวงมหาดไทย	18. กระทรวงศึกษาธิการ
14. กระทรวงยุติธรรม	19. กระทรวงสาธารณสุข
15. กระทรวงแรงงาน	20. กระทรวงอุตสาหกรรม

และภายหลังจากปรับโครงสร้างส่วนราชการในระดับกระทรวงแล้ว รัฐบาลได้ตราพระราชกฤษฎีกาเพื่อถ่ายโอนงบประมาณ ภารกิจ อำนาจหน้าที่ บุคลากร ทรัพย์สิน หนี้สิน รวมทั้งออกกฎกระทรวงเพื่อจัดตั้งกลุ่มภารกิจและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการต่าง ๆ ซึ่งนับเป็นก้าวแรกหรือจุดเริ่มต้นของการปฏิรูปและพัฒนาระบบราชการ

“...เราจะต้องปรับระบบราชการให้คิดในแนวคิดที่ว่าเป็นรัฐบาลที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง ท่านที่เป็นนักธุรกิจท่านจะเข้าใจวันนี้ธุรกิจไหนถ้าไม่ใช่ลูกค้าเป็นศูนย์กลางของธุรกิจ ธุรกิจนั้นไม่สามารถยืนอยู่ในการแข่งขันได้เลย...”

(แนวความคิดใหม่ของการบริหารราชการแผ่นดิน 15 มกราคม 2546)

จุดมุ่งหมายสำคัญของการปรับโครงสร้างและภารกิจของส่วนราชการก็เพื่อปรับขนาดของส่วนราชการให้เหมาะสม และลดความซ้ำซ้อน ทำให้เกิดสถานะ “เจ้าภาพ” ในแต่ละภารกิจของรัฐอย่างชัดเจน ทั้งนี้ การปฏิรูปและพัฒนาระบบราชการมิได้มีเพียงการปรับโครงสร้างและภารกิจของส่วนราชการเท่านั้น แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดคือทำอย่างไรประชาชนจึงจะได้ประโยชน์จากการปฏิรูปและพัฒนาระบบราชการ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารประเทศที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ดังนั้น ในก้าวต่อมารัฐบาลจึงได้ดำเนินการตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ซึ่งกฎหมายดังกล่าวถือเป็นกฎหมายแม่บทที่ทุกส่วนราชการจะต้องดำเนินการถือปฏิบัติ และปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานตลอดถึงการให้บริการประชาชนโดยยึดหลักการพัฒนากระบวนการปฏิบัติงานให้มีความโปร่งใสตรวจสอบได้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจภาครัฐ มีประสิทธิภาพ ลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็น ปรับปรุงโครงสร้างให้สอดคล้องกับภารกิจ และสามารถให้บริการได้ด้วยความสะดวกรวดเร็ว ในขณะที่เดียวกันรัฐบาล ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2546–2550) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนกระบวนการ และวิธีการทำงานการปรับโครงสร้าง

การบริหารราชการแผ่นดิน การปรับหรือระบบการเงินและการงบประมาณ การสร้างระบบบริหารงานบุคคล และค่าตอบแทนใหม่ การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ วัฒนธรรมและค่านิยม การเสริมสร้างระบบราชการให้ทันสมัยตลอดจนการเปิดระบบราชการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

ในด้านการปรับเปลี่ยนกระบวนงานและวิธีการทำงาน รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการใช้ระบบบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ซึ่งจะเป็นเครื่องมือในการติดตามประเมินผล การปฏิบัติราชการในทุกส่วนราชการว่ามีประสิทธิภาพประสิทธิผลและความคุ้มค่าเพียงใด ในขณะเดียวกันได้ผลักดันให้มีการปรับลดขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชน โดยให้หน่วยงานทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคลดขั้นตอนและระยะเวลาลง ร้อยละ 30-50 จากที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ทั้งนี้ได้คัดเลือกกระบวนงานหลักที่ประชาชนใช้บริการมาก หรือมีผลกระทบต่อประชาชน และมีข้อร้องเรียนมาก จำนวน 150 กระบวนงาน ซึ่งมีกระบวนงานที่ได้ปรับลด เช่น การผลิตบัตรประจำตัวประชาชนที่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยใช้เวลาเพียงประมาณ 35 นาที การยื่นแบบแสดงรายการภาษีและชำระภาษี สามารถให้บริการแล้วเสร็จได้ในเวลาเพียงประมาณ 14 นาที

และเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกในการให้บริการแก่ประชาชน รัฐบาลได้จัดตั้งศูนย์บริการร่วม โดยกำหนดให้ทุกส่วนราชการ รวมทั้งจังหวัดและอำเภอ จัดให้มีศูนย์บริการร่วม ซึ่งในเมืองต้นได้อำนวยความสะดวกในการขออนุญาตสร้างบ้าน การขอเลขที่บ้าน การขออนุญาตใช้ไฟฟ้า การขออนุญาตใช้น้ำประปา และการขอหมายเลขโทรศัพท์ โดยสร้างจุดบริการแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ณ จุดเดียว ทั้งนี้ ได้เปิดศูนย์บริการร่วม ณ สำนักงานเขตบางเขน เพื่อให้บริการดังกล่าวในเรื่องต่าง ๆ ช่างต้น แล้วเมื่อวันที่ 29 มกราคม 2547 และคาดว่าจะสามารถเปิดศูนย์บริการร่วมให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ได้ ภายในเดือนตุลาคม 2547 นอกจากนี้ ยังได้จัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลประชาชน (Call Center) โดยกำหนดให้เลขหมาย 1111 เป็นเลขหมายกลางเพื่อให้บริการแก่ประชาชน ในการตอบคำถาม หรือชี้แจงข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน รวมทั้งรับประเด็น ข้อร้องเรียน ต่าง ๆ จากประชาชนและยังสามารถเชื่อมโยงกับศูนย์บริการประชาชนของทุกส่วนราชการ

ในส่วนของการปรับโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดินนั้น ภายหลังจากที่ได้ดำเนินการปรับโครงสร้างและภารกิจของส่วนราชการในระยะแรกไปแล้วได้ดำเนินการทบทวนการจัดโครงสร้าง และภารกิจให้มีความเหมาะสมและยืดหยุ่น คล่องตัวยิ่งขึ้น โดยได้ออกรมปาไม้และภารกิจด้านป่าไม้ไปสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งเร่งถ่ายโอนภารกิจและบุคลากร ไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้มีการถ่ายโอนไปแล้วกว่า 172 เรื่อง จากทั้งหมด 245 เรื่อง และได้ถ่ายโอนบุคลากรไปแล้วกว่า 4,100 คน นอกจากนี้ ยังได้ดำเนินการจัดตั้งหน่วยบริการ รูปแบบพิเศษ (Service Delivery Unit : SDU) เพื่อเพิ่มความเป็นอิสระคล่องตัว เน้นประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ความคุ้มค่า คุณภาพ และการพึงพอใจของลูกค้าผู้รับบริการ โดยเริ่มทดลองกับส่วนราชการต่าง ๆ ได้แก่ สำนักศึกษาปณิ กรมธนารักษ์ โรงพิมพ์ สำนักเลขาธิการ คณะรัฐมนตรี และสถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

สำหรับการพัฒนาระบบราชการในส่วนภูมิภาคนั้น รัฐบาลได้ดำเนินการนำระบบผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการ (ผู้ว่า CEO) มาใช้ ซึ่งจะได้กล่าวถึงในเรื่องระบบบริหารแบบบูรณาการเพื่อกระจายอำนาจสู่ประชาชนในหนังสือเล่มนี้ นอกจากนี้ยังได้มีการพัฒนาระบบบริหารราชการในต่างประเทศภายใต้กรอบ นโยบายเอกอัครราชทูตแบบบูรณาการ (ทูต CEO) โดยเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2545 ได้เริ่มดำเนินโครงการนำร่องใน 6 ประเทศ คือ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เบลเยียม จีน ลาว และอินเดีย พร้อมทั้งขยายผลการดำเนินการให้สถานเอกอัครราชทูตไทยทุกแห่งทั่วโลกนำระบบบริหารงานภายใต้กรอบนโยบายเอกอัครราชทูต CEO ไปปฏิบัติแล้ว ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2546 เป็นต้นมา

การพัฒนาระบบบริหารราชการดังกล่าวทำให้สามารถบรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ในมิติต่าง ๆ ในระดับที่น่าพอใจ โดยเฉพาะการที่ประชาชนได้รับการที่มีคุณภาพดีขึ้น และส่วนราชการมีขีดความสามารถและมาตรฐานการทำงานในระดับสูงเทียบเท่าสากล

ในด้าน**การปรับรื้อระบบการเงินและการงบประมาณ** รัฐบาลได้ปรับรื้อระบบงบประมาณใหม่โดยตราพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ... ซึ่งกฎหมายดังกล่าว

มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณทั้งในภาพรวม และในระดับกระทรวง ทั้งนี้ เนื่องจากงบประมาณเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารราชการแผ่นดิน อีกทั้งยังจะต้องบริหารงบประมาณให้สอดคล้อง กับแผนการบริหารราชการแผ่นดิน 4 ปี ที่จะมีการจัดทำขึ้นในรัฐบาลชุดต่อไป นอกจากนี้ ยังได้ปรับปรุงระบบการบริหารการคลังภาครัฐ ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (Government Financial Management Information System : GFMS) ซึ่งช่วยให้ระบบการเบิกจ่าย ระบบบัญชี ระบบการจัดซื้อ และว่าจ้าง มาตรฐาน ระบบบริหารหนี้ ตลอดจนระบบการตรวจสอบและประเมินผล สามารถเชื่อมโยงกันอย่างบูรณาการ อีกทั้งยังทำให้ระบบข้อมูลด้านการเงินการคลัง การบริหารงบประมาณ รายรับรายจ่าย เงินนอกงบประมาณ การกู้ยืม และการบริหารฐานะเงินคงคลัง มีความถูกต้อง รวดเร็ว และทันสมัย

ในส่วนของ**การสร้างระบบบริหารงานบุคคลและค่าตอบแทนใหม่** รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการสรรหาและพัฒนาบุคลากรภาครัฐโดยเปิดกว้างให้ผู้มีความรู้ ความสามารถสูงเข้ามาเป็นข้าราชการด้วยการสอบแข่งขัน รวมทั้งให้ทุนสำหรับเพื่อศึกษาต่อต่างประเทศในสาขาที่ภาครัฐต้องการซึ่งผู้รับทุนจะได้รับการบรรจุเข้าเป็นข้าราชการต่อไป ทั้งนี้การสรรหาและพัฒนาบุคลากรภาครัฐได้ยึดหลักสมรรถนะ ความสามารถ (Competency Based) และแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีส่งผลให้ภาครัฐมีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถและคุณภาพและสามารถบริหารข้อมูล กำลังคนในกลุ่มที่มีขีดความสามารถและผลงาน (Talent Inventory) ซึ่งจะนำไปสู่การบริหารจัดการที่สนองตอบต่อความต้องการของประชาชน

สำหรับการสร้างระบบบริหารงานบุคคลและค่าตอบแทนใหม่นั้น ได้แบ่งออกเป็น 2 แนวทาง ซึ่งได้ดำเนินการไปพร้อม ๆ กัน โดยแนวทางแรก เป็นการ**ปรับลดบุคลากรภาครัฐ** ได้ดำเนินมาตรการสนับสนุนผู้ประสงค์จะเริ่มอาชีพใหม่่นอกระบบราชการ หรือมาตรการชีวิตเริ่มต้นเมื่ออายุ 50 มาตรการสำหรับผู้ได้รับผลกระทบจากการปรับระบบราชการ และมาตรการการพัฒนาและบริหารกำลังคนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีข้าราชการเข้าร่วมในการดำเนินมาตรการดังกล่าวรวม 48,101 คน ผลจากการดำเนินการข้างต้น สามารถเกลี้ยเม็ดเงินงบประมาณในด้านเงินเดือนให้แก่ ข้าราชการที่ยังคงปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นได้ สำหรับแนวทางที่สองได้**ดำเนินการพัฒนาการปฏิบัติราชการเพื่อรับสิ่งจูงใจ** โดยแบ่งส่วนราชการและจังหวัดออกเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มที่ 1 ส่วนราชการที่ต้องเข้าร่วมการพัฒนาการปฏิบัติราชการภาคบังคับ ซึ่งดำเนินการไปแล้ว 68 หน่วยงาน

กลุ่มที่ 2 ส่วนราชการที่ต้องการเข้าร่วมการพัฒนาการปฏิบัติราชการในระดับท้าทายซึ่งได้ดำเนินการลงนามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ทั้งสิ้น 23 หน่วยงาน และ กลุ่มที่ 3 คือ กระทรวงนำร่อง 10 กระทรวง และจังหวัด ทั้งหมด 75 จังหวัด (ยกเว้น กรุงเทพมหานคร) ทั้งนี้ได้มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการ ซึ่งจะต้องเป็นไปตาม ข้อตกลง หรือคำรับรองการปฏิบัติราชการ โดยหากส่วนราชการใดสามารถดำเนินการได้ตามข้อตกลง และผ่านการประเมินผลก็จะได้รับเงินรางวัลเป็นค่าตอบแทนแก่ส่วนราชการ นั้น ๆ นอกจากนี้ยังได้ดำเนินการนำร่องระบบข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูง (Fast Track System) ที่เปิดโอกาสให้ข้าราชการที่มีความรู้ความสามารถสูงได้แสดงศักยภาพของตน ในการปฏิบัติราชการ ซึ่งจะเป็นการสร้างแรงจูงใจให้ข้าราชการตั้งใจปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลัง

การดำเนินการใน 2 แนวทางข้างต้น นอกจากจะทำให้ระบบราชการมีความกะทัดรัด คล่องตัวแล้วยังทำให้บุคลากรภาครัฐมีการแข่งขัน อุทิศตน และตั้งใจทำหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ประชาชน หนึ่ง เพื่อเป็นการสร้างขวัญกำลังใจแก่ข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสียสละและทุ่มเท รัฐบาลได้ปรับฐานเงินเดือนข้าราชการใหม่ โดยมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2547 ที่ผ่านมา

ในด้าน**การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ วัฒนธรรมและค่านิยม** รัฐบาลได้กำหนดเป็นยุทธศาสตร์รองรับการดำเนินการในเรื่องนี้ ได้แก่ การสร้างรูปแบบกระบวนกรเรียนรู้จากประสบการณ์จริงให้เกิดขึ้นในภาครัฐ การเสนอแนะการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์

กระบวนการทัศน์ วิสัยธรรม และค่านิยมของระบบราชการที่พึงประสงค์

ทำงานอย่างมีศักดิ์ศรี	I	ntegrity
ขยันตั้งใจทำงาน	A	ctiveness
มีศีลธรรม คุณธรรม	M	orality
รู้ทันโลก ปรับตัวทันโลกตรงกับสังคม	R	eleevancy
มุ่งเน้นประสิทธิภาพ	E	fficiency
รับผิดชอบต่อผลงาน ต่อสังคม	A	ccountability
มีใจและการกระทำที่เป็นประชาธิปไตย มีส่วนร่วม โปร่งใส	D	emocracy
มีผลงาน มุ่งเน้นผลงาน	Y	ield

- I AM READY
เราพร้อมทำงานเพื่อแผ่นดิน

“...ระบบการบริการ คือ มีสัมผัสของการบริการมากขึ้น ต้องบริการประชาชนมากขึ้น เราต้องยอมรับว่ากำลังปรับกระบวนการทัศน์วิธีคิดใหม่จากเดิม ราชการที่เรามอง รู้สึกว่าการบริการประชาชนเพิ่งจะเริ่มมีแรงเหวี่ยงมาเรื่อย ๆ แต่ยังไม่เต็มที่ ข้าราชการต้องทำหน้าที่บริการประชาชนให้มากขึ้น...”

(แนวความคิดใหม่ของการบริหารราชการแผ่นดิน 15 มกราคม 2546)

ในด้านการเสริมสร้างระบบราชการให้ทันสมัย รัฐบาลได้ผลักดันให้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติราชการโดยใช้แนวคิด “รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์” หรือ e-Government เพื่อเชื่อมโยงระบบข้อมูลของภาคราชการให้เป็นเอกภาพ และสามารถสนองต่อความต้องการของประชาชน (e-Citizen) เกี่ยวกับข้อมูลภาครัฐได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว โดยจัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลประชาชน (call center) ซึ่งประชาชนสามารถสอบถามข้อมูลภาครัฐผ่านเลขหมาย 1111 ได้ทันที และยังได้พัฒนาเว็บไซต์ของทุกหน่วยงาน ให้สามารถเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกันและเชื่อมโยงเข้าสู่ศูนย์ปฏิบัติการของนายกรัฐมนตรี (National Operation Center) ในขณะเดียวกัน ได้สนับสนุนให้มีการนำระบบข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (GIS) มาใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ อีกด้วย นอกจากนี้ รัฐบาลยังได้นำระบบการประมูลด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-Auction) และระบบการจัดซื้อจัดจ้างด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-Procurement) มาใช้กับทุกส่วนราชการ ผลการจากการใช้ระบบดังกล่าวทำให้การจัดหาพัสดุและการจัดซื้อจัดจ้างเป็นไปด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้มากยิ่งขึ้น สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและยังช่วยประหยัดงบประมาณของรัฐได้มากกว่า 821.77 ล้านบาท

ในด้านการเปิดระบบราชการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม นับเป็นสิ่งสำคัญและเป็นกลไกที่สามารถตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ซึ่งรัฐบาลได้เปิดโอกาสให้ประชาชนองค์กรภาคประชาชนและภาคเอกชน แจ้งข้อมูลและเบาะแสการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยผ่านช่องทางการร้องเรียนต่าง ๆ ทั้งนี้ รัฐบาลได้ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง และส่งข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เพื่อดำเนินการเอาผิดและลงโทษแก่ผู้ทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างจริงจัง โดยในปี 2544-2546 มีข้าราชการผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการทุจริตที่ถูกดำเนินมาตรการลงโทษประมาณกว่า 2,500 ราย ในขณะเดียวกัน ได้ยังส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ข้อคิดเห็นและพิจารณาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและระบบนิเวศวิทยาอีกด้วย

5. ระบบบริหารแบบบูรณาการเพื่อกระจายอำนาจสู่ประชาชน

1. แนวคิดการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ

การบริหารงานแบบบูรณาการ (Chief Executive Office-CEO) เป็นรูปแบบการบริหารงานแนวใหม่ที่รัฐบาล โดย พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้มอบนโยบายให้ทุกจังหวัด (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) ใช้เป็นรูปแบบในการบริหารราชการในส่วนภูมิภาค เพื่อให้เกิดความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าในเชิงเศรษฐกิจ ลดขั้นตอน การปฏิบัติงาน ลดภารกิจและยุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็น กระจายภารกิจและทรัพยากรให้แก่ท้องถิ่น รวมทั้งการกระจายอำนาจการตัดสินใจให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐและประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด ผลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการปรับปรุง บทบาทภารกิจและโครงสร้างส่วนราชการ เมื่อวันที่ 4-5 สิงหาคม 2544 ณ เมือง พัทยา จังหวัดชลบุรี ได้ข้อสรุปว่า ควรทดลองกระจายอำนาจในระดับจังหวัด เพื่อให้การบริหารมีประสิทธิภาพ โดยการปรับปรุง 2 ประการ คือ (1) ให้จังหวัดมีฐานะเสมือนหน่วยธุรกิจเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Business Unit-SBU) ที่ทุกฝ่ายร่วมกันคิดช่วยกันทำ สามารถวินิจฉัยข้อมูล กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรคและ (2) ปรับเปลี่ยนบทบาทและอำนาจหน้าที่ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บริหารสูงสุดในจังหวัด เพื่อให้จังหวัดสามารถบริหารงานแก้ไขปัญหาดได้อย่างครบวงจรภายในจังหวัด สามารถบังคับบัญชาสั่งการหัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ ภายในจังหวัดได้อย่างเบ็ดเสร็จโดยตรง เพื่อให้การดำเนินงานภายในจังหวัดเป็นไปด้วยความรวดเร็วตรงตามนโยบายของผู้บริหารสูงสุดและสามารถตอบสนองต่อความต้องการ และข้อเท็จจริงของแต่ละจังหวัดได้โดยตรง

2. กรอบแนวคิดในการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (Conceptual Framework)

การนำนโยบายดังกล่าวไปปฏิบัติได้มีการกำหนดกรอบแนวคิดในการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการเพื่อให้เกิดความสอดคล้องและเป็นไปตามนโยบาย ดังนี้

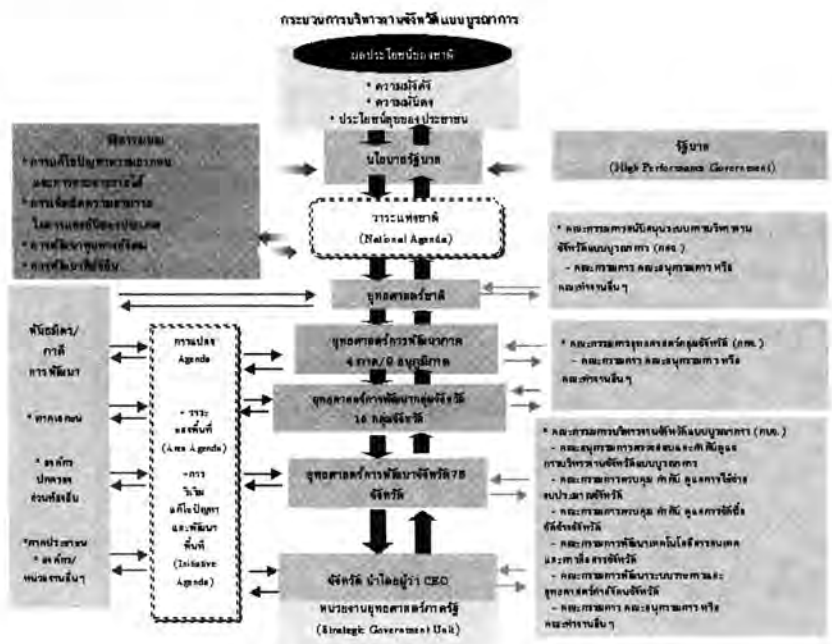
(1) ยึดประโยชน์สุขของประชาชนตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 เป็นผลลัพธ์สุดท้ายที่ต้องเกิดขึ้นจากการบริหารราชการ

(2) ยึดนโยบายของรัฐบาลและนโยบายของกระทรวงมหาดไทย เพื่อนำนโยบายสำคัญไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จ ได้แก่ การแก้ไขปัญหาความยากจน ปัญหาเสพติดและผู้มีอิทธิพล ปัญหาการทุจริต ปัญหาความเดือดร้อนและการตอบสนองความต้องการของประชาชน เป็นต้น

(3) ยึดหลักกฎหมาย ความถูกต้อง ความเสมอภาคและความชอบธรรมตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องรวมทั้ง ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของสังคมไทย

(4) ยึดแนวความคิดของนายกรัฐมนตรีนเรนทร์วัชรวิท พันธ์ดำรงวาท ทักษิณ ชินวัตร ที่ให้ทุกจังหวัดใช้การบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็น

ผู้บริหารสูงสุด เพื่อให้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าคณะผู้บริหารในจังหวัด บริหารจัดการในพื้นที่ที่ได้รับผิดชอบให้ประสบผลสำเร็จเกิด “ความผาสุกของประชาชนและความเจริญของประเทศชาติ”

3. การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพระบบราชการไทย

รัฐบาลมุ่งมั่นและผลักดัน ให้ประเทศไทยเคลื่อนตัวไปข้างหน้าอย่างรวดเร็วเพื่อให้คนไทยมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ตามเป้าหมายการบริหารประเทศ ที่ต้องทำให้ประชาชนมีความสุข ต้องทำให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางต้องปลดปล่อย พลังสมองของคนในประเทศ เพื่อการร่วมกันสร้างประเทศให้เข้มแข็ง นั่นคือสิ่งที่รัฐบาลอยากเห็น และได้เลือกสรรวิธีการบริหารงานที่ดีที่สุด คือ หลักของการบริหารของผู้อำนวยการจังหวัดแบบบูรณาการ

การบริหารงานแบบ “ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บริหารสูงสุด” หรือเรียกว่า “ผู้ว่าฯ ซีอีโอ” ในรูปแบบการบริหารงานแนวใหม่ เป็นผู้ว่าฯ ที่บูรณาการ หรือดึงอำนาจการบริหาร การจัดการ (Management) ทั้งหมด โดยรับมอบอำนาจจากกระทรวง และกรมที่มีสำนักงานตั้งอยู่จังหวัดนั้น อำนาจดังกล่าวเป็นอำนาจการบริหารงานบุคคล และอำนาจการ พิจารณาคณบดีงบประมาณ โดยเฉพาะการพิจารณาความดีความชอบต่าง ๆ ซึ่งนับเป็นแนวคิดตามหลักใน “การกระจายอำนาจ” อย่างแท้จริง กล่าวคือ เป็นการกระจายอำนาจ (Decentralization) จากศูนย์กลาง คือมีการมอบอำนาจการบริหาร การจัดการ ตลอดจนการตัดสินใจต่าง ๆ ให้จบสิ้นที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเท่านั้น ซึ่งเป็นการ ตัดขั้นตอนสายการบังคับบัญชาให้สั้นลง และการบริหารงานต้องควบคู่ไปกับความ รับผิดชอบ มีระบบการทำงานที่มีพันธะสัญญาสามารถตรวจสอบได้ รวมทั้ง การมี เจ้าภาพรับผิดชอบในการทำงานที่ชัดเจน ทั้งนี้ มียุทธศาสตร์การพัฒนาอยู่ที่การมีส่วนร่วม ของทุกภาคส่วนในจังหวัด เพื่อก่อให้เกิดเอกภาพในการประสานงานให้เป็นหนึ่ง

3.1 การบริหารงานจังหวัดและการต่างประเทศแบบบูรณาการ

● การบริหารราชการส่วนภูมิภาค

คำกล่าวของนายกรัฐมนตรี เนื่องในโอกาสมอบหมายและชี้แจงนโยบาย การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2546

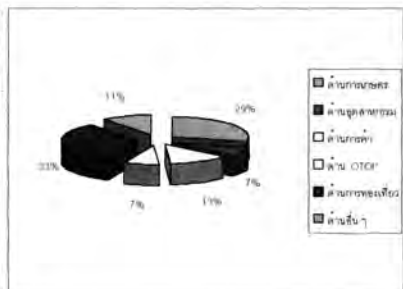
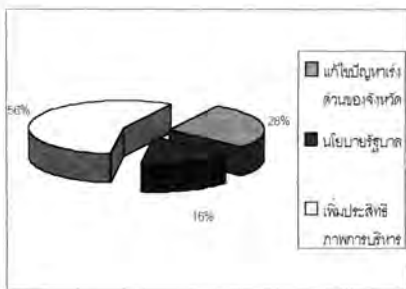
“...ขอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดคิดอยู่ตลอดเวลาว่าตัวท่านคือเจ้าภาพใหญ่ ที่ต้องสั่งการติดตามประเมินผล ให้ข้อแนะนำในการประชุมปรับยุทธศาสตร์ ขออย่าให้มี ขอบเขตต่อกัน อย่าได้มีอาณาเขต อย่าได้มีกำแพงกันระหว่างส่วนราชการในจังหวัดนั้น...”

รัฐบาลมอบนโยบายให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด (ยกเว้น กรุงเทพมหานคร) ใช้การบริหารงานแบบบูรณาการในการบริหารราชการส่วนภูมิภาค มีลักษณะเป็นระบบบริหารจัดการในแนวราบ (Horizontal Management) มีการ บูรณาการการทำงาน ร่วมกันทุกภาคส่วนในพื้นที่ “พื้นที่ + พันธกิจ + การมีส่วนร่วม” (Area + Function + Participation) ร่วมเป็นหุ้นส่วน (Partnership) และเครือข่าย (Networking) การพัฒนามีเป้าหมายตอบสนองความต้องการแก่ประชาชน ภายใต้ บัญญัติแห่งกฎหมายและตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

ต้องปรับบทบาทผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Leadership) เป็นผู้ประสานเชิงกลยุทธ์ และผู้สนับสนุนการทำงานกับทุกภาคส่วน (Strategic Coordinator and Facilitator) รวมถึงการเป็นผู้ปฏิบัติ (Implementation) ในการเสริมสร้างกำกับดูแลการบริหารจัดการ พัฒนา และเสริมสร้างขวัญกำลังใจแก่ทีมงาน ผู้ปฏิบัติในจังหวัดความสัมฤทธิ์ผลในการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ

**การสนับสนุนงบประมาณในการบริหารงานจังหวัด
แบบบูรณาการ จำนวน 3,000 ล้านบาท**

วงเงิน 750 ล้านบาท	วงเงิน 2,250 ล้านบาท
<p>(1) แก้ไขปัญหาเร่งด่วนของจังหวัด</p> <p>(2) ดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล</p> <p>(3) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการจังหวัดแบบบูรณาการ</p>	<p>- ดำเนินโครงการตามยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณจังหวัด/จังหวัด จำนวน 625 โครงการ งบประมาณ 2,249,961,500 บาท</p>
<p>ขณะนี้จังหวัด ได้จัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณแล้ว อยู่ระหว่างดำเนินการบริหารงบประมาณตามแผนที่กำหนดไว้</p>	

นอกจากนี้ปัจจัยความสำเร็จของการบริหารราชการส่วนภูมิภาคที่สำคัญ คือ การพิจารณาคัดเลือกและแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่ “ผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการ” ต้องพิจารณาคัดเลือกจากข้าราชการระดับสูงในภาพรวมทั้งหมดของทุกส่วนราชการที่เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์ในการทำงานเป็นอย่างดีรวมทั้งต้องมีความเหมาะสม เพื่อให้ได้ผู้ว่าราชการจังหวัด และรวมถึงเอกอัครราชทูตในต่างประเทศทั้งหมดเป็นผู้บริหารสูงสุด

นายกรัฐมนตรีกล่าวว่า “...รูปแบบใหม่ของผู้ว่า ๆ ซีอีโอ คือ การเป็นประธานผู้บริหารงานของจังหวัดที่ผู้ว่า ๆ จะต้องเป็นเจ้าของภาพในการทำงานของจังหวัด จะต้องรู้ทุกเรื่อง และต้องลงมือปฏิบัติให้ได้ ทั้งนี้ ขอให้อำนาจผู้ว่า ๆ เปรียบเสมือนนายกรัฐมนตรีเล็ก ทั้ง 75 จังหวัด” และ...ผู้นำในการเปลี่ยนแปลงนั้นต้องเป็นผู้ที่สามารถสื่อให้คนในองค์กรรู้ว่าเราจะไปทางไหนไปแล้วเกิดอะไรขึ้น เป็นประโยชน์แค่ไหน และต้องพยายามปลุกเร้าให้เขาเห็นด้วยแล้วเดินไปด้วยกันถึงจะเกิดพลัง...”

บทบาทและภารกิจที่สำคัญ

ประการที่ 1 การกำหนดภารกิจในการปฏิบัติงานจังหวัด (Defines Mission) เป็นผู้แทนของรัฐบาลในการนำนโยบายของรัฐบาลไปสู่การปฏิบัติ และผู้ดูแลทุกข์สุขของ ประชาชนในพื้นที่ ต้องตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาและความต้องการของประชาชน “เพื่อสร้างความมั่นคงให้กับประชาชนและความมั่นคงให้กับประชาชน” โดยเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นผู้นำความทันสมัย เป็นนักคิด และนักวางแผนเชิงกลยุทธ์ (Strategic Planing) เป็นนักประสานงานและแสวงหาความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

ประการที่ 2 การสร้างกลยุทธ์การพัฒนา (Strategic Formulation) ให้ครอบคลุมอย่างน้อย 4 มิติ ดังนี้ (1) มิติของประเด็นการพัฒนา (Issue) (2) มิติของพื้นที่ (Area) (3) มิติของกลุ่มเป้าหมาย (Target) (4) มิติของหน่วยงานรับผิดชอบ

ประการที่ 3 การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ (Strategic Implementation) มี บทบาท คือ

(1) แบ่งมอบภารกิจงานประจำ (Day to day Management) ในการสั่งอนุมัติ อนุญาตการควบคุม กำกับดูแลการบริหารงาน ให้รองผู้ว่าราชการจังหวัด และหัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ กำกับดูแลให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

(2) เตรียมพร้อมระบบสนับสนุนการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ เช่น ระบบ ฐานข้อมูล และเทคโนโลยีสารสนเทศของจังหวัด ระบบการวางแผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาจังหวัด ระบบการบริหารงานบุคคล ระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ ระบบการกำกับติดตามงานและการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ระบบการวัด และประเมินผล เป็นต้น

(3) ประสานหน่วยงาน องค์กร พื้นที่ บุคคล เพื่อเตรียมความพร้อมในการ ปฏิบัติให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด

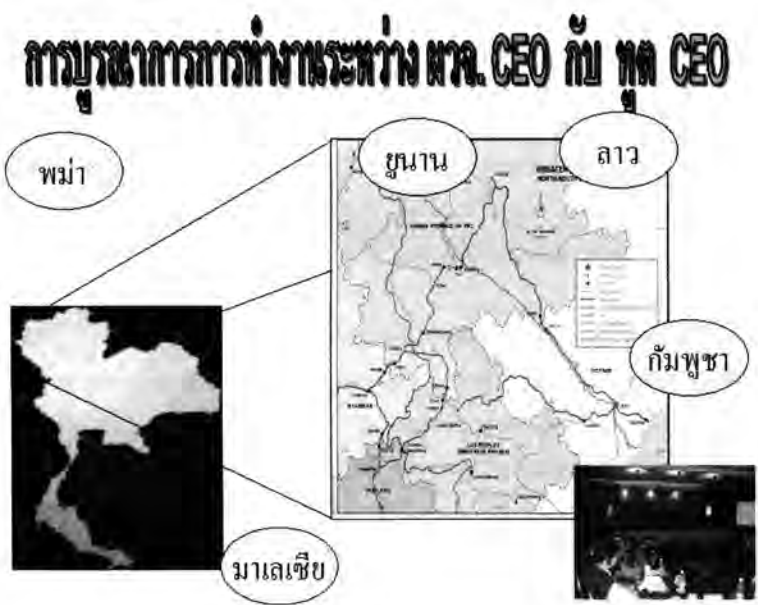
(4) กำกับในการติดตามและประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดความสำเร็จ หากมี ปัญหาพร้อมเข้าร่วมแก้ไขและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

(5) กำหนดกลยุทธ์ในการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (Strategies) เพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์และภารกิจ (Mission) ของการบริหารงานจังหวัดแบบ บูรณาการที่กำหนดไว้

จากผลการประเมินและการทดสอบเกี่ยวกับภาวะการเป็นผู้นำของผู้ว่าราชการ จังหวัด แบบบูรณาการของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่าร้อยละ 65 เป็นที่น่าพอใจ คือ ส่วนใหญ่ มีคุณสมบัติของการเป็นผู้นำมีบุคลิกภาพเป็นนักวางแผนและมีวิสัยทัศน์ นักพูดที่ดี อย่างไรก็ตามพบว่าในด้านการนำความรู้ ด้านการบริหารจัดการและการนำ ตัวอย่างทางธุรกิจมาเชื่อมโยงกับการบริหารจัดการ หรือการนำตัวอย่างทางธุรกิจมา เชื่อมโยงกับการบริหารงานของจังหวัด เพื่อการกำหนดเป็นกลยุทธ์ในการดำเนินงาน อย่างมีระบบ ยังไม่สามารถนำหลักการบริหารมาใช้ได้อย่างคล่องตัว ซึ่งต่อไปจะต้องมี การฝึกฝนกันให้มากขึ้น

● **เอกอัครราชทูตแบบบูรณาการ** ในการประชุมเชิงปฏิบัติการเอกอัครราชทูตแบบบูรณาการ เพื่อการบริหารราชการในต่างประเทศที่เป็นเอกภาพของกระทรวงการต่างประเทศ เมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2545 รัฐบาลได้กำหนดให้เริ่มดำเนินการใน 6 ประเทศ ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น ลาว อินเดีย สหรัฐอเมริกาและเบลเยียม (บรัสเซลส์) ซึ่งการปฏิบัติงานของเอกอัครราชทูตแบบบูรณาการดังกล่าว มีหลักการเช่นเดียวกับการปฏิบัติงานของผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการ กล่าวคือ ต้องมีความกระตือรือร้นสามารถจัดการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และเป็นผู้นำในการปฏิบัติงานรวมทั้งต้องให้การปฏิบัติราชการของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ประจำอยู่ในต่างประเทศมีการประสานเชื่อมโยงข้อมูลและประสานงานกันอย่างมีเอกภาพ มีเจ้าภาพรับผิดชอบอย่างชัดเจน และมีการทำงานเป็นทีมโดยให้จัดตั้งคณะกรรมการ (Board) ขึ้นในแต่ละประเทศ มีเอกอัครราชทูตเป็นประธาน และมีหัวหน้าหน่วยงานต่าง ๆ ที่ประจำในต่างประเทศร่วมเป็นกรรมการทำหน้าที่วางยุทธศาสตร์ในการปฏิบัติงานในเรื่องต่าง ๆ ของทุกหน่วยงานโดยรวมให้เหมาะสม สอดคล้องและเชื่อมโยงกันระหว่างประเทศไทยและประเทศนั้น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการค้า การลงทุนและการส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศ และเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลที่ได้แถลงไว้ต่อประชาชน

การดำเนินการตามแนวทางข้างต้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เอกอัครราชทูต
ได้มีโอกาสทำงานและแสดงฝีมือได้อย่างเต็มที่ แต่เนื่องจากยังไม่มียกกฎหมายรองรับใน
เรื่องนี้ สมควรมอบนโยบายเชิงบริหาร คือ การให้ (1) รัฐมนตรีสั่งการปลัดกระทรวง
ทุกกระทรวง ให้ความร่วมมือการปฏิบัติงานของเอกอัครราชทูตในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
อย่างเต็มที่และ (2) ในกรณีการแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการระดับหัวหน้าหน่วยงานในสังกัด
ที่ประจำต่างประเทศ 6 ประเทศข้างต้น ขอให้หัวหน้าส่วนราชการ ต้นสังกัดหรือ
ความจำเป็นและเหมาะสม ในการดำเนินการดังกล่าวกับกระทรวงการต่างประเทศก่อน
ด้วยประสิทธิภาพ

สำหรับกลไกการบริหารงานแบบบูรณาการที่มีระบบรายงานหลายทาง (Matrix
Reporting System) ในส่วนของผู้แทนการค้าของไทย (Thailand Trade Representative-
TTR) ให้ถือว่า TTR เป็นเสมือนผู้ช่วยของนายกรัฐมนตรีในการประสานงาน
ที่เกี่ยวข้องกับเอกอัครราชทูต เพื่อแสวงรักษาและปกป้องผลประโยชน์ทางธุรกิจการค้าของ
การพัฒนา และเป็น CEO ของประเทศ

3.2 การกำหนดแนวทางการมอบอำนาจและการดำเนินการอื่น ๆ

● การมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัด

คำกล่าวของรัฐมนตรี ประเทศไทยในบริบทใหม่ฯ เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม

2546

“...วิธีที่ดีที่สุดคือ การกระจายอำนาจ ใช้คนทำงานแทนเรา แล้วได้
ผลงานดีกว่าที่เราทำนั่นคือสิ่งที่ฉลาดที่สุด คนที่กระจายอำนาจคือคนที่มีอำนาจ คนไม่
กระจายอำนาจ คือคนกำลังหมดอำนาจ...”

การจัดระบบบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ เป็นการเพิ่มอำนาจให้แก่
ผู้ว่าราชการจังหวัด ในการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพของการบริหารภาครัฐ
อย่างแท้จริง ซึ่งรวมถึงการบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ ทั้งนี้เพื่อให้
ผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถแก้ไขปัญหาการบริหารการพัฒนา และบูรณาการพัฒนาระหว่าง
หน่วยงานของจังหวัดได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังได้กำหนดการดำเนินการที่มุ่งเน้น
ผลสัมฤทธิ์ของงาน (Result based) และหลักการการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคม
ที่ดี (Good Governance) ด้วย สำหรับการจัดการในกิจการต่าง ๆ ภายในจังหวัด

โดยการจักระบบบริหารจัดการได้กำหนดระบบในการบูรณาการการทำงานในทุกภาคส่วนในพื้นที่ในลักษณะ พื้นที่-พันธกิจ-การมีส่วนร่วม (A-F-P) เพื่อลดความไม่เป็นเอกภาพในการสั่งการ ซึ่งในอดีตเป็นสาเหตุสำคัญให้จังหวัดไม่สามารถที่จะพัฒนากิจกรรมด้านต่าง ๆ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และสนองตอบความต้องการของราษฎรได้อย่างแท้จริง โดยพิจารณาว่าหากผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับมอบอำนาจการสั่งการราชการในส่วนภูมิภาคอย่างเบ็ดเสร็จแล้ว การบริหารราชการในระดับจังหวัด จะเอื้อประโยชน์และส่งผลกระทบพัฒนา ไปสู่ประชาชนในจังหวัดได้มากขึ้น และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการติดตามและประเมินผลซึ่งจะมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง การบริหารราชการจังหวัดแบบบูรณาการ จึงเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดอย่างแท้จริง อันจะนำมาซึ่งความมีเอกภาพในการบริหาร และสามารถแก้ไขปัญหา ความเดือดร้อนของประชาชนในท้องที่ได้อย่างรวดเร็ว ทันเหตุการณ์ และรัฐบาลมุ่งหวังว่าการบริหารราชการจังหวัดแบบบูรณาการจะทำให้ประชาชนในพื้นที่ทั้ง 75 จังหวัดได้รับประโยชน์สูงสุด

● การมอบหมายและมอบอำนาจให้รองนายกรัฐมนตรีกำกับดูแลกระทรวงและพื้นที่ทั่วประเทศ นับเป็นครั้งแรกของรัฐบาลไทยที่ได้มีการแบ่งงานให้รองนายกรัฐมนตรี ทั้งหมดรับผิดชอบและดูแลงานในลักษณะ 2 มิติ คือ มิติแรก แบ่งตามภารกิจ/งานของกระทรวง คือ ให้รับผิดชอบกระทรวงต่าง ๆ และอีกมิติหนึ่ง คือ การรับไปดูแลพื้นที่ของประเทศไทยทั้งหมดเพื่อการมีเจ้าภาพในการดูแลงานทุกด้าน สำหรับนายกรัฐมนตรีจะทำหน้าที่ในการดูแลวิสัยทัศน์ของประเทศไทย การเปลี่ยนวิสัยทัศน์ให้เป็นยุทธศาสตร์

และการผลักดันยุทธศาสตร์ให้บังเกิดผลสำเร็จ การประสาน ซึ่งเน้นติดตามงานเพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี ประเทศมีความก้าวหน้าและทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก

กรมอบให้รองนายกรัฐมนตรีกำกับติดตามการปฏิบัติราชการในภูมิภาค มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการประสาน ติดตาม เร่งรัด ช่วยเหลือและประเมินผล การปฏิบัติราชการในภูมิภาคให้บังเกิดความเรียบร้อยรวดเร็ว สามารถตอบสนอง ความต้องการของประชาชน โดยไม่ให้มีอุปสรรคทางด้านกลไกการบริหารราชการ และเพื่อให้การดำเนินการและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในพื้นที่เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และมีเจ้าภาพรับผิดชอบดำเนินการอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม รัฐบาลได้มีคำสั่งสำนัก นายกรัฐมนตรีที่ 45/2547 ลงวันที่ 11 มีนาคม 2547 นายกรัฐมนตรีได้มอบหมายให้ รองนายกรัฐมนตรีทุกคนกำกับติดตามการปฏิบัติราชการในภูมิภาคโดยใช้เขตพื้นที่ เขตตรวจราชการของสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งมีทั้งหมด 19 เขตตรวจราชการ

กรมอบหมายและมอบอำนาจให้รองนายกรัฐมนตรีกำกับดูแลงานในภูมิภาคดังกล่าวส่งผลให้รองนายกรัฐมนตรีมีบทบาทและภาระหน้าที่ที่สำคัญ ๆ หลายด้านทุกพื้นที่ของประเทศ มีรองนายกรัฐมนตรีปฏิบัติหน้าที่และรับผิดชอบแทนนายกรัฐมนตรีทุกกระทรวง มีรองนายกรัฐมนตรีรับผิดชอบร่วมกับรัฐมนตรี เพื่อให้เกิดการประสานร่วมกันระหว่างการบริหารราชการทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

สำหรับระบบกลไกการบริหารงานแบบบูรณาการที่นายกรัฐมนตรี ต้องการให้รองนายกรัฐมนตรีมีการบริหารราชการแนวใหม่ มีลักษณะ Matrix Organisation หรือ Command Matrix และ Matrix System คือเป็นการบริหารแบบไขว้กันระหว่างรองนายกรัฐมนตรีกับรองนายกรัฐมนตรีและไขว้กันระหว่างรองนายกรัฐมนตรีกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่าง ๆ ดังนั้น อำนาจของรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายให้กำกับกำกับการปฏิบัติราชการในภูมิภาคมีเพิ่มขึ้น ดังนี้

1) การจัดทำข้อตกลงเกี่ยวกับผลงาน (Performance Agreement) โดยให้รองนายกรัฐมนตรีกับผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการภายในกลุ่มจังหวัดในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบเป็นคู่สัญญากัน ซึ่งจะทำให้อำนาจรองนายกรัฐมนตรีสามารถประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้ว่าราชการจังหวัดได้โดยตรง

2) กรณีรองนายกรัฐมนตรีในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบไปพบเห็นปัญหาในพื้นที่ และมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องแก้ไขปัญหของประชาชน ให้เสนอของบกลางสนับสนุนจากนายกรัฐมนตรีได้ซึ่งนายกรัฐมนตรีจะพิจารณาตามความเหมาะสมและจำเป็น

3) การบริหารงานบุคคลของจังหวัด ในเขตพื้นที่ที่รองนายกรัฐมนตรีรับผิดชอบ ให้รองนายกรัฐมนตรีสามารถให้คุณและให้โทษได้ โดยข้อเสนอแนะและผลการประเมินของรองนายกรัฐมนตรีจะต้องนำมาเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาแต่งตั้งโยกย้าย เปลี่ยนแปลงผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้บริหารระดับสูงของจังหวัด โดยให้นำเสนอข้อมูลต่อนายกรัฐมนตรีทราบ

4) ให้รองนายกรัฐมนตรีสามารถวินิจฉัยสั่งการเรื่องของทุกกระทรวง กรมที่อยู่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบได้เต็มที่ แม้ว่าหน่วยงานดังกล่าวไม่ได้อยู่ภายใต้กระทรวงที่รับผิดชอบ

5) ระบบการจัดทำงบประมาณในระยะต่อไปจะปรับเปลี่ยนใหม่ โดยให้ 75 จังหวัด เป็นผู้จัดทำงบประมาณเชิงยุทธศาสตร์ของพื้นที่ด้วยตนเอง สำหรับงบประมาณภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ให้รองนายกรัฐมนตรีที่รับผิดชอบเขตพื้นที่เป็นผู้พิจารณากลับกรองและให้ความเห็นชอบก่อนส่งให้สำนักงบประมาณพิจารณาโดยละเอียด ส่วนในระดับกระทรวงให้จัดทำงบประมาณเฉพาะงานบริหารของส่วนกลาง เช่น ค่าใช้จ่ายในด้านบริหารกลาง งานยุทธศาสตร์ งานวิจัยและพัฒนา และด้านบุคคลเฉพาะในส่วนกลาง เท่านั้น ดังนั้น ขนาดของส่วนกลางจะเล็กลง แต่จะไปโตและขยายที่หน่วยบริการประชาชนในระดับพื้นที่

6) รองนายกรัฐมนตรีอาจจะต้องเดินทางไปตรวจราชการ และกำกับการปฏิบัติราชการในส่วนภูมิภาคมากขึ้น เพื่อจะได้ทำงานร่วมกับผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการในพื้นที่อย่างใกล้ชิด แม้ในวันประชุมคณะรัฐมนตรี ทหารองนายกรัฐมนตรีติดภารกิจในพื้นที่ก็อาจประชุมผ่าน Teleconference หรือ Video Conference ได้โดยอาจไม่ต้องเข้าประชุมด้วยตนเอง ซึ่งวิธีนี้จะส่งผลให้ราชการในส่วนภูมิภาค มีความตื่นตัวและกระตือรือร้นในการทำงานมากขึ้น

7) นอกจากรองนายกรัฐมนตรีจะตรวจราชการ และกำกับการปฏิบัติราชการในส่วนภูมิภาคแล้ว รองนายกรัฐมนตรีอาจจำเป็นต้องทำหน้าที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการบริหารราชการแนวใหม่แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อการสร้างความมั่นใจ (Confidant) โดยการสนับสนุนให้มีการจัดหลักสูตร (Course) การฝึกอบรมให้กับผู้ว่าราชการจังหวัด และทีมงานบริหารของจังหวัดเกี่ยวกับการบริหารจัดการแนวใหม่

8) นายกรัฐมนตรีขอให้รองนายกรัฐมนตรี ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้ตรวจราชการกระทรวงในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ ได้มีการประชุมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ ตามความจำเป็น ซึ่งได้กำหนดให้มีการประชุมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

9) นายกรัฐมนตรีจะร่วมประชุมกับรองนายกรัฐมนตรีทุกเดือนในลักษณะ Working Lunch เดือนละครั้ง เพื่อจะได้ปรึกษาหารือร่วมกัน เพื่อ นายกรัฐมนตรีจะได้เห็นนโยบาย ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม รวมทั้งรองนายกรัฐมนตรีจะได้ให้ข้อเสนอแนะ ตลอดจนรายงานความก้าวหน้าของงานที่ได้รับมอบหมายให้นายกรัฐมนตรีทราบโดยกำหนดในวันศุกร์สุดท้ายของเดือน

นอกจากนี้ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระบบบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2546 ให้มีคณะกรรมการยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด โดยมีรองนายกรัฐมนตรีซึ่งได้รับมอบหมายจากนายกรัฐมนตรีให้กำกับติดตามการปฏิบัติราชการในภูมิภาค เป็นประธานกรรมการ และมีอำนาจหน้าที่บูรณาการการจัดทำยุทธศาสตร์ การพัฒนาภาค โดยการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคีการพัฒนา

1) ส่งเสริมและประสานความร่วมมือการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ รวมทั้งป้องกันและแก้ไขปัญหาภายในกลุ่มจังหวัด และระหว่างกลุ่มจังหวัด

2) กำกับ ให้คำแนะนำ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานภายในกลุ่มจังหวัดที่รับผิดชอบ แล้วรายงานคณะกรรมการสนับสนุนระบบการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ

3) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่เห็นควรมอบหมาย

4) ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการสนับสนุนระบบการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการมอบหมาย

จากการที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายมอบอำนาจให้กำกับการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว รองนายกรัฐมนตรีทุกคนได้ปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ได้แก่ การตรวจติดตามในพื้นที่ที่ได้รับมอบหมาย กำกับ ติดตาม เร่งรัดการดำเนินงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล การเร่งรัดการแก้ปัญหาแบบบูรณาการให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่ การสนับสนุนการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ การพิจารณากลับกรองงบประมาณเชิงยุทธศาสตร์ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์จังหวัด/กลุ่มจังหวัด การประชุมร่วมกันของรองนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับการกำกับการปฏิบัติราชการ นับตั้งแต่ปี 2546-2547 ได้มีการประชุม ฯ ไปแล้วรวม 13 ครั้ง การประชุมร่วมกันของนายกรัฐมนตรี และรองนายกรัฐมนตรีในลักษณะ working Lunch จำนวน 4 ครั้ง ซึ่งมีผลการดำเนินการสรุปได้ ดังนี้

1) การตรวจติดตามการปฏิบัติราชการในภูมิภาค ในพื้นที่ที่ได้รับมอบหมายของรองนายกรัฐมนตรี การตรวจติดตามการปฏิบัติราชการในภูมิภาคของรองนายกรัฐมนตรี ได้มีการกำกับติดตามเร่งรัดการดำเนินงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล การเร่งรัด แก้ไขปัญหาแบบบูรณาการให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับมอบหมายตามเขตการตรวจ โดยมอบนโยบายติดตามผลการปฏิบัติราชการและการดำเนินการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในกลุ่มจังหวัด/จังหวัดในเรื่องต่าง ๆ คือ การติดตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล การกำกับติดตามการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา การส่งเสริมและพัฒนาจังหวัดชายแดน (การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงราย การผลักดันให้มีการขยายเวลาเปิดจุดผ่านแดนถาวรด้านจังหวัดสระแก้ว ตราด และสุรินทร์) เป็นต้น

2) การสนับสนุนการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระบบบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2546 กำหนดให้รองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด ซึ่งรองนายกรัฐมนตรี ได้ให้ความสำคัญกับการบริหารราชการแบบบูรณาการ (CEO) ในช่วงที่ยังไม่ได้มีการแต่งตั้งกรรมการยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด ในฐานะที่ได้รับมอบหมายให้กำกับติดตามการปฏิบัติราชการในภูมิภาค ได้ให้ความเห็นชอบให้มีการจัดประชุม เพื่อพิจารณากลับกรองยุทธศาสตร์การพัฒนา และใช้กลไกคณะกรรมการยุทธศาสตร์ กลุ่มจังหวัด เป็นผู้พิจารณา กลับกรอง ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด โดยประสานกับจังหวัด/กลุ่มจังหวัดต่าง ๆ จัดประชุม (เมื่อวันที่ 23,24,26,29 และ 31 ธันวาคม 2546 และ 12 มกราคม 2547) เพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทั้ง 75 จังหวัด ใน 19 กลุ่มจังหวัด ได้นำเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดต่อรองนายกรัฐมนตรีที่รับผิดชอบกำกับดูแลในแต่ละกลุ่มจังหวัดเพื่อพิจารณา ให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้ โดยมีผลการพิจารณากลับกรองยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด และได้พิจารณาและลงนามในคำรับรองการปฏิบัติราชการเรียบร้อยแล้วในวันเดียวกัน จำนวน 19 กลุ่มจังหวัด ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดต่าง ๆ จะต้องไปบริหารงานในจังหวัดที่รับผิดชอบ ให้เป็นไปตามคำรับรองที่ลงนามกับรองนายกรัฐมนตรีต่อไป

3) การประชุมร่วมกันของรองนายกรัฐมนตรี และการประชุมร่วมกันของรองนายกรัฐมนตรีและรองนายกรัฐมนตรี เป็นการประชุมร่วมกันของรองนายกรัฐมนตรี เพื่อให้จังหวัดใช้ศักยภาพของตัวจังหวัดเอง สร้างความเจริญเติบโตทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

ได้พิจารณาแก้ไขปัญหาดังกล่าว เกี่ยวกับการกำกับดูแลการปฏิบัติราชการในภูมิภาคไปแล้ว รวม 13 ครั้ง เรื่องที่สำคัญ คือ การแก้ไขปัญหาย้ายแล้ง การแก้ไขปัญหาอุทกภัย แนวทางในการบูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ การใช้ประโยชน์ ในที่ดินของรัฐ การจัดให้ผู้นำราชการจังหวัดพบคณะรัฐมนตรี และการจัดตั้งสถาบันนโยบายสาธารณะ โดยได้ผลการประชุมร่วมกันของรองนายกรัฐมนตรีเสนอต่อ นายกรัฐมนตรีอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ โดยนายกรัฐมนตรีได้กำหนดให้มีการประชุมร่วมกันของนายกรัฐมนตรี และรองนายกรัฐมนตรีในลักษณะ Working Lunch ทุกวันศุกร์สุดท้ายของเดือน เพื่อ นายกรัฐมนตรีจะได้มอบหมายนโยบายให้คำแนะนำ ในการกำกับติดตามการปฏิบัติราชการ ในส่วนภูมิภาค รวมทั้งรองนายกรัฐมนตรีจะได้รายงานความคืบหน้าของงานที่ได้รับ มอบหมายโดยตรงต่อไป

นอกจากนี้ยังให้มีการนำระบบการตรวจแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่มีอยู่แล้ว มาใช้ซึ่งจะสามารถใช้ระบบฐานข้อมูลและตัวชี้วัด รวมทั้งใช้เครือข่าย และรายงาน นายกรัฐมนตรีได้โดยตรง ปรับปรุงกำหนดเขตพื้นที่การตรวจราชการของส่วนราชการต่าง ๆ โดยได้มี การจัดกลุ่มพื้นที่ลักษณะเดียวกัน 19 เขต ให้สอดคล้องกับการจัดกลุ่มจังหวัดแบบ บูรณาการ อีกทางหนึ่งด้วย

● การกำกับติดตามการปฏิบัติราชการในภูมิภาค การกำกับติดตามการปฏิบัติ ราชการในภูมิภาค เป็นการตรวจราชการของรองนายกรัฐมนตรีที่กำกับติดตามการปฏิบัติ ราชการในเขตตรวจราชการที่รับผิดชอบ โดยการขอให้เจ้าหน้าที่ของรัฐในพื้นที่รายงาน เหตุการณ์ และผลการปฏิบัติงานตามนโยบายรัฐบาล และนายกรัฐมนตรีประสานราชการ เพื่อให้เกิดการบูรณาการ ติดตามผล และเร่งรัด ให้คำแนะนำช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในพื้นที่ และประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐตามระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องโดยการให้

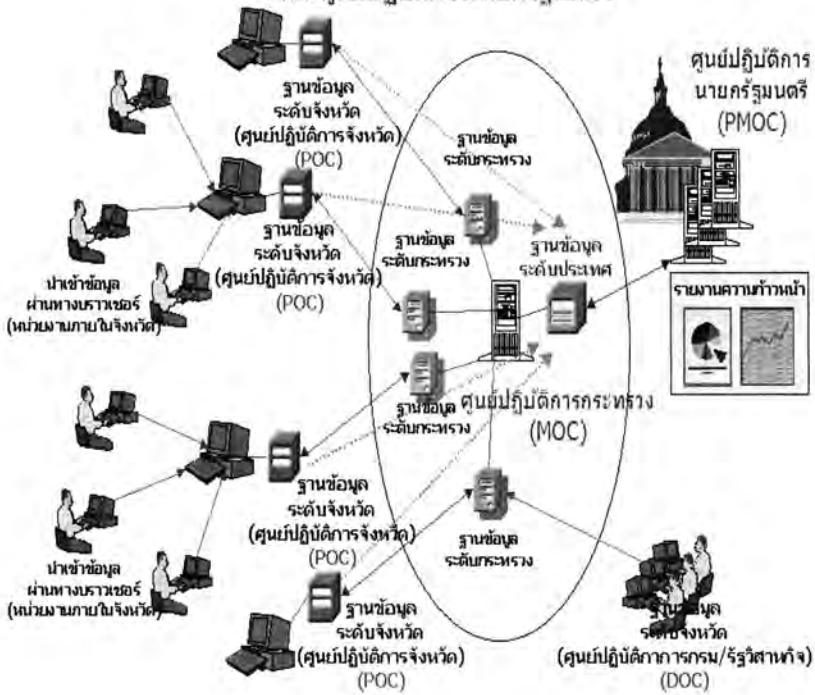
1) รองนายกรัฐมนตรีได้รายงานปัญหาอุปสรรค แนวทางการแก้ไข ตลอดจน ข้อเสนอแนะต่าง ๆ อันเนื่องจากการกำกับติดตามการปฏิบัติราชการในเขต ตรวจราชการหรือพื้นที่ในความรับผิดชอบต่อนายกรัฐมนตรีทุกสามสัปดาห์

2) ให้ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีประจำเขตตรวจราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นฝ่ายเลขานุการของรองนายกรัฐมนตรีแต่ละคน และให้ผู้นำราชการจังหวัด ผู้ตรวจราชการกระทรวง และหัวหน้าส่วนราชการ ในจังหวัดที่เกี่ยวข้องเสนอข้อมูล

อำนวยความสะดวก และให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่

3) ให้รองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายให้กำกับติดตามการปฏิบัติราชการในภูมิภาคเช่นเดียวกับนายกรัฐมนตรี เสมือนมีนายกรัฐมนตรี 7 คน อยู่ทั่วประเทศ เพื่อดูแลความสำเร็จความก้าวหน้ายุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด/จังหวัด รวมทั้งปัญหาต่าง ๆ ในพื้นที่ ต้องการให้รองนายกรัฐมนตรีทุกคนทำหน้าที่แทนนายกรัฐมนตรีได้อย่างเต็มที่ และให้ความไว้วางใจสูงสุดให้สำนักนายกรัฐมนตรีปรับเปลี่ยนกลไกของระบบตรวจราชการ โดยให้มีการจัดสรรงบประมาณ ฯ เพื่อประกอบการพิจารณาของรองนายกรัฐมนตรี ในการอนุมัติการใช้จ่ายให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารรับผิดชอบวางระบบเชื่อมต่อข้อมูลข่าวสารระหว่างศูนย์ปฏิบัติการของนายกรัฐมนตรี (PMOC) ศูนย์ปฏิบัติการของกระทรวง (MOC) และศูนย์ปฏิบัติการของจังหวัด (POC) กับส่วนราชการต่าง ๆ และให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารร่วมกับกระทรวงมหาดไทย รับผิดชอบเชื่อมต่อข้อมูลการกำกับการปฏิบัติราชการในส่วนภูมิภาคของรองนายกรัฐมนตรีระหว่างศูนย์ปฏิบัติการของจังหวัด (POC) กับส่วนราชการต่าง ๆ

การเชื่อมโยงระหว่างศูนย์ปฏิบัติการจังหวัด, ศูนย์ปฏิบัติการกระทรวง และศูนย์ปฏิบัติการนายกรัฐมนตรี

ศูนย์ปฏิบัติการนายกรัฐมนตรี

PMOC : Prime Minister Operation Center

การมอบหมายและมอบอำนาจให้รองนายกรัฐมนตรีกำกับดูแลและบริหารราชการแทนนายกรัฐมนตรีในภารกิจด้านต่าง ๆ รวมถึงการกำกับการปฏิบัติราชการส่วนภูมิภาค ได้มีหลายเรื่องที่สามารถดำเนินการให้บังเกิดผลเป็นรูปธรรมตัวอย่าง เช่น กรณีที่รองนายกรัฐมนตรีไปตรวจราชการแล้วพบปัญหาความเดือดร้อนหรือความต้องการของประชาชนและเมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานในเรื่องดังกล่าว รองนายกรัฐมนตรีนำเรื่องนั้น ๆ เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ที่ผ่านมาก็ได้มีการเสนอเรื่องเข้าสู่ที่ประชุมคณะรัฐมนตรี โดยรองนายกรัฐมนตรีหลายเรื่อง อาทิเช่น รายงานการตรวจราชการ เขตตรวจราชการที่ 12 รายงานผลการกำกับการปฏิบัติราชการในเขตพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 9 ณ จังหวัดพิษณุโลก ฯลฯ แผนป้องกันอุทกภัย จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งเป็นผลจากการกำกับดูแลพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครของรองนายกรัฐมนตรีที่กำกับ และการปฏิบัติราชการในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 4 เป็นต้น

3.3 แนวทางการบริหารงานแบบบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ของกลุ่มจังหวัด

ในการบริหารราชการในส่วนภูมิภาค ผู้ว่าราชการจังหวัดนับเป็นหัวใจสำคัญของการเปลี่ยนแปลง เป็นผู้ที่คอยผลักดันให้มีการบริหารราชการและการทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการทุกขั้นตอน เป็นการลดต้นทุนในการบริหารจัดการอันก่อให้เกิดความประหยัดงบประมาณ และเป็นการใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องมองทุกอย่างเป็น Cluster คือ เป็นกลุ่มก้อนและเป็นพลังร่วมกันเป็นแบบพลวัต (Dynamic) มีการติดตามและประเมินผลสามารถปรับเปลี่ยนแผนการดำเนินการได้ตามความเหมาะสมและมีการเชื่อมโยงนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลให้เป็นเรื่องเดียวกัน

รัฐบาลได้กำหนดแนวทางการบริหารงานแบบบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ของกลุ่มจังหวัด โดยการจัดกลุ่มจังหวัดออกเป็น 19 กลุ่มจังหวัด เพื่อให้จังหวัดต่าง ๆ ใช้ศักยภาพของตัวเอง สร้างความเจริญเติบโตทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมให้เต็มที่ซึ่งจังหวัดต่าง ๆ ในแต่ละกลุ่มจังหวัดก็จะมีความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและภูมิศาสตร์ มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาตามยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด มีการจัดตั้งคณะกรรมการกำกับการติดตามการปฏิบัติราชการในส่วนภูมิภาค และให้มีสำนักเลขานุการอำนวยการ และประสานการกำกับการปฏิบัติราชการในภูมิภาคเป็นศูนย์กลางประสานราชการเกี่ยวกับการกำกับการปฏิบัติราชการของรองนายกรัฐมนตรี โดยให้ทุกกลุ่มจังหวัดดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการตามยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด ให้มีความชัดเจน ภารกิจเรื่องใดจะมอบหมายให้ภาคเอกชนหรือภาครัฐเป็นผู้ดำเนินการ และควรมีการตั้งทีมงาน (task force) ขึ้น เพื่อทำหน้าที่ประสานงานในระดับจังหวัด และเพื่อพิจารณาความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ ระหว่างกลุ่มจังหวัดที่มีพื้นที่ติดต่อกัน และในเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกัน เช่น การปลูกข้าวหอมมะลิ การส่งเสริมการท่องเที่ยว เป็นต้น และให้จัดทำเอกสารยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดที่นำเสนอคณะรัฐมนตรี เป็นฉบับภาษาอังกฤษ โดยมอบให้ทูต CEO นำไปเผยแพร่ (road show) เพื่อจูงใจนักลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศเข้ามาลงทุนในพื้นที่ และมอบให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) นำยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด และภารกิจหลักในการบริหารจังหวัดแบบบูรณาการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระบบบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2546 ไปเป็นกรอบในการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดที่ต้องคำนึงถึงความสอดคล้องเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดของจังหวัด ใกล้เคียงซึ่งอยู่ต่างกลุ่มกันด้วย

1. ความหมาย

การตรวจราชการ หมายถึง ตรวจ ติดตามผล เจริญดี แนะนำ สืบสวน สอบสวน สอบข้อเท็จจริง สดับตราบฟังปัญหาอุปสรรค เสนอแนะ ติดต่อ ประสานงาน ตรวจเยี่ยมหรือดำเนินการอื่นใด เพื่อให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้ผลสมประโยชน์ต่อทางราชการ

2. การตรวจราชการแนวใหม่

เพื่อให้มีการกำกับติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคตามนโยบายการปฏิรูประบบราชการของรัฐบาล ที่ต้องการให้ข้าราชการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและโปร่งใสเป็นไปตามเป้าประสงค์ที่กำหนด มีการเปิดโอกาสให้ผู้ได้รับผิดชอบในพื้นที่ได้รายงานผลความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค แนวทางแก้ไข ตลอดจน ข้อเสนอต่างๆ ในพื้นที่ที่ได้รับผิดชอบ ให้สอดคล้องกับรูปแบบการบริหารงานแนวใหม่ รัฐบาลได้ปรับระบบตรวจราชการโดยการพัฒนานโยบายและรูปแบบขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ได้มีการปรับปรุงและพัฒนาระบบและวิธีการตรวจราชการจากเดิมที่ยึดการตรวจตามภารกิจของแต่ละกระทรวงเป็นหลัก มาเป็นการตรวจราชการแนวใหม่ เรียกว่า “การตรวจราชการแบบบูรณาการ” ซึ่งมีลักษณะเป็นการตรวจงานตามยุทธศาสตร์และนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุดจากการให้บริการของรัฐเป็นการตรวจหน่วยงานของรัฐ ในการนำนโยบายของรัฐบาลไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และมีการใช้งบประมาณของรัฐอย่างคุ้มค่า เป็นการตรวจงานที่ครอบคลุมทุกประเด็น มีเป้าหมายและตัวชี้วัดที่ชัดเจนโดยให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งให้ความร่วมมือและสนับสนุนระบบการตรวจราชการแนวใหม่ ดังกล่าว ให้มีการจัดทำแผนการตรวจราชการและกำหนดประเด็นตัวชี้วัดการตรวจราชการร่วมกันแบบบูรณาการ การจัดระบบข้อมูล ระบบรายงานผลให้ประสานเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่าย และการนำรายงานผลการตรวจราชการไปใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหา ติดตาม และปรับปรุงการปฏิบัติราชการอย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างแท้จริง รวมทั้ง การจัดให้มีการพัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

ในลักษณะของ Action Learning นอกจากนี้ยังได้มีโอกาสเรียนรู้จากแบบอย่างที่ดี (Best Practice) ของต่างประเทศ ดังนั้น ในการคัดเลือกผู้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการ จึงต้องให้ความสำคัญ และมีการคำนึงถึงผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมมีความรู้และมีประสบการณ์อย่างแท้จริง เพื่อให้การทำงานบรรลุผลตามที่กำหนดไว้

3. ประเภทของการตรวจราชการ

การตรวจราชการในปัจจุบันแบ่งออกเป็น 2 กรณี คือ

(1) การตรวจราชการกรณีปกติ ได้แก่ การตรวจราชการตามแผนงาน งาน และโครงการตามนโยบายของรัฐบาล หน่วยงานของรัฐ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตามที่ได้พิจารณาคัดเลือกและกำหนดไว้ในแผนการตรวจราชการประจำปี

(2) การตรวจราชการกรณีพิเศษ ได้แก่ การตรวจราชการที่ นอกเหนือไปจากการตรวจราชการกรณีปกติ ตามที่ผู้บังคับบัญชาเห็นชอบและมอบหมาย ดังต่อไปนี้

1) เรื่องที่ได้รับการร้องขอจากหน่วยงานของรัฐ ให้ช่วยเหลือสนับสนุน หรือประสานการปฏิบัติงานตามนโยบาย แผนงาน งาน และโครงการที่ดำเนินการอยู่ แต่มีปัญหาขัดข้องซึ่งไม่สามารถแก้ไขหรือดำเนินการให้แล้วเสร็จตามขั้นตอนปกติสมควรได้รับการแก้ไขประสานการปฏิบัติหรือสนับสนุนจากหน่วยเหนือ หรือหน่วยบังคับบัญชาที่สูงกว่า

2) เรื่องที่ราษฎรร้องเรียนขอความเป็นธรรมหรือขอความช่วยเหลือ เพื่อคลี่คลายหรือแก้ไขความทุกข์ยากเดือดร้อน

3) เรื่องที่เกี่ยวกับสถานการณ์ หรือเหตุการณ์สำคัญ หรือสาธารณภัย อันจำเป็นที่รัฐบาล และหน่วยงานของรัฐต้องเข้าไปดำเนินการช่วยเหลือและแก้ไขให้ทันการ

4) งานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

4. ระดับของการตรวจราชการ

ปัจจุบันการตรวจราชการมี 3 ระดับ คือ

(1) การตรวจราชการระดับสำนักนายกรัฐมนตรี มีผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี สังกัดสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี รับผิดชอบการตรวจราชการระดับสำนักนายกรัฐมนตรี มีอำนาจหน้าที่ตรวจราชการเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของหน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในฐานะผู้สอดส่องดูแลแทนคณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี และปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

(2) การตรวจราชการระดับกระทรวง มีผู้ตรวจราชการกระทรวง สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงรับผิดชอบการตรวจราชการระดับกระทรวง มีอำนาจหน้าที่ ตรวจราชการเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ เฉพาะในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ในฐานะผู้สอดส่องดูแลแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวง รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงและปลัดกระทรวง

(3) การตรวจราชการระดับกรม มีผู้ตรวจราชการกรม สังกัดกรม รับผิดชอบการตรวจราชการระดับกรม มีอำนาจหน้าที่ตรวจราชการเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ เฉพาะในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของกรม ในฐานะผู้สอดส่องดูแลแทนอธิบดี

5. การสร้างระบบการตรวจราชการแนวใหม่

เนื่องจากระบบการตรวจราชการมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารราชการของฝ่ายบริหารเพราะระบบการตรวจราชการที่ดีจะช่วยสร้างหลักประกัน และทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐบาลและระบบราชการ ว่าดำเนินไปอย่างถูกต้องและเป็นธรรม ไม่เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ก่อให้เกิดประโยชน์ในภาพรวม รวมทั้งช่วยแก้ไขปัญหาคาความเดือดร้อนของประชาชน ได้อย่างทันทีและทั่วถึง ระบบการตรวจราชการจึงสมควรได้รับการปรับปรุงและพัฒนาให้สอดคล้องกับการปฏิรูประบบราชการ และการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

ในระยะเวลาที่ผ่านมา รัฐบาลได้เร่งดำเนินการพัฒนาระบบการตรวจราชการ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้ร่วมกับสำนักงาน ก.พ. จัดทำ “โครงการพัฒนาผู้ตรวจราชการเพื่อรองรับระบบบริหารจัดการแนวใหม่” และหาแนวทางในการพัฒนาระบบการตรวจราชการแนวใหม่ให้สอดคล้องกับมิติทางการบริหารที่เปลี่ยนแปลงไป โดยมีผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีและผู้ตรวจราชการ กระทรวงทุกกระทรวงเข้าร่วมโครงการ ซึ่งผู้ตรวจราชการที่เข้าร่วมโครงการได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้มีการปรับปรุงกลไกและระบบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้เอื้อต่อการปฏิบัติงานตรวจราชการแนวใหม่ คือ

(1) มีระบบฐานข้อมูล ความรู้ และเครื่องมือการตรวจราชการที่เหมาะสม โดยมีระบบฐานข้อมูลสนับสนุนการตรวจราชการที่สามารถเชื่อมโยงกัน มีเครื่องมือและคู่มือการตรวจราชการแนวใหม่ที่เป็นมาตรฐาน

(2) มียุทธศาสตร์การตรวจราชการแบบบูรณาการ โดยมีแผนการตรวจและตัวชี้วัดการตรวจราชการร่วมกัน มีการประยุกต์ใช้เทคนิคการวัดผลงานแนวใหม่และใช้ผู้ตรวจสอบและประเมินผลงานอิสระมาช่วยงาน เปิดโอกาสให้ประชาชนและหน่วยรับตรวจร่วมในการกำหนดตัวชี้วัด

(3) มีโครงสร้างในลักษณะรวมศูนย์หน่วยตรวจและระบบการตรวจราชการ ที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานเชิงรุก โดยมีหน่วยกลางกำหนดและรักษามาตรฐาน มีเจ้าหน้าที่ และ งบประมาณที่เพียงพอ

(4) มีระบบการบริหารและพัฒนาผู้ตรวจและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง โดยการสร้างกรอบจรรยาบรรณการตรวจราชการ การพัฒนาขีดสมรรถนะอย่างต่อเนื่อง

เพื่อให้ผู้ตรวจราชการสามารถปฏิบัติภารกิจภายใต้แนวทางการตรวจราชการในลักษณะบูรณาการระหว่างผู้ตรวจราชการของกระทรวงต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยสนับสนุนการกำกับและติดตามนโยบายและการปฏิบัติราชการให้มีการประสานดำเนินการในพื้นที่ได้มีการสรุปผลการดำเนินการตามโครงการพัฒนาผู้ตรวจราชการเพื่อรองรับระบบบริหารจัดการแนวใหม่นำเสนอคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีชุดที่มีรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) เป็นประธานพิจารณา ก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรี ซึ่งคณะกรรมการ ฯ ดังกล่าว ได้พิจารณาแล้ว มีมติเห็นควรให้ส่วนราชการทุกแห่งให้ความร่วมมือและสนับสนุนการตรวจราชการแนวใหม่ และคณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2546 ได้มีมติเห็นชอบให้ทุกส่วนราชการให้ความร่วมมือและสนับสนุนระบบการตรวจราชการแนวใหม่ตามแนวทาง 5 ประการ คือ

(1) ให้ทุกส่วนราชการร่วมมือกันสนับสนุนระบบการตรวจราชการแบบบูรณาการ ทั้งการตรวจหน่วยงาน พื้นที่ และรับฟังความเห็นจากประชาชน โดยให้มีการจัดทำแผนการตรวจราชการและกำหนดประเด็นตัวชี้วัดการตรวจราชการร่วมกันแบบบูรณาการ

(2) ให้มีการจัดระบบข้อมูล ระบบรายงานผลให้ประสานเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่าย

(3) นำรายงานผลการตรวจราชการไปใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหา ติดตามและปรับปรุงการปฏิบัติราชการอย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างแท้จริง

(4) จัดให้มีการพัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ในลักษณะของ Action Learning ระหว่างผู้ตรวจราชการอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งได้มีโอกาสเรียนรู้จากแบบอย่างที่ดี (Best Practice) ของต่างประเทศ

(5) การคัดเลือกผู้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการต่อไป ควรคำนึงถึงผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม มีความรู้ มีประสบการณ์อย่างแท้จริง เพื่อให้การทำงานบรรลุผลตามที่กำหนดไว้

ในส่วนของการผลักดันและการประสานงานกับกระทรวงต่าง ๆ ที่มีผู้ตรวจราชการ เพื่อให้มีการตรวจราชการร่วมกันแบบบูรณาการ ได้มีการใช้กลไกของคณะอนุกรรมการประสานการตรวจราชการ ซึ่งมีหัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงต่าง ๆ ร่วมเป็นอนุกรรมการ มีการประชุมพิจารณากำหนดเรื่องที่จะมีการตรวจร่วมกันแบบบูรณาการ

นอกจากนี้ ได้ผลักดันให้มีการวางระบบข้อมูลให้ประสานเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่าย โดยได้มีการแต่งตั้งคณะทำงานจัดระบบการตรวจราชการโดยใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางการตรวจราชการแนวใหม่ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2546 ซึ่งจะเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการตรวจราชการในภาพรวมในอนาคต ต่อไป

7. ระบบงบประมาณแบบใหม่ คิดก่อนใช้ เพื่อประชาชน

1. บทนำ

รัฐบาลภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรี พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ได้ กำหนดเป้าหมายหลักและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่ใช้เป็นกรอบภารกิจที่มีความชัดเจนอันจะนำประเทศไปสู่ “การสร้างเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจ จัดปัญหาความยากจนและการสร้างฐานเศรษฐกิจให้เข้มแข็งในระยะยาว” รัฐบาลให้ความสำคัญในการปรับบทบาทภารกิจและโครงสร้างที่สอดคล้องกับการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ โดยเฉพาะการปฏิรูประบบงบประมาณที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางการกำหนดยุทธศาสตร์ กระทรวง (Function) นโยบายเฉพาะเรื่อง (Agenda) และยุทธศาสตร์พื้นที่ (Area) ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ ที่มุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์การจัดทำระบบงบประมาณแบบบูรณาการและการพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์รัฐบาล ในการปฏิรูปการทำงาน ซึ่งนำไปสู่การจัดสรรงบประมาณของประเทศที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ให้มีการเร่งรัดการบริหารจัดการทางการเงิน การคลังและหนี้ภาครัฐ โดยรัฐบาลได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาระบบการจัดเก็บรายได้ การบริหารจัดการรายจ่ายและทรัพย์สินภาครัฐ ปรับระบบและกระบวนการจัดสรรงบประมาณเป็นระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ที่มีความยืดหยุ่น สามารถปรับได้ทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง พร้อมกับดำเนินการปรับปรุง กฎ ระเบียบต่าง ๆ เพื่อให้สามารถบริหารจัดการงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส รวมทั้ง ให้ตรวจสอบได้

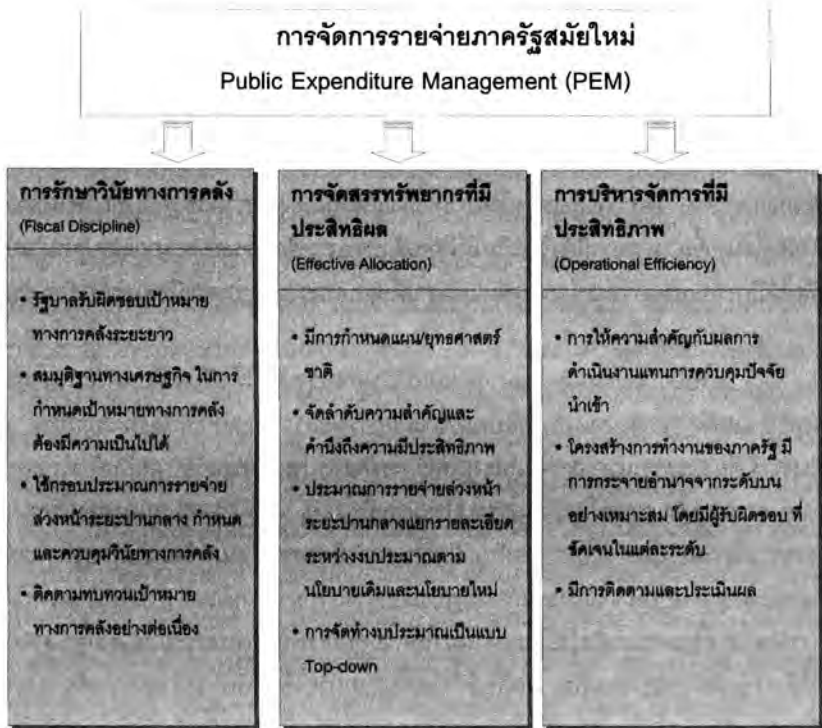
ภารกิจที่สำคัญที่สุดของรัฐบาลชุดนี้ คือ การนำพาประเทศให้ก้าวพ้นจากวิกฤตการณ์ต่าง ๆ แต่ขณะเดียวกันก็ต้องปฏิรูปประเทศให้มีความเข้มแข็ง ให้สามารถรองรับกับการเปลี่ยนแปลงแห่งอนาคต สำหรับก้าวต่อไปที่รัฐบาลจะเร่งดำเนินการ คือ การนำประเทศไทยก้าวไปสู่การรักษาระดับการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง และต้องเป็นการขยายตัวที่มีคุณภาพ และมีความประสงค์ที่จะนำพาประเทศให้ก้าวสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ใน 6-10 ปีข้างหน้า โดยคำว่าประเทศที่พัฒนาแล้ว หมายถึง การที่ความยากจนมีอยู่น้อยที่สุดหรือหมดไป คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์และก้าวสู่การเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

นายกรัฐมนตรีกล่าวว่า ประเทศไทยจำเป็นต้องปรับวิธีงบประมาณเพื่อไม่ให้เสียเปรียบบางประเทศที่มีขนาดเล็กกว่า และเกิดความคล่องตัวในการบริหาร โดยใช้ระบบการคลังภาครัฐผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (GFMS) ซึ่งจะสามารถนำตัวเลขด้านงบประมาณมาสู่การเปรียบเทียบและสะท้อนประสิทธิภาพในการทำงานได้อย่างแท้จริงและทำให้เห็นมิติใหม่ของการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน ซึ่งคาดว่าจะเห็นการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน ในปี 2549 และปี 2550 การจัดทำงบประมาณจะเป็นลักษณะ 2 มิติ คือ มีทั้งในระดับพื้นที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการทำงานงบประมาณของส่วนกลางงบประมาณของประเทศจะสูงขึ้นกว่าปัจจุบัน 30-40 % และจะเริ่มจัดทำงบประมาณแบบสมดุลตั้งแต่ปีงบประมาณ 2548 เป็นต้นไป

2. การจัดทำงบประมาณที่ผ่านมา

การบริหารราชการแผ่นดินเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของนโยบายรัฐบาลที่ผ่านมาได้พบปัญหาสำคัญประการหนึ่งคือ การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายของประเทศที่มีงบประจำเพิ่มสูงขึ้นทุก ๆ ปี ส่วนงบลงทุนที่ใช้ในการพัฒนาประเทศมีจำนวนน้อยลง ถ้าคิดเป็นสัดส่วนมีอัตราเพียงหนึ่งในห้าหรือร้อยละ 20 ของงบประมาณทั้งหมด จึงเห็นได้ว่าการจัดทำงบประมาณที่ผ่านมายังไม่มีทิศทางที่ชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดสรรงบประมาณ ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการต่อรองผลประโยชน์ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ การบริหารงบประมาณ ในภาพรวมของประเทศจึงได้มีการปรับปรุงมาเป็นระยะๆ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล และสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เริ่มจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2502 ถึง 2524 เป็นระบบงบประมาณแบบแสดงรายการ และต่อมาในปีงบประมาณ พ.ศ. 2525 ได้ปรับปรุงระบบงบประมาณมาเป็นระบบงบประมาณแบบแผนงานซึ่งให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงแผนงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่รัฐบาลดำเนินการเข้ากับวัตถุประสงค์ที่รัฐบาลต้องการจะบรรลุถึง และได้ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณเพื่อให้การจัดสรรงบประมาณของประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. การบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

- จัดสรรงบประมาณโดยมียุทธศาสตร์เป็นตัวนำ
- ปรับกระบวนการงบประมาณ เพิ่มระยะเวลาการวางแผนและการเตรียมการลดระยะเวลาการจัดทำ
- จัดงบประมาณให้สามารถรองรับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง (Adaptive Management Budget)
- ผ่อนคลายการควบคุม ปรับปรุงกฎระเบียบให้หน่วยงาน และพื้นที่มีบทบาทมากขึ้น
- กระจายอำนาจ/มอบอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ส่วนภูมิภาค
- เน้นการติดตามประเมินผลที่เป็นระบบอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทราบผลสำเร็จ
- พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการงบประมาณ

4. การกำหนดยุทธศาสตร์และการมุ่งเน้นการจัดการ

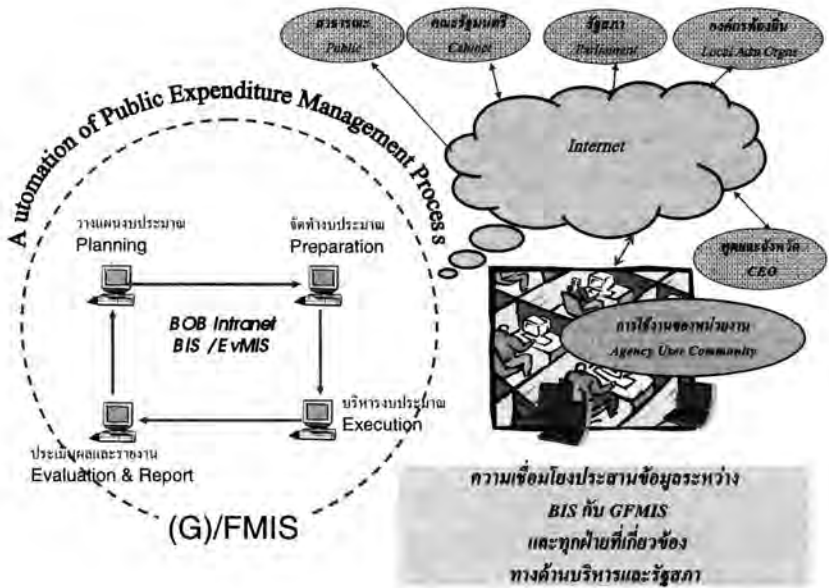
นับแต่รัฐบาลโดย พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีได้เข้ามาบริหารประเทศ เมื่อต้นปี 2544 ได้กำหนดแนวนโยบายเร่งรัดการปฏิรูประบบงบประมาณที่มียุทธศาสตร์เป็นต้นนำ และนำระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์มาใช้กับทุกหน่วยงาน เพื่อให้การจัดสรรงบประมาณสอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศ โดยการส่งเสริมให้กระทรวงและหน่วยงานภาครัฐได้มีบทบาทในการตัดสินใจมากขึ้น นอกจากนี้ยังได้ริเริ่มให้มีการนำระบบการจัดสรรงบประมาณแบบฐานศูนย์ เพื่อให้มีการทบทวนความเหมาะสมของแผนงานที่ของงบประมาณอย่างต่อเนื่องและเท่าเทียมกัน

ในปีงบประมาณ 2546 นับเป็นปีเริ่มต้นที่รัฐบาลได้ปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดทำ และจัดสรรงบประมาณให้เป็นเครื่องมือการจัดการทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ 3 ประการ คือ ประการแรก การใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศของรัฐบาลเป็นต้นนำ และกำหนดกรอบยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณปี 2546 เพื่อการตอบสนองต่อนโยบายเร่งด่วนอย่างต่อเนื่อง นโยบายสำคัญ ปัญหาเร่งด่วนของชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 และแผนการปฏิรูประบบราชการ ประการที่สอง การเริ่มนำแนวทางการจัดทางงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานมาใช้ควบคู่กับการจัดทางงบประมาณแบบฐานศูนย์ ที่ให้ความสำคัญกับผลผลิต ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการใช้ทรัพยากร และการพิจารณา ทบทวน ยกเลิกโครงการ และกิจกรรมที่หมดความจำเป็น ไม่คุ้มค่าหรือไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม และประการที่สาม การปรับโครงสร้างแผนงานที่ใช้ประกอบในการจัดทำร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2546 ให้สอดคล้องกับกลุ่มภารกิจที่จำเป็นของประเทศ ซึ่งทำให้เห็นภาพรวมความเชื่อมโยง การใช้จ่ายเงินงบประมาณตามภารกิจของหน่วยงานของรัฐบาลกับกลุ่มภารกิจที่จำเป็นของประเทศได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ รัฐบาลได้ให้ความสำคัญในการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย สถานะทางการเงินของประเทศ และยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณในการปรับกระบวนการ ทิศทาง และการจัดทางงบประมาณดังกล่าว รัฐบาลได้กำหนดเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติ และให้หน่วยงานของรัฐในฐานะที่เป็นหน่วยปฏิบัติมีบทบาท และความรับผิดชอบในการกำหนดยุทธศาสตร์ แผนกลยุทธ์ เป้าหมายการให้บริการ ผลผลิตที่สำคัญ ตลอดจนการจัดทำแผนงบประมาณที่มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดผลสำเร็จของงานที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติโดยรวมอย่างแท้จริง

ต่อมาในปีงบประมาณ พ.ศ.2547 รัฐบาลได้ดำเนินการตามแนวทางการปฏิรูประบบงบประมาณของประเทศอย่างต่อเนื่อง โดยการปรับการบริหารจัดการงบประมาณ เข้าสู่ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์อย่างเป็นลำดับขั้นตอน โดยการปรับการวางแผนการจัดทำงบประมาณที่สำคัญ กล่าวคือ มีการกำหนดเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ในระดับชาติและยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 การประชุมร่วมคิด ร่วมสานฝันเพื่อพัฒนาประเทศไทย ตลอดจนปัญหาหลักของชาติที่ต้องการได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน เพื่อให้เป็นกรอบในการกำหนดเป้าหมายการให้บริการ กลยุทธ์ ผลผลิต ผลลัพธ์ และตัวชี้วัดผลสำเร็จของหน่วยงานที่จะตอบสนองต่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์การพัฒนาต่าง ๆ รวมทั้งการจัดให้มีการจัดทำแผนงบประมาณในเชิงบูรณาการ โดยมีรองนายกรัฐมนตรีเป็นผู้กำกับดูแลในแต่ละแผนอย่างชัดเจนเป็นปีแรก ซึ่งระบบการจัดทำงบประมาณได้มีการปรับเปลี่ยนโดยให้ 75 จังหวัดและกรุงเทพมหานคร เป็นผู้จัดทำงบประมาณของพื้นที่ตัวเอง ซึ่งหากเปรียบเป็นเครื่องยนต์ก็จะสามารถวิ่งได้ อย่างอิสระ ต่างจากที่ผ่านมาที่เครื่องยนต์วิ่งจากส่วนกลางซึ่งทำให้ขาดพลังสำหรับงบประมาณของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ได้ให้รองนายกรัฐมนตรีที่รับผิดชอบในเขตเป็นผู้พิจารณาถ่วงดุล ก่อนส่งสำนักงานงบประมาณและคณะรัฐมนตรีพิจารณาในระดับกระทรวงให้จัดทำงบประมาณเฉพาะงานบริหารของส่วนกลาง เช่น ค่าใช้จ่ายในด้านการบริหารกลาง งานยุทธศาสตร์ งานวิจัยพัฒนาและงานด้านบุคคลในส่วนกลาง

นอกจากนี้รัฐบาลยังได้มีการพัฒนาการจัดการงบประมาณสู่ e-Budgeting โดยการปรับปรุงระบบการบริหารงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (Government Financial Management Information System - GFMIS) ซึ่งเป็นการปรับปรุงระบบการเบิกจ่าย ระบบบัญชี ระบบการจัดซื้อจัดจ้างมาตรฐาน ระบบการบริหารหนี้ ตลอดจนระบบการตรวจสอบและประเมินผลให้เกิดการเชื่อมโยงข้อมูลด้านการเงินการคลังและการบริหารงบประมาณได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการทดลองใช้และจะเชื่อมโยงฐานข้อมูลไปยังหน่วยงานในระดับจังหวัดและอำเภอภายในปีงบประมาณ 2548 เป็นต้นไป การปรับปรุงระบบฐานข้อมูลปัจจุบันนี้เป็นส่วนหนึ่งของระบบ Budget Information System - BIS ซึ่งรวมระบบฐานข้อมูลรายจังหวัดด้วย และระบบสารสนเทศเพื่อการติดตามและประเมินผล Evaluation Management Information System - EvMIS ของสำนักงานงบประมาณเพื่อการวางแผน และการจัดการ

งบประมาณแบบใหม่ซึ่งระบบข้อมูลดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของระบบ GFMS เพื่อเข้าสู่การนำ e-Budgeting มาใช้กับกระบวนการงบประมาณการปรับปรุงระบบและสร้างฐานข้อมูลด้านการจัดการงบประมาณโดยใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ให้สมบูรณ์ การวางแผนงบประมาณ การจัดทำงบประมาณ การบริหารงบประมาณ การติดตามผล การเสนอข้อมูลสารสนเทศ และการงบประมาณที่สำคัญใน Website เพื่อการเข้าถึงของสาธารณชน รวมทั้งการมอบอำนาจเพื่อให้ผ่อนคลายการควบคุมโดยอกระเบียบให้ส่วนภูมิภาคมีอำนาจในการบริหารจัดการงบประมาณด้วยตนเอง สำหรับในระดับกระทรวง/หน่วยงาน ได้ดำเนินการปรับปรุงระบบการวางแผนและการจัดทำและบริหารงบประมาณให้สอดคล้องกับการจัดการงบประมาณของสำนักงบประมาณ (BIS) ปรับปรุงฐานข้อมูลมีการวางแผนข้อมูลทางการเงิน/การคลัง (AFMIS) ให้สอดคล้องกับ BIS เพื่อรองรับระบบการบริหารงานการเงิน/การคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMS) ที่รัฐบาลจะนำมาใช้ใน งบประมาณปี 2548

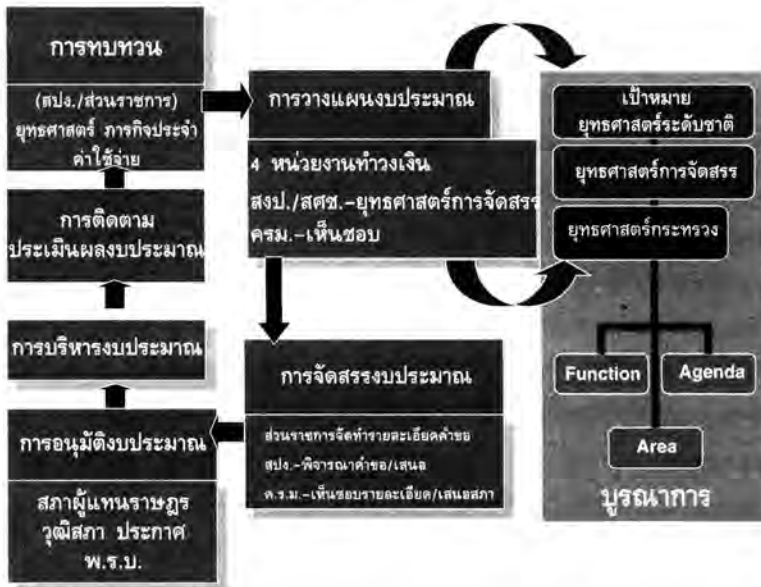

การพัฒนาการจัดการงบประมาณสู่ e-Budgeting

สำหรับในปีงบประมาณ 2548 เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปตามเป้าประสงค์ที่รัฐบาลกำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน และถือเป็นมิติใหม่ในการปฏิรูประบบงบประมาณของประเทศที่ได้มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการและแนวคิด เป็นระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ ที่ครอบคลุมในเชิงบูรณาการทั้ง 3 มิติ ได้แก่ มิติงานตามยุทธศาสตร์ กระทรวง/หน่วยงาน (Function) มิติงานตามยุทธศาสตร์พื้นที่ (Area) และมิติตามยุทธศาสตร์เฉพาะของรัฐบาล (Agenda) มีการปรับกระบวนการทัศน์ใหม่ในการจัดการงบประมาณให้เป็นส่วนหนึ่งในการปรับปรุงกระบวนการทำงาน เพื่อให้งบประมาณสามารถเป็นเครื่องมือที่แท้จริงในการดำเนินนโยบายภาครัฐ ที่มุ่งเน้นการบูรณาการในมิติต่าง ๆ ตลอดจน ให้การจัดงบประมาณมีความยืดหยุ่นสามารถปรับตัวได้ทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงพร้อมทั้งดำเนินการปรับปรุง กฎ ระเบียบต่าง ๆ เพื่อให้ส่วนราชการสามารถบริหารจัดการงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้กระบวนการทำงานเพื่อความสะดวกรวดเร็ว โดยมีแนวทางการดำเนินการที่สำคัญ คือ

- การปรับปรุงกฎหมายงบประมาณเพื่อเพิ่มระยะเวลาการเตรียมการและลดระยะเวลาในการจัดทำงบประมาณ โดยเน้นบทบาทของฝ่ายบริหาร
- การจัดให้มีงบประมาณลักษณะเป็น Strategy Funds เพื่อให้มีงบสำรอง สามารถนำไปแก้ปัญหหรือรองรับสถานการณ์ที่ไม่ได้คาดหมายได้ทันเหตุการณ์ปรับปรุงแก้ไข กฎ ระเบียบ ให้มีความยืดหยุ่น คล่องตัวและกระจายอำนาจ
- ทบทวนปรับปรุงการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดการดำเนินงานให้มี Benchmark เปรียบเทียบ
- พัฒนาระบบ GFMS เพื่อเป็นการเปิดเผยข้อมูล ต้นทุนและผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่ทันสมัย ก่อให้เกิดการแข่งขันไปสู่การทำงานที่มีประสิทธิภาพ

กระบวนการงบประมาณประจำปี

กระบวนการที่คนใหม่กำหนดงบประมาณบนฐานยุทธศาสตร์ที่ครอบคลุมในเชิงบูรณาการ

1. มิติตงานตามยุทธศาสตร์กระทรวงและหน่วยงาน : Function

กระทรวงและหน่วยงานเป็นศูนย์กลางรับผิดชอบทำงานตามภารกิจกระทรวง(ภารกิจประจำและภารกิจตามยุทธศาสตร์) ที่มีเป้าหมายและแนวทางที่ชัดเจนภายใต้ขอบเขตอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบที่สอดคล้องกับเป้าหมาย/ยุทธศาสตร์ระดับชาติและยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี

2. มิติตงานตามยุทธศาสตร์เฉพาะของรัฐบาล : Agenda

นโยบายเฉพาะเรื่องที่รัฐบาลมอบหมาย ไม่ได้ขึ้นอยู่เฉพาะกระทรวงใดกระทรวงหนึ่ง มุ่งเน้นการมีเป้าหมายการดำเนินงานร่วมกัน และมีเจ้าภาพผู้รับผิดชอบและผู้สนับสนุนอย่างชัดเจน เช่น นโยบายการปราบปรามยาเสพติด และนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล เป็นต้น

3. มิติตงานตามยุทธศาสตร์พื้นที่ (กลุ่มจังหวัด จังหวัด ภารกิจต่างประเทศ) : Area

เป้าหมายและยุทธศาสตร์ที่เน้นเฉพาะในพื้นที่ที่สอดคล้องกับเป้าหมายยุทธศาสตร์ระดับชาติและนโยบายรัฐบาล

ส่วนที่ 2

การบริหารประเทศที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง

ส่วนที่ 2

การบริหารประเทศที่ยึดประชาชน เป็นศูนย์กลาง

1. รัฐบาลของประชาชน : ประชาชนเป็นศูนย์กลาง

ประชาชน หมายถึง กลุ่มบุคคลที่มีส่วนร่วมในการที่จะติดต่อสื่อสารต่อกัน หรือมีลักษณะนิสัยอย่างเดียวกันในการสื่อความหมายต่อกัน มีความคิดร่วมกัน มีความรู้สึกและความเข้าใจร่วมกัน เข้าใจความหมายอย่างเดียวกัน เพื่อสื่อสารติดต่อในเรื่องต่าง ๆ ร่วมกันได้

ในสังคมประชาชน รัฐบาลและประชาชนต้องมีความรับผิดชอบต่อกันทั้งสิ้น เป็นความรับผิดชอบร่วมกันในเรื่องของความผาสุก ความเจริญ ความปลอดภัย และความมั่นคงของประเทศ ซึ่งความรับผิดชอบของรัฐบาลในขั้นสุดท้าย คือ ความรับผิดชอบต่อประชาชน เพราะประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย

ดังนั้น รัฐบาลจึงให้ความสำคัญแก่ประชาชนโดยรวม เนื่องจากประชาชนมีสิทธิในการปกครองประเทศได้แสดงเจตนาารมณเผ่านทางราษฎร และหัวใจหลักของประชาธิปไตย คือความต้องการให้เกิดความคิดเห็นร่วมในการแก้ปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการเมือง การปกครอง

รัฐบาลได้มียุทธศาสตร์การบริหารประเทศที่ลงไปถึงประชาชนทุกพื้นที่ โดยเฉพาะที่เป็นรากหญ้า เพื่อสร้างความแข็งแกร่งให้แก่รากหญ้าในการสร้างรายได้ สร้างโอกาส และลดรายจ่าย ซึ่งนายกรัฐมนตรีได้ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมจากประชาชนในท้องถิ่น หัวใจสำคัญ คือ ความเข้าใจความรับรู้ของประชาชนจะใช้วิธีการส่งจากข้างในสู่ข้างนอกอย่างเดียวไม่ได้แต่ต้องรับจากข้างนอกสู่ข้างใน ต้องรับฟังประชาชนต้องให้

ประชาชนมีส่วนร่วม ความใกล้ชิดระหว่างรัฐบาลกับประชาชน จึงมีความจำเป็น ถ้ารัฐบาลมีความใกล้ชิดกับประชาชนมากก็จะมีความรู้จริงของปัญหามากขึ้นเท่านั้น และสามารถแก้ไขปัญหาได้ถูกจุดมากขึ้น

การทำงานของรัฐบาลจึงมีลักษณะที่เป็น Outside in พร้อม ๆ กับ Inside out โดยใช้แนวทางไปศึกษาข้อมูลความเป็นจริง ไปพูดคุยกับประชาชนที่ได้รับผลจากรัฐบาล หรือที่อยู่ในพื้นที่ว่าเขามีปัญหาอะไร และแนวทางของรัฐบาลในเรื่องนั้น ๆ สามารถแก้ไขปัญหาได้จริงหรือไม่ ด้วยการฟังผลสะท้อนกลับมา แล้วนำมาปรับปรุง แก้ไข ซึ่ง Outside in ก็คือ ประชาชนนั่นเอง

รัฐบาลของนายกรัฐมนตรี พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ได้เปลี่ยนแปลงการบริหารราชการแผ่นดินแนวใหม่ที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากรัฐบาลที่ผ่าน ๆ มา ดังนี้

- การใช้ประชาชนเป็นศูนย์กลาง คือ แทนที่จะให้ระบบราชการเป็นศูนย์กลาง เช่นในอดีต ก็เปลี่ยนเป็นตรงกันข้าม คือให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางแทนสิ่งใดที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน สิ่งนั้นคือสิ่งที่ควรจะทำ

- การเปลี่ยนวิธีคิดจากแบบที่เน้นความต้องการของตนเอง เป็นการคิดว่าผู้รับบริการต้องการสิ่งใด เช่น นายกรัฐมนตรีจะไม่ถามว่า “เรื่องนี้รัฐบาลจะเอาอย่างไร” แต่จะถามว่า “เรื่องนี้ประชาชนจะเอาอย่างไร” ซึ่งเป็นวิธีบริหารงานที่คำนึงถึงความต้องการของลูกค้า หรือผู้รับบริการเป็นหลักแทนที่จะใช้ความต้องการของผู้ให้บริการเป็นหลัก

- การบริหารงานแบบบูรณาการเพื่อประเทศซึ่งไม่ใช่กระทรวงใดหรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง ระบบราชการจะเคยชินกับการทำงานแบบตัวใครตัวมัน การคิดทำอะไร จะมองแต่ภาพของหน่วยงานตนเองเป็นหลัก ผลที่เกิดขึ้นนอกจากจะไม่มีประสิทธิภาพแล้ว ยังก่อให้เกิดความเสียหายแก่บ้านเมืองโดยรวม เช่น การดำเนินโครงการมีความซ้ำซ้อนกัน ไม่มีการประสานงาน คิดเชื่อมโยงกันทั้งระบบ นายกรัฐมนตรีได้ให้ความสำคัญแก่เรื่องนี้และย้ำเสมอว่าให้คิดถึงภาพรวมของประเทศแบบบูรณาการเป็นหลัก ให้ทั้งกรอบของกระทรวง กรม

● การบริหารงานแนวใหม่เน้นการกระจายอำนาจลงไปที่ผู้รับผิดชอบโดยตรง กระจายอำนาจในที่นี้ คือ การให้คนที่รับผิดชอบเรื่องใดมีอำนาจในเรื่องนั้นโดยตรง แนวคิดใหม่ของนายกรัฐมนตรี คือ “ยิ่งมอบอำนาจ ยิ่งมีอำนาจ” ต่างจากวิธีคิดแบบเก่า “ยิ่งรวบอำนาจ ยิ่งมีอำนาจ”

คำกล่าวภายหลังจากรับ พระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี วันที่ 9 ก.พ. 2544

“...การตัดสินใจทุก ๆ เรื่องที่จะเกิดขึ้นภายใต้รัฐบาลของผม ถึงแม้ว่าผมไม่สามารถตัดสินใจให้เป็นที่พอใจของพี่น้องประชาชนคนไทยทั้ง 61 ล้านคน พร้อม ๆ กันในทุกเรื่อง แต่ทุกเรื่องจะตัดสินใจบนพื้นฐานเพื่อประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ และทุกเรื่องจะถูกตัดสินใจบนพื้นฐานเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนมากกว่าเพื่อความอยู่รอดทางการเมือง...”

รัฐบาลกับการสนับสนุนการพัฒนาเพื่อชุมชนพึ่งตนเอง วันที่ 23 ม.ค. 2546

“...รัฐบาลต้องมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง รัฐบาลมีหน้าที่อำนวยความสะดวกให้ประชาชนทำมาหากินได้ดี รัฐบาลมีหน้าที่ให้โอกาสประชาชนและส่งเสริมให้ประชาชนได้คิดร่วมกัน เรียนรู้ร่วมกัน...”

การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “กรอบยุทธศาสตร์กระทรวงการคลัง ปี 2546-2547” วันที่ 12 ก.พ. 2546

“...รัฐบาลนี้เป็นรัฐบาลที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง...”

การประชุมสัมมนา เรื่อง การแก้ไขปัญหาที่ดินทิ้งระบบ วันที่ 30 พ.ย. 2545 เวลา 09.20 น.

“...ถ้าภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคราชการมองไปที่เดียวกันว่าเป้าหมาย คือ ประชาชนคนไทยทั่วประเทศ เราจะคิดอะไรได้อีกแบบหนึ่ง อีกมิติหนึ่ง แต่ถ้าเรามองว่าศูนย์กลางไม่ใช่ตรงนั้น ศูนย์กลางคือระบบ ศูนย์กลางคือกฎหมาย ศูนย์กลางคือข้อบังคับ เราจะสร้างปัญหาใหม่ขึ้นอีกมาก แต่ถ้าเรามองว่าศูนย์กลางของเรา คือประชาชน เรากำลังจะทำอะไรให้ประชาชน จะเปิดโอกาสให้ประชาชน เราจะเห็นมิติใหม่ในการที่จะแก้ปัญหาของประชาชนอย่างมากมาย...”

การประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล ในปีที่สอง
(หน้า 19) วันที่ 7 มิ.ย. 2545

“...การปฏิบัติงานของภาคราชการมักเป็นแบบ *inside out* คือ มองเฉพาะภายในองค์กร ซึ่งจะต้องปรับเปลี่ยนไปเป็น *outside in* ใส่ใจ และให้ความสำคัญเรื่องความต้องการของภายนอก...”

ปาฐกถาเรื่อง คิดใหม่ ทำใหม่ เรื่องสตรี วันที่ 25 พ.ย. 2546 เวลา 12.50 น.

“...*Inside out* คือว่าคิดว่าจะไรดีแล้วทำไปเลย โดยไม่สนใจว่าผู้ที่ได้รับผลกระทบ จากการทำนั้นคิดอย่างไร แต่ *Outside in* คือว่าเราจะไปทำอะไรให้ใคร ให้เขาช่วยคิด ให้เขามีส่วนร่วมโดยให้เขาคิดแล้วบอกมา แล้วเราช่วยกันผสมผสานระหว่าง *Outside in* กับ *Inside out* นั่นคือสิ่งที่เป็นแนวคิดของผมมาโดยตลอด...”

๒. โครงการรัฐบาลพบประชาชน

ภายหลังจากที่ได้แถลงนโยบายและเข้าบริหารราชการแผ่นดินไป เป็นระยะเวลาพอสมควรแล้ว รัฐบาลเห็นว่าสมควรมีการติดตามความคืบหน้าการดำเนินงานของรัฐบาล รวมทั้งเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชน โดยเฉพาะเรื่องที่เป็นนโยบายเร่งด่วน ได้แก่ โครงการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โครงการพักชำระหนี้เกษตรกรและโครงการธนาคารประชาชน ให้ประชาชนได้รับทราบ ขณะเดียวกันก็เป็นโอกาส ที่จะได้รับฟังปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะจากประชาชนเพื่อปรับปรุงแก้ไขการทำงานของรัฐบาลให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง รัฐบาลจึงได้จัดโครงการรัฐบาลพบประชาชนขึ้น ซึ่งโครงการนี้ก็เป็นอีกประจักษ์พยานหนึ่งซึ่งชี้ให้เห็นว่า รัฐบาลได้ใช้แนวทางการบริหารประเทศที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริงมาโดยตลอด ซึ่งถือเป็นระบบตรวจสอบความรู้สึกรับรู้ของประชาชนเป็นราย ๆ ในพื้นที่ว่าประชาชนคิดอะไร

ในการคัดเลือกจังหวัดเป้าหมาย รัฐบาลจะให้ความสำคัญแก่จังหวัดที่ด้อยโอกาส ประชาชนยังมีฐานะยากจน ผู้บริหารไม่ค่อยมีโอกาสเดินทางไปตรวจเยี่ยม ทั้ง ๆ ที่เป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรที่สมบูรณ์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ ที่ภาครัฐและเอกชนสามารถที่จะเข้าไปพัฒนาต่อไป ซึ่งได้มีการนำสื่อมวลชนจากส่วนกลางทั้งในและต่างประเทศเยี่ยมชมโครงการต่างๆ ตามหมู่บ้าน ตำบล จังหวัด ทุกครั้งเพื่อให้เห็นสภาพที่แท้จริงด้วยตาตนเอง

โครงการรัฐบาลพบประชาชนได้จัดขึ้นรวม 4 ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่	จังหวัด	วันที่
1.	สกลนคร	23 สิงหาคม 2545
2.	น่าน	17 มกราคม 2546
3.	ชุมพร	21 มีนาคม 2546
4.	เพชรบุรี	23 พฤษภาคม 2546

โครงการรัฐบาลพบประชาชน ครั้งที่ 1 จังหวัดสกลนคร วันที่ 23 สิงหาคม 2545

รัฐบาลได้รับฟังปัญหาและข้อเสนอแนะจากประชาชนเพื่อนำมาปรับปรุง แก้ไข และใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานของรัฐบาลในระยะต่อไป ที่สำคัญ อาทิ

1. โครงการพักชำระหนี้และการฟื้นฟูอาชีพเกษตรกรหลังการพักชำระหนี้ สามารถช่วยแก้ปัญหาความยากจนให้แก่ประชาชน เพราะได้หยุดพักชำระหนี้ ขณะเดียวกันได้รับการส่งเสริมอาชีพ นำผลผลิตไปจำหน่าย ซึ่งจะเพิ่มพูนรายได้ เมื่อเสร็จสิ้นโครงการก็จะสามารถชำระหนี้ได้
2. โครงการธนาคารประชาชน ช่วยให้ประชาชนมีแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ สามารถใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านมาทำกิจการเป็นเจ้าของธุรกิจได้ โดยผู้กู้ต้องการขยายระยะเวลาการชำระหนี้และเพิ่มวงเงินให้สูงขึ้นกว่าเดิม
3. การบริการทำหนังสือเดินทางแก่ประชาชน ซึ่งมีผู้มาใช้บริการประมาณ 700 คน ส่วนใหญ่พึงพอใจที่ส่วนราชการมาให้บริการถึงท้องถิ่น เพราะสะดวก รวดเร็ว และประหยัดค่าใช้จ่าย โดยขอให้ทำปีละ 1 ครั้ง
4. การอบรมการใช้อินเทอร์เน็ตให้แก่ อบต. มีความต้องการให้จัดอบรมเพิ่มขึ้นอีก
5. การให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับโครงการสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เช่น เรื่องลิขสิทธิ์สินค้าที่ชาวบ้านผลิตขึ้น การส่งออก และการจดทะเบียนค้าขาย เป็นต้น
6. กองทุนหมู่บ้าน ได้รับผลเป็นที่น่าพอใจ โดยมีข้อเสนอ เช่น ขอให้ขยายเวลาดำเนินเงินให้กองทุนเกินกว่า 1 ปี เนื่องจากบางอาชีพยังไม่สามารถให้ผลตอบแทน เช่น การเลี้ยงโค กระบือ และขอให้พิจารณาเพิ่มวงเงินให้กองทุนมากขึ้น
7. การอบรมให้ความรู้การไกลเกลี่ยข้อพิพาทและกระบวนการยุติธรรมเบื้องต้น การให้บริการด้านแรงงาน เช่น การจัดหางาน บริการด้านประกันสังคม บริการปรึกษาแรงงานและตรวจสมรรถภาพ จดทะเบียนคนพิการ

โครงการรัฐบาลพบประชาชน ครั้งที่ 2 จังหวัดน่าน วันที่ 17 มกราคม 2546

การจัดโครงการรัฐบาลพบประชาชนครั้งที่ 2 ที่จังหวัดน่าน ได้ให้ความสำคัญแก่เรื่องการปราบปรามยาเสพติด โดยได้ตรวจเยี่ยมและให้กำลังใจผู้เข้ารับการฝึกอบรมและบำบัดฟื้นฟูยาเสพติดในโครงการ “ศูนย์ขวัญน่าน” พร้อมกล่าวเชิญชวนประชาชนชาวชากรทุกฝ่ายร่วมกันใช้พลังแผ่นดิน เพื่อขจัดปัญหา ยาเสพติดให้หมดสิ้นไป รัฐบาลก็กำลังวางระบบทุกอย่างเพื่อให้อนาคตที่ดีแก่ทุกคนที่จะเริ่มดีขึ้น

การที่รัฐบาลเดินทางไปพบปะกับประชาชนหลายจังหวัดและได้รับหนังสือร้องเรียนในเรื่องต่าง ๆ ทำให้ได้รับข้อมูลจากประชาชนโดยตรง สามารถนำไปปรับนโยบายให้ตรงกับความต้องการของประชาชนยิ่งขึ้น รัฐบาลต้องการให้ประชาชนมีที่ดินทำกิน มีเอกสารสิทธิ์ในการครอบครองที่ดินที่สามารถนำไปใช้ค้ำประกันหนี้ได้ เพื่อจะได้มีโอกาสกู้เงินไปเพื่อทำการเกษตร รวมทั้งเรื่องการพัฒนาฟูธรรมชาติ และการยกระดับราคาสินค้าเกษตร

โครงการรัฐบาลพบประชาชน ครั้งที่ 3 จังหวัดชุมพร วันที่ 21 มีนาคม 2546

จังหวัดชุมพรเป็นประตูสู่ภาคใต้และมีสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพในการจัดโครงการรัฐบาลพบประชาชน ครั้งที่ 3 รัฐบาลได้ตรวจเยี่ยมโครงการพัฒนาพื้นที่หนองใหญ่ ซึ่งเป็นโครงการพระราชดำริ และโครงการต่อเนื่อง การตรวจระบบป้องกันน้ำท่วมเมืองชุมพรทางอากาศ เนื่องจากชุมพรเคยประสบปัญหาน้ำท่วมและพายุเกยอย่างหนักมาแล้ว ทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อนอย่างหนัก ขณะเดียวกันได้หาแนวทางการพัฒนาจังหวัดชุมพรให้เป็นจังหวัดเศรษฐกิจ เพราะมีสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงาม ผลไม้แปรรูปจากสินค้าเกษตรที่ขึ้นชื่อ ให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

ในครั้งนี้ได้จัดกิจกรรมที่ให้ทั้งความรู้ และให้บริการแก่ประชาชนควบคู่กับการนำสื่อมวลชนเยี่ยมชมโครงการตามนโยบายของรัฐบาล ในพื้นที่รอบนอกจังหวัดชุมพร โดยแบ่งเป็น 5 สาย อาทิ โครงการการประกันสุขภาพถ้วนหน้า โครงการธนาคารประชาชน โครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเชิงอนุรักษ์ โครงการชูปวีตธุรกิจไทย โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ โครงการฟื้นฟูอาชีพเกษตรกรหลังการพักชำระหนี้ เป็นต้น

นอกจากนี้ รัฐบาลจะแก้ปัญหาความยากจนของประชาชนภายใน 6 ปี พร้อมทั้งปราบปรามผู้ก่อการร้ายและโจรภาคใต้ให้หมดสิ้น เพื่อคนภาคใต้จะได้มีชีวิต และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เพราะภาคใต้มีศักยภาพสูงมาก พร้อมกันนี้นายกรัฐมนตรีได้กล่าวถึงยงพาราว่าจะมีราคาดีขึ้นเรื่อย ๆ ถ้าราคายางตกต่ำไม่ถึง 30 บาท รัฐบาลจะเข้าไปรับซื้อทั้งหมด ส่วนน้ำมันปาล์มราคาจะดีขึ้นเช่นกัน ที่ผ่านมาราคาตกต่ำเพราะมีการลักลอบนำ น้ำมันปาล์มเข้ามาจากประเทศมาเลเซีย ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นขอให้ทุกคนร่วมกันแก้ไขอย่างจริงจัง เพื่อคนภาคใต้จะได้มีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นตลอดไป

โครงการรัฐบาลพบประชาชน ครั้งที่ 4 จังหวัดเพชรบุรี วันที่ 23 พฤษภาคม

2546

การจัดกิจกรรมโครงการรัฐบาลพบประชาชน ครั้งที่ 4 ที่จังหวัดเพชรบุรี เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2546 ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมในรูปแบบเหมือนกับครั้งที่ 1-3 และได้สำรวจความคิดเห็นของประชาชนพบว่า มีความพอใจที่รัฐบาลมาจัดโครงการที่จังหวัดเพชรบุรี สำหรับโครงการต่าง ๆ ที่รัฐบาลได้ไปดำเนินการแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ให้แก่ประชาชนนั้น ประชาชนมีความพอใจมากที่สุดไปจนถึงปานกลาง ได้แก่ การแก้ไขปัญหาด้านยาเสพติด การพักชำระหนี้เกษตรกร โครงการธนาคารประชาชน กองทุนหมู่บ้าน โครงการ ๓๐ บาท รักษาทุกโรค และเรื่องการท่องเที่ยว

นอกจากนี้ ประชาชนมีความต้องการที่จะให้รัฐบาลช่วยเหลือต่อไป คือ เรื่องกองทุนหมู่บ้าน การพักชำระหนี้เกษตรกร โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ธนาคารเพื่อประชาชน และการท่องเที่ยว

3. การถ่ายทอดสดการประชุมคณะรัฐมนตรีครั้งแรกในประวัติศาสตร์

ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2546 นายกรัฐมนตรีได้เสนอว่า เพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้มีโอกาสรับรู้แนวทางการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล ตลอดจนการพิจารณาตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ของคณะรัฐมนตรี ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงแนวปฏิบัติของคณะรัฐมนตรีที่ยึดถือความถูกต้อง โปร่งใส และผลประโยชน์สูงสุดของประเทศชาติและประชาชนเป็นสำคัญ ได้สั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดให้มีการถ่ายทอดการประชุมคณะรัฐมนตรี ในวันอังคารที่ 13 มกราคม 2547 โดยผ่านเครือข่ายทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง 11 และสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนผู้สนใจได้รับฟังทั่วประเทศ

การถ่ายทอดการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2547 ดังกล่าว จึงนับเป็นประวัติศาสตร์การเมืองไทยที่เป็นครั้งแรกของประเทศไทยที่รัฐบาล โดยพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้มีแนวคิดให้มีการถ่ายทอดสดการประชุมคณะรัฐมนตรีดังกล่าว สะท้อนให้เห็นแนวคิดตามหลักประชาธิปไตยของผู้นำประเทศที่นำชื่นชมยั้ง ที่ผ่านมายังไม่เคยมีรัฐบาลใดที่ให้ความสำคัญ ในเรื่องการมีสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ โดยมีความกล้าเพียงพอในการให้ถ่ายทอดสดการประชุมคณะรัฐมนตรี เนื่องจากผู้ที่เกี่ยวข้องได้พิจารณาเห็นว่าเนื้อหาสาระในการประชุมคณะรัฐมนตรีแต่ละครั้งนั้น มักมีเนื้อหาหรือข้อมูลที่เป็นความลับ มีความคิดเห็นต่าง ๆ ทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ทำให้ยากต่อการควบคุมอันอาจทำให้เกิดผลเสีย และปัญหาขึ้นในภายหลังได้

อย่างไรก็ตาม นายกรัฐมนตรีได้ตระหนักถึงความจริงในเรื่องนี้เป็นอย่างดี แต่ด้วยเห็นว่าทุกคนมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน ไม่ว่าบุคคลนั้นจะมีตำแหน่งใด นั่งตรงไหนของโต๊ะหรืออยู่ในพื้นที่ใด ก็จะมีความรู้ความสามารถที่แตกต่างกันไป สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเรียนรู้จากกันและกันได้ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้อื่นสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาพัฒนาการทำงานและความคิดได้ (Coaching) อีกทางหนึ่ง และที่สำคัญคือ

นายกรัฐมนตรีต้องการสร้างความโปร่งใส (Transparency) ในการทำงานของคณะรัฐมนตรี และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องซึ่งจะก่อให้เกิดความรับผิดชอบร่วมกัน ซึ่งจะเป็นการปกป้องผลประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติในการทำงานของคณะรัฐมนตรี ซึ่งถือเป็นองค์การสูงสุดของฝ่ายบริหารโดยผ่านกระบวนการการประชุมคณะรัฐมนตรี

จากการสำรวจและรวบรวมความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการถ่ายทอดสดการประชุมคณะรัฐมนตรี ในวันอังคารที่ 13 มกราคม 2547 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ที่ได้รับมอบหมายให้ทำการสำรวจความพึงพอใจและความต้องการของประชาชนในการให้มีการถ่ายทอดการประชุมคณะรัฐมนตรีในครั้งต่อไปอีกหรือไม่ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจและนำข้อเสนอแนะต่าง ๆ สำหรับเป็นข้อมูลให้รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำไปใช้ในการประเมินผลการทำงานของรัฐบาลรวมทั้งประโยชน์ในการประกอบการตัดสินใจในการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลต่อไป ได้สรุปผลการสำรวจในเรื่องของความพึงพอใจต่อการถ่ายทอดสด พบว่าประชาชนในทุกภาค ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการถ่ายทอดสดการประชุมคณะรัฐมนตรีครั้งนี้ สูงถึง ร้อยละ 98.8 โดยแยกเป็น มีความพึงพอใจมาก ร้อยละ 41.7 พอใจปานกลาง 49.5 พอใจน้อย 7.6 ทั้งนี้ ผู้ที่เห็นด้วย ดังกล่าวให้เหตุผลว่า การถ่ายทอดสดการประชุมคณะรัฐมนตรี ทำให้ประชาชนได้มีโอกาสเห็นการทำงานของรัฐมนตรีแต่ละคนของรัฐบาล เป็นการแสดงถึงประสิทธิภาพในการบริหารราชการแผ่นดิน ความโปร่งใส ความเชื่อมั่นในการทำงานของรัฐบาล รวมทั้ง เปิดโอกาสให้ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารของรัฐบาลได้โดยตรงตลอดจนได้มีโอกาสได้เห็นบทบาท/ความสามารถในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาของรัฐบาลได้เป็นอย่างดีอีกด้วย สำหรับประชาชนที่ไม่พึงพอใจต่อการถ่ายทอดสดการประชุมคณะรัฐมนตรีในครั้งนี้มีเพียง ร้อยละ 1.2 เท่านั้น นอกจากนี้ผลการสำรวจดังกล่าว ยังพบว่า ร้อยละ 95.9 มีความต้องการให้มีการถ่ายทอดสดครั้งมีเพียง ร้อยละ 4.1 เท่านั้น ที่ระบุว่าไม่ต้องการ

การนำมาเผยแพร่ผ่านทางสื่อโทรทัศน์และวิทยุให้ประชาชนได้รับทราบโดยตรงดังกล่าว จึงนับเป็นสิ่งที่ดีมีประโยชน์ต่อประชาชน เพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้มีโอกาสรับรู้การบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลได้โดยตรงไม่ต้องรอให้ผ่านงานการประชาสัมพันธ์ของรัฐบาลและเป็นการเปิดโลกทัศน์การทำงานของนักการเมืองให้กว้างขึ้น โดยคำนึงถึงสิทธิการรับรู้ข่าวสารของทางราชการต่อประชาชน จึงนับเป็นการบริหารราชการแผ่นดินตามหลัก

ประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ซึ่งการทำงานระหว่างรัฐมนตรีกับข้าราชการประจำตลอดจนแนวคิดและวิถีปฏิบัติของคณะรัฐมนตรี เนื่องจากข้อสั่งการในที่ประชุมถือเป็นสัญญาประชาคมที่รัฐบาลโดยกระทรวง กรม จะต้องนำไปปฏิบัติให้บังเกิดผลสัมฤทธิ์ตามที่นายกรัฐมนตรีได้ประกาศไว้ หากทำไม่ได้หรือทำได้แต่ไม่ทันการณ์ ซ้ำกว่าที่กำหนด ย่อมถือเป็นความรับผิดชอบของรัฐบาลด้วย ที่สำคัญการถ่ายทอดสดยังเป็นการบังคับ ให้รัฐมนตรีต้องศึกษาข้อมูลในเชิงลึกในเรื่องนั้นหรือที่เรียกว่า "ทำการบ้าน" มาเป็นอย่างดีก่อนเข้าร่วมประชุม ทำให้ประชาชนได้เห็นประสิทธิภาพในการทำงานของรัฐมนตรีแต่ละคน เป็นการตรวจสอบความรู้ความสามารถ และภาวะการเป็นผู้นำ รวมทั้งการทำงานของข้าราชการการเมืองหรือรัฐมนตรีตามภารกิจ ที่ได้รับมอบหมายไปเล็กน้อยเพียงไร

4. รัฐบาลสื่อสารสู่สื่อท้องถิ่น

โครงการรัฐบาลสื่อสารสู่สื่อท้องถิ่น เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดช่องทางการสื่อสารระหว่างสื่อมวลชนท้องถิ่นกับรัฐบาลให้มากขึ้น เพื่อให้สื่อมวลชนท้องถิ่นได้รับทราบและเข้าใจถึงการบริหารประเทศของรัฐบาลในแนวทางใหม่ รวมทั้งเข้าใจถึงอำนาจหน้าที่รับผิดชอบของรองนายกรัฐมนตรีทุกท่านที่ได้รับมอบหมายให้กำกับ ติดตาม การปฏิบัติราชการในแต่ละภูมิภาค ซึ่งจะนำไปสู่การสร้าง ความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่ประชาชนในภูมิภาคนั้น ๆ ต่อไป และยังเป็นโอกาสอันดีที่รัฐบาลจะได้ชี้แจงประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับส่วนภูมิภาค หรือประเด็นที่เป็นข้อสงสัยของสื่อมวลชนท้องถิ่น ให้เกิดความเข้าใจอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นการเปิดโอกาสให้มีการพบปะแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นซึ่งกันและกันระหว่างรัฐบาลหรือหน่วยงานภาครัฐกับสื่อมวลชนเกี่ยวกับแนวทางการนำเสนอข้อมูลข่าวสารต่างๆ ให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชนต่อไป ที่ผ่านมามีการจัดโครงการรัฐบาลสื่อสารสู่สื่อท้องถิ่นในพื้นที่ต่าง ๆ คือ

1. จังหวัดอุบลราชธานี
2. จังหวัดกาญจนบุรี
3. จังหวัดพิษณุโลก
4. จังหวัดขอนแก่น
5. จังหวัดภูเก็ต
6. จังหวัดปราจีนบุรี

โครงการรัฐบาลสื่อสารสู่สื่อท้องถิ่นเป็นความร่วมมือของคณะโฆษก ประจำสำนักนายกรัฐมนตรี โฆษกกระทรวง และผู้ตรวจราชการกระทรวง โดยมีสำนักโฆษกสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี และกรมประชาสัมพันธ์เป็นผู้ดำเนินการ โดยใช้วิธีการจัดสัมมนา สื่อมวลชนท้องถิ่นครั้งละประมาณ 5-8 จังหวัด ตามการแบ่งเขตตรวจราชการของสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งการดำเนินงานสัมมนาได้เปิดโอกาสให้สื่อมวลชนท้องถิ่นนำเสนอปัญหาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการทำงานกับโฆษกกระทรวงต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงการให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนให้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งจัดให้สื่อมวลชนท้องถิ่นได้พบกับรองนายกรัฐมนตรีที่กำกับติดตามการปฏิบัติราชการในภูมิภาคแทนนายกรัฐมนตรี และ

ผู้ตรวจราชการกระทรวง เพื่อให้สื่อมวลชนสามารถนำเสนอปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ต่อรัฐบาลได้โดยตรง ซึ่งจะทำให้ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นได้รับการแก้ไขอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและตรงกับความต้องการของประชาชนมากขึ้น

ในการจัดโครงการรัฐบาลสื่อสารสู่สื่อท้องถิ่นแต่ละครั้ง ได้รับความร่วมมือจากสื่อมวลชนในทุกภูมิภาคเป็นอย่างดี การซักถามและนำเสนอปัญหาของแต่ละพื้นที่ทั้งปัญหาในการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนเองและปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน มีการสะท้อนความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนให้รัฐบาลหรือหน่วยงานภาครัฐได้รับทราบ อันจะนำไปสู่ความเข้าใจและการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างรัฐบาลหรือหน่วยงานภาครัฐกับประชาชน เกิดความร่วมมือร่วมใจในการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ ในพื้นที่ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายโดยปราศจากความขัดแย้งต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดจากการได้รับข้อมูลข่าวสารที่ไม่ถูกต้องหรือคลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริง สื่อมวลชนเองก็จะได้มีโอกาสเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้อย่างสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น การสื่อสารระหว่างสื่อมวลชนกับภาครัฐมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้น รัฐบาลจึงมีเป้าหมายที่จะจัดสัมมนาในลักษณะนี้ให้ต่อเนื่องและครอบคลุมในทุกภูมิภาคของประเทศต่อไป

จากการประเมินผลการสัมมนาที่ผ่านมาพบว่า สื่อมวลชนท้องถิ่น พอใจกับการจัดสัมมนาโดยเห็นว่า ทำให้ได้พบกับรองนายกรัฐมนตรีและผู้แทนกระทรวงต่าง ๆ ได้สอบถามปัญหาที่รับผิดชอบโดยตรง สามารถสะท้อนปัญหาให้รัฐบาลได้รับทราบ นำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่รวดเร็ว สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลของราชการส่วนกลางได้มากขึ้น ได้พบและแลกเปลี่ยนความเห็นระหว่างสื่อมวลชนแต่ละจังหวัด และทำให้รัฐบาลได้รับทราบปัญหาที่แท้จริงของประชาชนในพื้นที่โดยไม่ต้องผ่านการกลั่นกรองของส่วนราชการ ทั้งนี้ ยังเป็นการลดช่องว่างระหว่างส่วนกลางกับส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่มาก ให้น้อยลงและเกิดความใกล้ชิดกันมากยิ่งขึ้น เนื่องจากการดำเนินงานตามโครงการสามารถสร้างความเข้าใจในเรื่องของการดำเนินงาน และการสื่อสารระหว่างรัฐบาลกับสื่อมวลชนท้องถิ่นได้มากขึ้น

5. การตรวจเยี่ยมสอบถามปัญหาของประชาชนเพื่อติดตามการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล

นโยบายและยุทธศาสตร์ของรัฐบาลได้ให้ความสำคัญแก่การสร้างการแข่งขันแกร่งให้กับรากหญ้า กิจกรรมของรัฐบาลในการสร้างกลยุทธ์การดำเนินงานต้องลงไปถึงประชาชนทุกพื้นที่ สร้างกิจกรรมอย่างไรประชาชนจะได้รับประโยชน์สูงสุด เกิดความพึงพอใจ และทำอย่างไรจึงจะตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง เข้าใจรัฐบาลและทำอย่างไรจึงจะสามารถกระจายสิ่งที่รัฐบาลทำให้ทุกฝ่ายได้รับรู้และนำไปตรวจสอบกับสิ่งที่ได้ทำว่าส่งถึงมือประชาชนหรือไม่

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีได้กล่าวถึงประชาชนในท้องถิ่นว่า
“...อีกเรื่องที่ลืมไม่ได้คือการมีส่วนร่วม ร่วมจากประชาชนในท้องถิ่น ในยุคนี้ คำว่าการมีส่วนร่วมนั้นขาดไม่ได้ ความเข้าใจความรับรู้ของประชาชนนั้นเป็นหัวใจสำคัญ เราจะใช้วิธีมองข้างในสู่ข้างนอกอย่างเดียวไม่ได้ (Inside Out) ต้องรับจากข้างนอกสู่ข้างใน (Outside In) ต้องรับฟังประชาชน ต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วม...”

ความใกล้ชิดของรัฐบาลกับประชาชนมีความจำเป็น ถ้ารัฐบาลมีความใกล้ชิดกับประชาชนมาก ก็จะมีความรู้จริงของปัญหามากขึ้นเท่านั้นเพราะการแก้ไขปัญหาจะถูกจุดมากขึ้น

ภายหลังที่รัฐบาลได้บริหารประเทศครบ 3 ปี และก้าวเข้าสู่ปีที่ 4 พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีได้มีนโยบายที่จะเดินทางไปปฏิบัติราชการต่างจังหวัด เพื่อไปติดตามการดำเนินงานตามนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาล เช่น โครงการ OTOP กองทุนหมู่บ้าน ธนาคารประชาชน รวมทั้งยุทธศาสตร์ภูมิภาค ที่ได้ให้นโยบายแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดว่าได้ดำเนินการไปถึงไหนแล้ว ตรงไหนทำติดอยู่แล้วก็ต้องปรับให้ดีขึ้นอีก ส่วนไหนยังไม่ดีก็ให้แก้ไข ซึ่งที่ผ่านมารัฐบาลดำเนินงานในกรอบกว้างแต่ในปีนี้จะลงลึกในรายละเอียดให้สมบูรณ์มากขึ้น การทำงานในลักษณะนี้จะได้ไปดูว่าเรื่องใด ที่ต้องปรับนโยบายหรือนโยบายใหม่ก็จะเตรียมการที่จะจัดทำ เพราะนายกรัฐมนตรีจะได้พบกับประชาชนทุกกลุ่มทุกระดับ ทำให้ได้รู้เรื่องที่ประชาชนมาบอกและพบกับประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนโดยตรงเพราะประชาชนเขียนจดหมายมาให้ ทำให้รู้ปัญหาของประชาชนมากขึ้น

กล่าวได้ว่า วัตถุประสงค์ของการเดินทางไปราชการต่างจังหวัด ก็คือ

- เพื่อติดตามการดำเนินงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาลของจังหวัดดูผลสำเร็จของการแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะของประชาชน รวมทั้งกิจกรรมโครงการของรัฐบาล ที่อยู่ระหว่างการดำเนินการ

- เพื่อรับทราบยุทธศาสตร์จังหวัด กลุ่มจังหวัด ว่ามีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนแท้จริงหรือไม่ และการของบประมาณค่าใช้จ่ายมีความเหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงมากน้อยเพียงใด เรื่องใดจะต้องปรับนโยบายหรือมีนโยบายใหม่ต้องดำเนินการ

- การทำงานลักษณะนี้จะได้พบกับประชาชนทุกกลุ่ม ทุกระดับโดยตรง ทำให้รู้ปัญหาที่แท้จริงของประชาชน พบกับชาวบ้านที่มีปัญหาเดือดร้อน จะได้แนวทางใหม่ๆ ในการแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชนได้ถูกต้องที่สุด ตรงกับความต้องการประชาชนมากที่สุด

- เพื่อให้การแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชนเป็นไปอย่างตรงจุดที่สุด ภายหลังจากที่ลงทะเบียนไปแล้ว 7 ปีปัญหา ซึ่งมีการทำประชาคมไปหมดแล้ว และการแก้ไขปัญหาหนี้สินภาคประชาชน

ที่ผ่านมา นายกรัฐมนตรีได้เดินทางไปตรวจราชการแล้วหลายจังหวัด ได้แก่ สระบุรี ลพบุรี นครสวรรค์ ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี นครนายก ราชบุรี พิษณุโลก ระยอง ชลบุรี ปทุมธานี นนทบุรี สิงห์บุรี พิจิตร เพชรบูรณ์ ขอนแก่น หนองบัวลำภู เลย หนองคาย อุดรธานี สกลนคร นครพนม มุกดาหาร อำนาจเจริญ ยโสธร กาฬสินธุ์ ร้อยเอ็ด มหาสารคาม อุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ บุรีรัมย์ นครราชสีมา ชัยภูมิ ตราด จันทบุรี สงขลา ยะลา นราธิวาส สมุทรสาคร สมุทรสงคราม นครปฐม

การไปตรวจราชการต่างจังหวัด ในบางโอกาสนายกรัฐมนตรีสามารถตัดสินใจกรณีเร่งด่วนของจังหวัดได้ โดยเฉพาะการใช้งบประมาณที่จำเป็น การอนุมัติงบประมาณมี 2 ลักษณะ คือ 1) เร่งรัดการดำเนินการตามแผนงาน/โครงการที่ผ่านการอนุมัติของสภาแล้ว มีวงเงินแล้ว และ 2) อนุมัติกรณีฉุกเฉินจำเป็น เป็นเหตุการณ์เฉพาะหน้า โดยใช้งบกลาง

(ปี 2547 งบเพิ่มเติม) เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค เจาะบ่อบาดาล ขุดลอกแหล่งน้ำ จัดทำฝายขนาดเล็ก หรือแก้ไขปัญหาการคมนาคม ในหมู่บ้านลาดยาง กันฝุ่น หรือถนนคอนกรีตในหมู่บ้าน โดยให้หน่วยทหารพัฒนาดำเนินการ เป็นต้น ซึ่งแต่ละรายการเป็นเงินจำนวนไม่มาก ตั้งแต่ 1-10 ล้านบาท แต่ทั้งนี้ ราคาที่หน่วยทหารพัฒนา กองบัญชาการทหารสูงสุดดำเนินการ จะต้องได้รับการพิจารณาตามเกณฑ์ มาตรฐาน ซึ่งสำนักงานประมงกำหนดมิใช่กำหนดเองโดยพลการ

ในการเห็นชอบในหลักการของโครงการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นโครงการขุดถนน โครงการแก้ไขปัญหาความยากจน โครงการแก้ไขระบบบริหารจัดการน้ำอุปโภคบริโภค ในภาพรวม มอบหมายให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องไปพิจารณาร่วมกัน เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหา ที่เป็นระบบ และเกิดความยั่งยืนตลอดไป ส่วนนี้จะใช้เวลาในการพิจารณา และจะเสนอโครงการให้รัฐบาลพิจารณาอีกครั้ง ซึ่งจะใช้เวลาเงิน ปี 2547 หรือปี 2548 ก็สุดแล้วแต่ ความจำเป็น เหมาะสมของแผนงานในแต่ละโครงการ

การทำงานในลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับแนวทางการจัดทำระบบ งบประมาณใหม่ที่เคยแถลงไว้ต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 ที่ต้องการปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดทำและจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแผน ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ที่ผ่านมางบประมาณปี พ.ศ. 2546-2547 ก็มีปรับเปลี่ยน วิธีการใช้งบประมาณให้เข้าถึงประชาชนในระดับหนึ่งแต่ยังไม่เชื่อมโยงกับความ ต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ดังนั้น การใช้งบประมาณปี 2548 จะมียุทธศาสตร์กระทรวง ยุทธศาสตร์เฉพาะพื้นที่และเน้นปัญหาความยากจน การเดินทางไปต่างจังหวัด เพื่อรับรู้ ปัญหาความต้องการของประชาชน และเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน ในการใช้งบประมาณ ระหว่างจังหวัด (เช่น การเสนอสร้างเขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำ เพื่อแก้ปัญหา น้ำท่วมซ้ำซ้อนกัน หลาย ๆ จังหวัด) ให้มีการบูรณาการโครงการขุดระบบการบริหารจัดการน้ำ และระบบคมนาคม ขนส่ง เพื่อให้จัดทำแผนแม่บทในเรื่องดังกล่าวและให้มีการใช้งบประมาณอย่างมี ประสิทธิภาพ

เมื่อลงพื้นที่ได้มีการมอบหมายให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนำเสนอยุทธศาสตร์/โครงการของจังหวัดที่เป็นเรื่องเร่งด่วนของจังหวัดและประชาชน โดยเฉพาะความยากจน ของประชาชน ความเดือดร้อนของประชาชน เมื่อต้องเร่งแก้ไขก็สามารถ

- 1) สิ่งการให้ดำเนินการได้ทันที่
- 2) มอบนโยบายและแนวทางในการทำงาน
- 3) ให้คำแนะนำในการดำเนินการ

ซึ่งในการเดินทางแต่ละครั้งก็จะได้พบกับภาคประชาชน ภาคเอกชน/ผู้ประกอบการ และฝ่ายการเมืองท้องถิ่นด้วย

6. การสื่อสารโดยตรงระหว่างนายกรัฐมนตรีกับประชาชน : รายการนายกฯ ทักซิณ คุยกับประชาชน

การสื่อสารถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการเชื่อมโยงประชาคมให้เกิดการบูรณาการ เพราะมีเป้าหมายในการสร้างความหมายที่ทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันของคนในสังคม อันจะเป็นประโยชน์ต่อระบบการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ และสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสื่อสารในระบบประชาธิปไตยเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ผู้ได้รับความไว้วางใจจากประชาชนให้บริหารประเทศจะต้องรายงานและติดต่อสื่อสารกับประชาชนให้ทราบว่าได้ดำเนินงานและทำประโยชน์อะไรให้แก่ประชาชนบ้าง

ในระบอบประชาธิปไตย การยอมรับอำนาจของประชาชนถือเป็นความคิดพื้นฐานของกระบวนการสื่อสาร ผู้รับสารคือประชาชน มีฐานะเป็นแกนหรือศูนย์กลางการสื่อสาร รัฐบาลในฐานะผู้ส่งสารจะต้องรายงานการดำเนินงาน เน้นถึงความสำเร็จในการปฏิบัติงานที่มาจากความคาดหวังและความต้องการของประชาชนเป็นหลัก

ภายหลังที่พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เข้าบริหารประเทศได้เสนอการสื่อสารโดยตรงกับประชาชนด้วยการจัดรายการ “นายกฯ ทักซิณ คุยกับประชาชน” ทุกวันเสาร์ เวลา 08.00 น. เพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจแนวทาง ข้อเท็จจริง ภารกิจของนายกรัฐมนตรีจากปากของนายกรัฐมนตรีเอง ขจัดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนจากการเสนอข่าวสารของสื่อมวลชนได้ ขณะเดียวกันเป็นการป้องกันมิให้มีการนำไปตีความที่ทำให้ประชาชน เข้าใจผิดจากการรับทราบข่าวสารจากทางอื่น ๆ

ภารกิจหลักของรัฐบาลคือการบริหารประเทศ ดังนั้น รัฐบาลจึงมีกิจกรรมการดำเนินงานที่ถือว่าเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ใหญ่ที่สุด และมีข่าวสารมากมายที่เกี่ยวข้องกับประชาชนที่รัฐบาลได้ตัดสินใจแก้ไขปัญหา ดังนั้น เพื่อให้กิจกรรมต่าง ๆ เป็นที่รับทราบแก่ประชาชนอย่างกว้างขวาง นายกรัฐมนตรีจึงได้กล่าวออกอากาศในรายการดังกล่าว เป็นประจำ ซึ่งในเวลา 4 ปี ของการบริหารประเทศ นายกรัฐมนตรีไม่เคยขาดการออกอากาศเลย มีการติดต่อกับพี่น้องประชาชนทุกสัปดาห์แม้ว่าจะต้องเดินทางไปต่างจังหวัด หรือไปปฏิบัติ

ภารกิจในต่างประเทศก็จะส่งสัญญาณผ่านทางโทรศัพท์ ในบางครั้งก็ติดภารกิจสำคัญจริง ๆ อาจมีการบันทึกเทป ซึ่งมีจำนวนน้อยมาก

สำหรับรูปแบบการออกอากาศนั้นจะขึ้นอยู่กับสถานที่ ในช่วงที่นายกรัฐมนตรีเดินทางไปบางครั้งอาจออกอากาศบนเครื่องบิน บนรถไฟ ที่พักโรงแรม อาคาร ฯลฯ และบางครั้งก็ให้ประชาชนเข้ารับฟังสด ๆ กลางแจ้ง ด้วยเป็นการสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองกับประชาชน เช่น การจัดรายการจากบริเวณลานหน้าสิริระชอโตก จังหวัดศรีสะเกษ เมื่อครั้งที่ไปตรวจราชการภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อปลายเดือนเมษายน 2547

เมื่อครบ 1 ปี ของรายการ ฯ นายกรัฐมนตรีกล่าวว่า “ครบ 1 ปีที่ผมจะใช้วันเสาร์เข้าเวลาแปดนาฬิกาคอยรายงานให้พี่น้องประชาชนได้ทราบว่ารัฐบาลที่ท่านเลือกมานั้น สัปดาห์ที่ผ่านมาทำอะไรบ้าง บางสัปดาห์ก็มีเรื่องราวเยอะที่อยากจะเล่า แต่ก็เกรงใจสถานี ที่พ่วงสัญญาณกันอยู่ เพราะบางครั้งเขาก็มีรายการปกติของเขาอยู่ ซึ่งผมก็พยายามจะพูด ไม่เกิน 35 นาที จะพยายามจะใช้เวลา 30-35 นาที บางครั้งบางเรื่องก็มีเรื่องมาก ก็เล่าเท่าที่เวลาอำนวย ความจริงแล้วรัฐบาลก็ได้ทำงานมาก เพราะจังหวัดรัฐบาลนี้เข้ามาก็เป็นจังหวัดที่เกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจ และเป็นช่วงท้ายของโครงสร้างของการบริหารที่ล้าสมัย ระบบราชการที่ล้าสมัย ความจริงแล้วจะดูเหมือนว่าผมทำงานคนเดียว ความจริงแล้วไม่ใช่เลยแต่ผมไม่ต้องเสียเวลานั่งเซ็นแฟ้มวันหนึ่ง 4-5 ชั่วโมง คงไม่ต้อง ผมใช้เวลาเซ็นแฟ้มเท่าที่กฎหมายบังคับ วันหนึ่งไม่เกินครึ่งชั่วโมง นอกนั้นจะใช้เวลาประชุม ขับเคลื่อนผลักดันให้งานที่มีอยู่นั้นสำเร็จไป 1 ปีที่ผ่านมา 53 ครั้ง ของทุกวันเสาร์แปดนาฬิกา ผมก็ได้พบกับพี่น้องประชาชนผ่านทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยและยังไม่เคยขาด ไม่ว่าผมจะไปทำงานต่างประเทศ ไปพักผ่อนกับครอบครัวหรือจะอยู่ในเครื่องบิน ผมก็พยายามพูดกับพี่น้องพยายามพูดสดให้มากที่สุด ยกวันบางครั้งจะต้องมีประชุมในช่วง เวลาที่ตรงกับประเทศแปดนาฬิกา ผมก็จะขอให้ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยอัดเทปไว้ตอนเจ็ดนาฬิกา ถ้าอัดเทปครึ่งชั่วโมงบ้างชั่วโมงหนึ่งบ้างไม่เกิน ส่วนใหญ่จะพยายามพูดสดตลอดเพื่อที่จะพูดกับพี่น้องในสิ่งที่ไปทำมาไปพบไปเห็นมาด้วยใจ ผมพยายามจะไม่เขียนสคริปต์อะไร คือ อยากจะเอาใจใส่ในความรู้สึกที่รับผิดชอบตามที่พี่น้องมอบหมายมาพูดกับพี่น้องตลอดเวลา ฉะนั้น 1 ปีเต็มที่ได้พูดกับพี่น้องประชาชน มาวันนี้ถ้าท่านมีความเห็นอย่างไร”

เมื่อวันเสาร์ที่ 26 เมษายน 2546 นายกรัฐมนตรีได้กล่าวกับประชาชนว่า “เราพูดคุยกับผู้ฟังที่บ้านมา 2 ปีแล้วนะครับ อย่างที่คุณประพันธ์พูดนะครับ คือผมยังไม่เคยขาด มืออยู่ไม่เกิน 5 ครั้ง ผมว่า 3-4 ครั้ง ที่มีการอัดเทปไว้ตอนเข้าข้างตอกลางคืนบ้าง เนื่องจากอยู่ในช่วงเดินทางเลยไม่สามารถถอดได้แต่ส่วนใหญ่แล้วผมคิดว่าไม่น้อยกว่า 100 ครั้ง ผมออกสตอย่างนี้ตลอด เพราะอยากจะทำให้พี่น้องประชาชนฟังในเรื่องจริง ๆ ที่ได้ทำมาแล้วและเป็นเรื่องปัจจุบันที่สุดผมได้รับจดหมายจากผู้ฟังที่บ้านส่งมามากมาย ส่วนใหญ่ที่ติดตามรายการเพราะอยากจะได้รู้ความเป็นไปของบ้านเมือง อยากจะรู้แนวคิดของผมว่าทำไมผมทำเรื่องนั้นไม่ทำเรื่องนั้น อยากจะเข้าใจประเด็นที่เป็นที่ถกเถียงกันอยู่ในสังคมจากปากของผมเอง ซึ่งผมต้องขอขอบคุณในหลาย ๆ ท่านที่ได้ส่งจดหมายมาให้ส่วนใหญ่แล้วยืนยันว่าที่ติดตามรายการนี้ เพราะอยากจะได้รู้ความเป็นไปของบ้านเมืองจากหัวหน้ารัฐบาลโดยตรง ต้องขอขอบคุณพี่น้องประชาชนที่ได้ติดตามรับฟังรายการนี้มาโดยตลอดนะครับ ทุกวันเสาร์จะเอาเรื่องราวที่เป็นปัจจุบันเรื่องราวที่ไต่ถามไปในสัปดาห์นั้น ๆ มาเล่าให้ท่านฟังตลอดเวลาเพราะถือว่าผมเป็นรัฐบาลของประชาชน เมื่อประชาชนให้มาทำงานจะรายงานให้ฟังว่าได้ทำอะไรไปบ้างส่วนใหญ่อาจจะได้รับฟังข่าวสารแต่อาจจะไม่ต่อเนื่องกันว่าทั้งสัปดาห์คืออะไร ผมจะมาเล่าประจําสัปดาห์ทุกครั้ง และจะพยายามใช้เวลาของสถานีให้น้อยที่สุด เรื่องไหนที่ไม่ต้องการรายละเอียดจะพูดสั้น”

ในโอกาสที่ได้จัดรายการ ครบปีที่ 3 เมื่อวันที่ 22 มีนาคม และวันที่ 1 พฤษภาคม 2547 นายกรัฐมนตรียืนยันว่า “เดือนเมษายนนี้ 3 ปีแล้ว สำหรับรายการนายก ฯ ทักซิณคุยกับประชาชนได้มีโอกาสเล่าเรื่องราวของการทำงาน และความเป็นมาของบ้านเมืองให้พี่น้องประชาชนได้รับทราบทุกวันเสาร์ สบายใจครับ เพราะเราทำอะไรต้องให้ประชาชนรู้ ผมถือว่าพี่น้องประชาชนให้ผมทำงานก็ต้องเล่าให้ฟังครับ” และ “วันนี้ เป็นวันครบรอบ 1 ปีพอดีที่ได้พบกับพี่น้องประชาชน ซึ่งเป็น 3 ปีที่ยังไม่เคยขาด ส่วนใหญ่แล้วจะพูดสดไม่ว่าจะ เดินทางไปอยู่ที่ไหน น้อยครั้งที่จะบันทึกเทป ซึ่งบันทึกเทปส่วนใหญ่ก็บันทึกเทปไม่กี่ชั่วโมงก่อนกล่าว เนื่องจากเดินทางบ้าง ไปอยู่ในที่ที่มีเวลาต่างจากประเทศไทย ผมคิดว่ารายการนี้เป็นช่องทางสำคัญที่จะเล่าความจริงจากปากผม ให้กับพี่น้องประชาชนได้รับทราบถึงความเป็นไปของบ้านเมืองในแต่ละเรื่องประจําสัปดาห์ที่ผ่านมา ซึ่งผมคิดว่าจะใช้รายการนี้เล่าสู่พี่น้องไปตลอดที่ผมทำหน้าที่”

ตัวอย่างความเห็นจากประชาชนต่อรายการนายก ฯ ทักษิณ คู่กับ ประชาชน

“ทำให้เข้าใจเรื่องราวของบ้านเมือง ทั้งในประเทศและต่างประเทศเป็นอย่างดี
ข้อสำคัญนายกรัฐมนตรีจะมีเรื่องใหม่ ๆ มากุ่ยให้ประชาชนรับรู้ทำให้ได้ทราบวิสัยทัศน์
อันกว้างไกลของท่านนายก ฯ”

-ประสิทธิ์ องค์กรมาน : สุโขทัย

“ทำให้มีความรู้เยอะมากเกี่ยวกับเศรษฐกิจของประเทศ การเมือง และผลงาน
ของรัฐบาลทำให้ทราบว่านายก ฯ ทักษิณ ทำงานหนักจริง ๆ มีความสามารถเจริญ
สัมพันธไมตรีกับผู้นำต่างประเทศ เป็นประโยชน์ต่อการค้าระหว่างประเทศ การส่งออกข้าว
อย่างพารา ทำให้เกษตรกรระดับล่างมีฐานะดีขึ้น”

-อุดม กลีบบัว : เพชรบุรี

“รู้สึกประทับใจที่ได้ทราบความก้าวหน้าของรัฐบาลในแต่ละสัปดาห์ รวมทั้งได้
เรียนรู้ประสบการณ์และข้อคิดดี ๆ ผ่านทางนายกรัฐมนตรี”

-บุญสัน วรสิทธิสาร : กรุงเทพฯ

“ในแต่ละสัปดาห์มีเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ด้านความรู้ เป็นข้อมูลการศึกษา”

-ดร. จรุง ฑิตาพร : กรุงเทพฯ

“นายก ฯ ทักษิณ คู่ย์ได้ดีมาก ฟังแล้วเข้าใจ มีเนื้อหาสาระที่นำไปใช้ในการพัฒนา
งานได้เป็นอย่างดี”

-เกรียงศักดิ์ วงษ์ยิ้มโย-อุตรดิตถ์

“มีเนื้อหาสาระที่แปลกใหม่ทันสมัยและประทับใจมาก”

-นพฤทธิ จิตรสายกร : สุรินทร์

7. สร้างช่องทางในการติดต่อโดยตรงระหว่างนายกรัฐมนตรีกับประชาชน

ตั้งแต่เริ่มเข้ามาเป็นรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้ให้ความสำคัญต่อการติดต่อกับประชาชน โดยเฉพาะประชาชนที่มีปัญหาความเดือดร้อนในด้านต่าง ๆ หรือต้องการแสดงความคิดเห็นต่อการทำงานของรัฐบาล นอกเหนือจากการส่งจดหมายถึงนายกรัฐมนตรีที่ทำเนียบรัฐบาลแล้ว นายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งให้จัดทำจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ขึ้น ใช้ชื่อว่า www.rakang.thaigov.go.th เพื่อให้ประชาชนที่มีเครื่องคอมพิวเตอร์สามารถส่งเรื่องร้องเรียนมาถึงนายกรัฐมนตรีได้

ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรีเดินทางไปตรวจราชการในภูมิภาคเมื่อมีโอกาสพบกับประชาชนก็จะเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีได้มีตำแหน่งที่เป็นทางการกล่าวร้องเรียนโดยตรงและยื่นจดหมายถึงเขื่อน ณ ที่นั้น ๆ เลย ซึ่งหนังสือร้องเรียนต่าง ๆ หากเป็นเรื่องที่เร่งด่วนจะมีการตรวจสอบ และเร่งดำเนินการให้ทันที หากเป็นเรื่องขอสาธารณูปโภคของท้องถิ่นจะจัดทำแผนโครงการงบประมาณไปดำเนินการให้ต่อไป

สำหรับเรื่องร้องเรียนส่วนใหญ่จะประกอบด้วยประเด็นปัญหาที่เกี่ยวกับ

- 1) ความต้องการแหล่งน้ำ เช่น การขุดลอกคูคลอง ระบบประปาหมู่บ้าน และ ฝ่ายเก็บน้ำ
- 2) ถนนภายในหมู่บ้าน และถนนบนคันคลองชลประทาน
- 3) ความยากจนส่วนใหญ่เป็นเรื่องของทุนการศึกษา ไม่มีงานทำ ขอให้ฝึกอาชีพ ความต้องการด้านกลีกรรรม ปัญหาหนี้สิน และไม่มีที่ดินทำกิน
- 4) การไม่ได้รับความเป็นธรรม ผู้มีอิทธิพล อบายมุข ยาเสพติด และปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน

เมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2547 พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ได้กล่าวในรายการนายก ๆ ทักษิณคุยกับประชาชน เรื่องการตั้งจุดจดหมายรับเรื่องร้องเรียน และแสดงความคิดเห็นที่หน้าบ้านพิษณุโลก เนื่องจากหลังจากที่นายกรัฐมนตรีได้เปิด

ทำเนียบรัฐบาล เพื่อรับฟังความคิดเห็นของกลุ่มผู้ประกอบอาชีพซักรีดแท็กซีและสามล้อเครื่องแล้ว รู้สึกว่ายังมีปัญหาเล็ก ๆ น้อย ๆ แม้ว่าจะดูเป็นเรื่องเล็ก แต่ยังคงอยู่ในใจของประชาชน ซึ่งไม่อาจเล่าให้ใครฟังได้ บางครั้งต้องยอมรับสภาพ บางคนถูกรีดไถอย่างไม่เป็นธรรม ถูกข่มขู่รังแก ประชาชนไม่รู้จะไปร้องที่ใครจึงได้ตั้งจุดจดหมาย ที่หน้าบ้านพิษณุโลก บริเวณแย่งสนามม้านางเลิ้ง ซึ่งหากเรื่องที่ร้องเรียนที่เป็นเรื่องส่วนตัวจะนำไปแก้ไขดำเนินการ ส่วนปัญหาในภาพรวมที่จะต้องแก้ไขหรือปรับนโยบาย ก็จะประมวลโดยมีฝ่ายวิชาการและฝ่ายปฏิบัติดำเนินการ

นอกจากนี้ นายกรัฐมนตรียังมีแนวความคิดที่จะให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทำหน้าที่แทนโดยตั้งจุดจดหมายหน้าจวนผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อให้ประชาชนในจังหวัดสามารถส่งเรื่องร้องเรียนได้ ซึ่งหากเรื่องใดที่เป็นปัญหาของท้องถิ่นผู้ดูแลพื้นที่นั้นจะสามารถแก้ไขปัญหาได้

เมื่อเริ่มแรกของการจัดตั้งจุดจดหมายร้องเรียนนายกรัฐมนตรี ได้ถูกหลายฝ่ายวิพากษ์วิจารณ์ว่า เป็นผู้ที่สะท้อนแนวความคิดฟุ้งซันอุปถัมภ์บ้าง หรือเป็นการสร้างเกมขึ้นมา ว่าเป็นพระเจ้าแก้ปัญหาคิดทุกเรื่องบ้าง หรือว่าเป็นเพียงลมปากเพื่อการหาเสียงหาคะแนนนิยมบ้าง แต่เมื่อได้มีการดำเนินการอย่างจริงจัง และได้ผลต่อประชาชนที่ออกมาในวงกว้างในหลาย ๆ เรื่อง เช่น กรณีการรีดไถให้จ่ายค่าจอดรถของแท็กซีในพื้นที่สาธารณะของสถานีขนส่งสายเหนือ การบุกจับรถชนไม้เถื่อนผิดกฎหมายที่จังหวัดสุโขทัย มีการขยายผลอย่างต่อเนื่อง การจับกุมเจ้าหน้าที่ค้ายาบ้า การแก้ปัญหาเงินกู้ธนาคารที่เอาเปรียบประชาชน ฯลฯ ซึ่งทีมงานเฉพาะกิจนำโดย นายยงยุทธ ตียะไพรัช เลขาธิการนายกรัฐมนตรี ทำให้ประชาชนและสาธารณชนเริ่มมองเห็นว่าตัวร้องเรียนนี้มีชีวิตสามารถก่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

นายกรัฐมนตรีได้กล่าวในการประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2547 ว่าการดำเนินการของตัวร้องเรียนตามที่ได้รับการร้องเรียนจากประชาชน ถือเป็นการทำงานแบบใหม่ อีกไม่นานกระบวนการกรอกร่องเรื่องร้องทุกข์จะได้ผลมากกว่านี้ ซึ่ง “ตู้นายกทักษิณ ๙” จะเป็นแหล่งข้อมูลในการบริหารจัดการระบบใหม่

เรื่องร้องเรียนของประชาชนใน “ตู้นายกทักษิณ ๙” โดยเฉลี่ยแต่ละวัน ประมาณ 300 เรื่อง ซึ่งประเภทของปัญหาประกอบด้วย

- 1.) การถูกเอาเปรียบ
- 2.) ถูกกลั่นแกล้งจากการปฏิบัติหน้าที่
- 3.) การถูกฟ้องร้อง
- 4.) เรื่องสิทธิประโยชน์ การปรับย้าย
- 5.) ที่ทำกิน ที่อยู่อาศัย เอกสารสิทธิ์
- 6.) เรื่องยาเสพติด อิทธิพล ทูจจริต
- 7.) อื่น ๆ (การแสดงความเห็น)

ความเห็นของสื่อมวลชน

ตุ๋นยาก ทักซิณ ๑ รับเรื่องร้องเรียนประชาชน โครงการนี้เป็นความเอื้ออาทร ด้วย การสงเคราะห์หรือการให้สิ่งของที่เป็นการเอื้ออาทรที่พยายามเข้าใจจิตใจของผู้รับ โดยอาศัยความเข้าใจ การเห็นอกเห็นใจผนวกกับการแสดงให้เห็นถึงความเอาใจจริงเอาใจ ด้วยการมอบหมายให้บุคคลระดับสูงของรัฐบาลออกไปเลือกจัดการกับปัญหาที่ได้รับ จากการร้องเรียนนี้โดยตรงอย่างไม่เคยเห็นมาก่อน และดำเนินการอย่างจริงจังจนได้ คำตอบออกมาอย่างเป็นรูปธรรม มีผลลัพธ์ที่สามารถอธิบายหรือชี้แจงกับประชาชนได้ รวมทั้งมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ออกไปให้สาธารณชนได้รับทราบอีกทางหนึ่ง ซึ่งเป็นสูตรสำเร็จของการดำเนินโครงการในลักษณะนี้

ทศพล กฤตยพิสิฐ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรจน์
 กรุงเทพมหานคร 14 มิถุนายน 2547

ตุ๋นยาก ทักซิณ ๑ รับเรื่องร้องเรียนของประชาชนจังหวัด
 "...ถึงแม้ว่าจะเป็นการแก้ปัญหาแบบนอกกรอบ และหาความนิยมใส่ตัวผู้นำ
 ไปบ้าง แต่ในเมื่อเป็นช่องทางที่จะผ่อนคลายความทุกข์ชาวบ้านได้บ้างก็ต้องหนุนกันหน่อย..."
 ซี 12 มุมข่าวสาร ไทยรัฐ 22 มิถุนายน 2547

"...เรียกว่าได้ผลทั้งการตอบรับจากชาวบ้านที่ให้ความร่วมมือแฉงเบาะแสะ
 เข้ามามากมาย ฝ่ายปฏิบัติที่นายก ๑ ตั้งขึ้นมารองรับก็ทำงานได้เข้าเป้าพอสมควร..."
 จับประเด็น ไทยรัฐ 23 มิถุนายน 2547

รัฐบาลของประชาชน เล่ม 1

จัดพิมพ์และเผยแพร่โดย

คณะทำงานจัดทำผลงานของรัฐบาล
สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี / สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
โทรศัพท์ 0 2281 2460 , 0 2280 9000 ต่อ 447 , 451 – 2
โทรสาร 0 2629 9491 , 0 2280 1901

ที่ปรึกษา

นายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี
นายยงยุทธ ตียะไพรัช เลขาธิการนายกรัฐมนตรี
นายบวรศักดิ์ อุวรรณโณ เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ISBN :

974-261-065-7

ประธานคณะทำงาน

นายเอนก เพิ่มวงศ์เสนีย์

คณะทำงาน

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

1. นายวิสุทธิ นีรัตติวงศ์กรม
2. นางกฤษณี สวัสดิ์ภักดี
3. นางดวงฤดี รัตนโอฬาร
4. นายนริสชัย ป้อมเสื่อ
5. นายดุสิต ปรุงฉกากร
6. นางสาวจุฑารัตน์ ยืนยง

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

7. นางสาววันนภิต จารุสมบัติ
8. นางแววมุกดา มีชัย
9. นายทวีวัฒน์ อัครพลวงศ์

ห้ามจำหน่าย

“...การตัดสินใจทุกๆ เรื่องที่จะเกิดขึ้นภายใต้รัฐบาลของผม ถึงแม้ว่าผมไม่สามารถตัดสินใจให้เป็นทีพอใจของพี่น้องประชาชนคนไทยทั้ง 61 ล้านคนพร้อมๆ กันในทุกเรื่อง แต่ทุกเรื่องจะตัดสินใจบนพื้นฐานเพื่อประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ และทุกเรื่องจะถูกตัดสินใจบนพื้นฐานเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนมากกว่าเพื่อความอยู่รอดทางการเมือง สี่ปีข้างหน้าจะเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงการปฏิรูปทุกรูปแบบเพื่อนำประเทศไทยให้หลุดพ้นจากวิกฤติ และวางรากฐานสำหรับอนาคตของลูกหลาน...”

พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี